ԱԶԴԱԿ
ՕՐԱԹԵՐԹ

AZTAG QUOTIDIEN POLITIQUE ET LITTERAIRE أزتاك جريدة يومية سياسية وأدبية - المديرة المسؤولة، إيشا دَرويشيان

1000 Լ.Ո. 70ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 257 (19258) ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ, 11 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1996 10 ԷՋ

ԻՐԱՔ ԿԸ ՄԻԱՆԱՅ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԴԷՄ ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԱՆԳԱՏԻՆ

Իրաք եւս միացած է Թուրքիոյ դէմ Սուրիոյ գանգատին եւ կ'ըսէ, որ Թուրքիա զինք կը զրկէ Եփրատի ջուրերուն իր արդար իրաւունքէն եւ, անլին, անոր վրայ ամբարտակներ կառուցելու անոր բայլերուն ձեռնարկով, գետին ջուրերը կ'ապականէ:

Սուրիա նոյեմբերէն ի վեր սառեցուցած է Թուրքիոյ դէմ իր գանգատները, նկատի ունենալով, որ Թուրքիա հրապարակած է Եփրատի վրայ հոր ամբարտակ մը կառուցելու ծրագիր մը, որ պիտի արժէ 1.6 միլիոն տոլար:

ԹՐՔԱԿԱՆ ՕԴՈՒԺԸ ԴԱՐՁԵԱԼ ԿԸ ՌՄԲԱԿՈԾԷ ՔԻՒՐՏԵՐԸ

ԹՈՒՆՋԵԼԻ, 10 (ՌԷՕԹԸՐ).- Թուրքիոյ օդուժը Չորեքշաբթի օր գործի լծուեցաւ քիւրտերուն դէմ եւ ռմբակոծեց Մաոյական կազմակերպութեան մը կեդրոնները:

Յիշեալ կազմակերպութիւնը Երկուշաբթի օր 2 թուրք զինուոր սպաննած էր Թունջելիի մէջ, վրէժ լուծելու համար թրքական բանտերու մէջ խռովութեանց ընթացքին 3 քիւրտերու սպանութեան դէմ, անցեալ շաբաթ:

ԱՐԱՄ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՅՑԵԼԵՑ ՍՈՒՐԻՈՅ ՆԱԽԱԳԱՀ ՀԱՖԷԶ ԱՍԱՏԻ

Երէկուան մեր թիւով հաղորդած էինք Արամ Ա. Կաթողիկոսի Դամասկոս այցելութեան եւ Նախագահ Ասատի հետ տեսակցութեան լուրը:

Արամ Ա. Վեհափառ Հայրապետը Դամասկոս մեկնեցաւ Երկուշաբթի, 8 Յունուար, կէսօրէ ետք ժամը 1ին, պաշտօնական այցելութիւն մը տալու Սուրիոյ Հանրապետութեան նախագահ Հաֆըզ Ասատի: Վեհափառին կ'ընկերանային Սեպուհ Ծ. վրդ. Սարգիսեան (Դամասկոսի Թեմի Կաթողիկոսական փոխանորդ), Շահան վրդ. Սարգիսեան (Դպրեվանքի տեսուչ), Ազգ. Կեդրոնական Վարչութեան ատենապետ մեծ. Խաչիկ Պապիկեան եւ փոխ ատենապետ Յովակ Թիւթիւնճեան:

Լիբանանեան եւ սուրիական սահմաններուն վրայ, Վեհափառը դիմաւորելու եկած էին սուրիական պետութեան ներկայացուցիչներ, Բերիոյ Թեմի Առաջնորդ Սուրէն արք. Գաթարոյեան, Գամիշլիի առաջնորդական փոխանորդ Կոմիտաս եպս. Օհանեան, Սուրիոյ պետական երեսփոխան Սիմոն Լիպարեան, Քաղաքական ժողովի ատենապետ տոքթ. Վահէ Սիսեռեան եւ Դամասկոսէն ու Հալէպէն Ազգային մարմիններու ներկայացուցիչներ: Դամասկոսի մուտքին, հոծ բազմութիւն մը անհամբեր եւ անձրեւին տակ կը սպասէր Վեհափառը: Վեհափառ Հայրապետը ծափողջոյններով ու ծաղկեփունջերով դիմաւորուեցաւ: Հայկական նուագախումբը հնչեցուց ցնծութեան եւ բարի գալուստի եղանակներ, երգուեցաւ սուրիական հանրապետութեան քայլերգը: Վեհափառը իր հայրական անդրանիկ խօսքը ուղղեց ներկաներուն՝ ողջունելով Սուրիան եւ անոր իմաստուն ու քաջ նախագահը՝ Հաֆըզ Ասատը, որ ոչ միայն Սուրիոյ, այլեւ ամբողջ արաբական աշխարհին մէջ կը մնայ արդարութեան ու ազատութեան ախոյեանը: Վեհափառը ջերմօրէն ողջունեց Դամասկոսի հայութիւնը, որ եղած է եւ կը մնայ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան թեմական կառոյցին անբաժան ու անբաժանելի մասը:

ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Երկուշաբթի յետմիջօրէին, Վեհափառին այցի եկան Դամասկոսի թեմական մարմիններու ներկայացուցիչները, որոնք Վեհափառին հետ եւ մեծ. Խաչիկ Պապիկեանի ու Յովակ Թիւթիւնճեանի ներկայութեան քննարկեցին թեմի ներքին կեանքին առնչուող հարցեր: Վեհափառին այցելեցին նաեւ Դամասկոսէն եւ Հալէպէն Ազգ. մարմիններու ներկայացուցիչներ, ինչպէս նաեւ պետական պատասխանատուներ:

ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԻՈՅ ՎԱՐՉԱՊԵՏԻՆ

Երեկոյեան ժամը 7ին, Վեհափառ Հայրապետը, ընկերակցութեամբ իր պատուիրակութեան անդամներուն (Սուրէն արք. Գաթարոյեան, Կոմիտաս եպս. Օհանեան, Սեպուհ Ծ. վրդ. Սարգիսեան, Շահան վրդ. Սարգիսեան, մեծ. Խաչիկ Պապիկեան, Յովակ Թիւթիւնճեան, տոքթ. Վահէ Սիսեռեան, Սիմոն Լիպարեան եւ Մեսրոպ Շիրանեան) այցելութիւն մը տուաւ Սուրիոյ վարչապետին՝ տոքթ. Մահմուտ Զուպիի: Աւելի քան ժամ մը տեւող խօսակցութեան ընթացքին, արծարծուեցան Սուրիոյ հայութեան դերակատարութեան եւ Լիբանան - Սուրիա փոխ յարաբերութեանց կապուած շարք մը հարցեր:

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ Ի ՊԱՏԻՒ ՎԵՀԱՓԱՌ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ

Երեկոյեան, Դամասկոսի «Շամ» պանդոկին մէջ, ուր իջեւանած էր Վեհափառ Հայրապետը, ընդունելութիւն մը տեղի ունեցաւ ի պատիւ Վեհափառին: Ներկայ էին մեծ թիւով ազգայիններ: Ընդունելութեան աւարտին խօսք առաւ Վեհափառ Հայրապետը ու յատուկ կերպով շեշտեց ազգային միասնականութեան կենսական անհրաժեշտութիւնը եւ հայրենակերտումի համազգային ճիգին իւրաքանչիւր հայու մասնակցութեան կարեւորութիւնը:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՒԱՏԱՐՄԱՏԱՐԻՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ

Երեքշաբթի, 9 Յունուար, առաւօտեան ժամը 8ին, Վեհափառին բարի գալուստի այցելութեան եկաւ Դա-

2

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. ԱՐԱՄ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ՀՈՎՈՒԱՊԵՏԱԿԱՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹԵԱՄԲ ՄԵԿՆԵՑԱՒ ԻՐԱՆ

Ուրախութեամբ կ'ուզենք յայտնել, որ երէկ առաւօտ. Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Արամ Ա. Կաթողիկոս մեկնեցաւ Իրան՝ իր հովուապետական անդրանիկ այցելութիւնը տալու Իրանի երեք թեմերուն: Վեհափառ Հայրապետին կ'ընկերանան Տ. Սեպուհ Ծ. վրդ. Սարգիսեան եւ Տ. Վրոյր աբղ. Տէմիրճեան:

Իրանի երեք թեմերէն ստացուած հրաւէրին առընթեր, Վեհափառ Հայրապետը Իրան այցելութեան յատուկ հրաւէր ստացած էր նաեւ պետութեան կողմէ: Վեհափառ Հայրապետը շուրջ տասնհինգ օր պիտի մնայ Իրան, եւ յաջորդաբար պիտի այցելէ Թեհրան, Թաւրիզ, Սպահան եւ այլ շրջաններ: Հովուապետական այս անդրանիկ այցելութեան ծիրին մէջ, Վեհափառը հանդիպումներ պիտի ունենայ նաեւ պետական պատասխանատուներուն հետ:

ԴԻՒԱՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱՐԱՆԻ

11 Յունուար 1996, Անթիլիաս

ԱՆՈՒՂՂԱԿԻ ԿՈՉ՝ ՍՈՒՐԻՈՅ

ՊԷՏՔ Է ԿԱՆԽԵԼ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՄԹՆՈԼՈՐՏԸ

ԿԸՍԵՆ ՔՐԻՍԹԱՖԸՐ ԵՒ ՓԵՐԷՍ

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ, 10 (ՌԷՕԹԸՐ).- Վարչապետ Շիմոն Փերէս Չորեքշաբթի օր դիտել տուաւ, որ Իսրայէլ եւ Սուրիա պէտք է արագացնեն խաղաղութեան ճիգերը, որպէսզի կարենան համաձայնագիր մը ունենալ Հոկտեմբերին տեղի ունենալիք իսրայէլեան ընտրութիւններէն առաջ:

Փերէս կը խօսէր տեսակցելէ ետք Միացեալ Նահանգներու արտաքին գործոց նախարար Ուորրն Քրիսթաֆըրին հետ: Ան դիտել տուաւ, որ առանց սպառիչ ճիգերու, կարելի չէ յաջողիլ եւ համաձայնութիւն մը գոյացնել:

Իսրայէլեան պատուիրակ Իթամար Ռապինովիչ, որ ներկայ էր Փերէս - Քրիսթաֆըր տեսակցութեան, իր կարգին յոյս յայտնեց, որ Քրիսթաֆըր համոզէ սուրիացիները, որպէսզի աւելի ծաւալուն հարցեր քննարկելու եւ անոնց շուրջ բանակցելու իրաւասութիւն տան իրենց պատուիրակներուն:

Քրիսթաֆըր, որ 16րդ անգամ ըլլալով Միջին Արեւելք կ'այցելէ, Չորեքշաբթի օր Երուսաղէմի մէջ շեշտեց, որ Իսրայէլ եւ Սուրիա պէտք է աճապարեն, որովհետեւ բանակցութիւնները հասած են «ճակատագրական» հանգրուանի մը: Ան աւելցուց, որ հիմա լաւագոյն պահն է երկու թշնամիներուն համար, որպէսզի յառաջխաղացք արձանագրեն բանալի հարցերու շուրջ, որովհետեւ բանակցութիւնները լաւ ընթացքի մէջ դրուած են Մերիլէնտի նիստերուն: Քրիսթաֆըր եւս ակնարկեց ժամանակացոյցին, դիտել տալով որ պէտք է բան մը ընել, քանի ընտրութիւններու հետքը տակաւին տիրական չէ դարձած:

ԱՅՍՕՐ՝ ԴԱՄԱՍԿՈՍ

Աւարտելէ ետք Իսրայէլի այցելութիւնը, Քրիսթաֆըր Հինգշաբթի օր (այսօր) Սուրիա պիտի անցնի, տեսակցութիւն ունենալու համար Նախագահ Հաֆըզ Ասատի եւ սուրիացի բարձրաստիճան պաշտօնատարներու հետ: Ուրբաթ օր, ան պիտի վերադառնայ Իսրայէլ եւ հաւանաբար երկրորդ այցելութիւն մըն ալ տայ Սուրիա:

Սուրիա, իր կարգին, կ'ողջունէ Քրիսթաֆըրի շրջապտոյտը եւ պատրաստակամութիւն կը յայտնէ «շարունակական բանակցութիւններ» կատարելու Իսրայէլի հետ, մինչեւ որ խաղաղութեան համաձայնագիրի մը հասնի:

«Պաաս», «Թըշրին» եւ այլ օրաթերթեր դիտել տուին, որ Սուրիա յանձնառու է խաղաղութեան:

ՀՕՍԱԿ - ՌԱԿ ԿԱՊԵՐՈՒ ՍԱՌԵՑՈՒՄ

Երեւանէն տրուած հեռագրութիւն մը կը յայտնէ, որ «Ազգ» թերթին մէջ լոյս տեսած հաղորդագրութիւն մը կու գայ ցոյց տալու, որ ցրտութիւն եւ հակադրութիւն ստեղծուած է ՀՕՍԱԿի եւ ՌԱԿի միջեւ:

Ըստ հեռագրութեան, «Ազգ» հրապարակած է ՀՕՍԱԿի ղեկավարներէն Ռուբէն Միրզախանեանի եւ Համլէտ Տալլաքեանի ստորագրութեամբ հաղորդագրութիւն մը, որ կը քննադատէ ՌԱԿի Կեդրոնական Վարչութիւնը եւ անոր կը բերէ յարգել Հայաստանի օրէնքն ու միջամուխ չըլլալ ՀՕՍԱԿի գործերուն:

Ըստ շրջաբերականին, ՌԱԿի 19րդ Պատգամաւորական ժողովէն բխած Կեդրոնական Վարչութիւնը որդեգրած է ՀՕՍԱԿը եւ անոր ղեկավարները վարկաբեկելու, Հայաստանի իշխանութեանց եւ ՀՕՍԱԿին միջեւ թշնամութիւն սերմանելու եւ ՀՕՍԱԿը Սփիւռքի մէջ իբրեւ բոյլ ու պառակտուած կազմակերպութիւն ներկայացնելու քաղաքականութիւնը:

ՀՕՍԱԿ կ'որոշէ իր կապերը սառեցնել ՌԱԿի այժմու Կեդր. Վարչութեան հետ:

ՊԱՂԵՍՏԻՆՑԻՔ ԴԺԳՈՀ՝ ՀԻՒՍԷՅՆ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ԹԷԼ ԱՒԻՒ ԱՅՑԵԼՈՒԹԵՆԷՆ

Յորդանանի Հիւսէյն թագաւորը Թէլ Աւիւ հասաւ երէկ, իր առաջին հրապարակային այցելութեան համար Իսրայէլի ամէնէն մեծ քաղաքը:

Հիւսէյն թագաւորին ժամանումը ողջակիզուեցաւ Իսրայէլի պատկերասփիւռէն: Ոստիկանութիւնը ապահովութեան խիստ միջոցառումներ որդեգրած էր 6 հազար ոստիկան գործակիչի ներթարկելով:

•ՊԱԿի պաշտօնատարներ քննադատեցին Հիւսէյն թագաւորին այցելութիւնը, դիտել տալով, որ ան նախ պէտք էր պաղեստինեան իշխանութեան տակ գտնուող շրջաններ այցելէր: Պաղեստինեան կարգ մը օրաթերթեր մինչեւ իսկ անտեսեցին Հիւսէյն թագաւորին այցելութիւնը եւ չակնարկեցին անոր:

(ՌԷՕԹԸՐ)

ԷՐՊԱՔԱՆ ԱՐԴԷՆ ԴԺՈՒԱՐՈՒԹԵԱՆ ՄԱՏՆՈՒԱԾ

Թուրքիոյ Իսլամական Կուսակցութիւնը Չորեքշաբթի օր սկսաւ նոր կառավարութեան մը փնտռտուքի դժուարին աշխատանքին:

Իսլամական «Բարօրութիւն» կուսակցութեան բարձրաստիճան պատասխանատուները ժողով մը գումարեցին, որոշելու համար, թէ որո՞նց պիտի առաջարկեն ընկերակցութիւն մը կազմել իրենց հետ: Նախագահ Սիւլէյման Տեմիրէլ Երեքշաբթի օր Նեճմէտտին Էրպաքանի յանձնած էր նոր կառավարութիւնը կազմելու պարտականութիւնը: Էրպաքան եւ անոր կուսակցութիւնը դժուարութեան պիտի մատնուին, որովհետեւ «Ճիշդ Ուղի» եւ «Մայր Հայրենիք» կուսակցութիւնները կը փորձեն դէմ դնել իսլամականներու տիրապետութեամբ կառավարութեան մը կազմութեան: Էրպաքան, սակայն, համոզուած է, որ կրնայ խախտել ոչ-կրօնական ճակատը:

Դիտեր կ'ըսեն, որ Էրպաքանի առաջին խօսակիցը պիտի ըլլայ Մեսութ Եըլմազի «Մայր Հայրենիք» կուսակցութիւնը, զոր կ'ուզէ սիրաշահիլ, որպէսզի մաս կազմէ կառավարութեան: Խորհրդարանի մնացեալ չորս կուսակցութիւնները կը մերժեն ընկերակցութիւն մը կազմել իսլամականներուն հետ, որոնք կ'ուզեն Թուրքիան հեռացնել Արեւմուտքի ազդեցութենէն: Թանսու Չիլէր եւ Եըլմազ փորձեցին միացեալ ճակատ մը կազմել եւ դառնալ տէրն ու տիրականը նոր կառավարութեան, որպէսզի Էրպաքան հեռու մնայ իշխանութենէն, սակայն չյաջողեցան, որովհետեւ չկրցան համաձայնիլ վարչապետի եւ գլխաւոր նախարարութիւններու բաժնեկցութեան հարցին շուրջ: Ձախողութեան պատճառներէն էին նաեւ երկու ղեկավարներուն բազմաթիւ տարիներու հակամարտութիւնն ու մրցակցութիւնը:

(ՌԷՕԹԸՐ)

ՉԵՉԷՆՆԵՐԸ ԱԶԱՏ Կ'ԱՐՁԱԿԵՆ ՊԱՏԱՆԴՆԵՐ

Չեչէն անջատողական զինեալներ երէկ առաւօտուն ազատ արձակեցին Ռուսիոյ Տաղստան ինքնավար շրջանին մէկ հիւանդանոցին մէջ իրենց կողմէ պատանդ բռնուած շուրջ 2 հազար անձերը, իսկ իրենք (առնուազն 2 հարիւր զինեալ) 11 օթոպիւսներով եւ Քիզլիար քաղաքին շուրջ 165 այլ պատանդներով ուղղուեցան դէպի Չեչէնիա:

Կարաւանը կանգ առաւ Տաղստանի Փերվոմայսքայա գիւղին մէջ, ուր չեչէնները յաւելեալ պատանդներ բռնած են, ու սպառնացած են սպաննել զանոնք, եթէ Չեչէնիա անոնց մուտքը արգիլուի:

Տաղստանի բարձրաստիճան մէկ պաշտօնատարը՝ Ապուպաքար Մոհամէտով յայտնեց, թէ ըմբոստներուն եւ պաշտօնատարներուն միջեւ բանակցութիւններ տեղի կ'ունենան:

Ըստ Ներքին գործոց նախարարութեան մէկ բանբերին, առնուազն 7 ոստիկաններ եւ 13 տեղացի քաղաքացիներ սպաննուած են, իսկ 12 այլ ոստիկաններ վիրաւորուած են:

(ՌԷՕԹԸՐ)

ՄԻԹԵՐԱՆԻ ՄԱՀՈՒԱՆ ԱՌԻԹՈՎ

Հ.Յ.Դ. ԲԻՒՐՈՅԷՆ ՑԱՒԱԿՑԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿ ԺՈՍՓԷՆԻ

Հ.Յ.Դ. Դաշնակցութեան Բիւրոն, Ֆրանսայի նախկին նախագահ Ֆրանսուա Միթերանի մահուան առիթով, հետեւեալ ցաւակցական նամակը ղրկած է Ֆրանսայի Ընկերվարական Կուսակցութեան Առաջին Քարտուղար Լիոնէլ Ժոսփէնի: Նամակէն օրինակ մըն ալ ղրկուած է Ֆրանսայի Ընկերվարական Կուսակցութեան Միջազգային Յարաբերութեանց պատասխանատու պրն. Փիեռ Կիտոնիի:

Աթէնք, 9 Յունուար 1996

Պրն. Լիոնէլ Ժոսփէնին
Առաջին Քարտուղար
Ֆրանսայի Ընկերվարական Կուսակցութեան

Յարգելի ընկեր,

Հ.Յ. Դաշնակցութիւնը, Հ.Յ.Դ. Բիւրօ եւ համաշխարհային կառոյց, կը միանայ ձեր սուգին՝ Ֆրանսուա Միթերանի, անցեալ կէս դարու Ընկերվարական շարժման եւ Ֆրանսայի պատմութեան ականաւոր այդ դէմքի անհետացման առթիւ:

Իբր հայկական ընկերվարական կուսակցութիւն, կ'ողջունենք ընկերվարական պատմաշրջանը, որ Ֆրանսուա Միթերան բացաւ եւ մարմնաւորեց Ֆրանսայի մէջ, ինչպէս եւ իր յարումը իրաւազրկեալ ժողովուրդներու Դատին ու առհասարակ մարդկային արժէքներու, որ ան պաշտպանեց, յաճախ պետական շահերուն նկատառումէն անդին:

Հ.Յ.Դ. ԲԻՒՐՕ

10 Յունուար 1996

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԱՇԽԱՐՀԸ ՀՐԱԺԵՇՏ ԿՈՒ ՏԱՆ ՄԻԹԵՐԱՆԻ

Ֆրանսացիները այսօր իրենց վերջին յարգանքը պիտի մատուցեն նախկին նախագահ Ֆրանսուա Միթերանի, որ մահացած էր Երկուշաբթի օր, քաղցկեղի հետեւանքով:

Միթերանի յուղարկաւորութեան պիտի մասնակցին միջազգային բարձրաստիճան անձնաւորութիւններ: Անոնց կարգին են Ռուսիոյ նախագահ Պորիս Ելցին, Միացեալ Նահանգներու փոխնախագահ Ալ Կոր, Լիբանանի նախագահ Իլիաս Հրաուի (տեսնել նաեւ 2րդ էջ) եւ ուրիշներ: Միթերանի թաղման արարողութիւնը տեղի պիտի ունենայ յուսարձակներէ հեռու Ժառնաքի իր ծննդավայրին մէջ, մինչ հոգեհանգստեան պաշտօնական արարողութիւն մը պիտի կատարուի Փարիզի Նոթր Տամ եկեղեցւոյ մէջ, ուր ներկայ պիտի ըլլան բարձրաստիճան անձնաւորութիւնները:

Ելցինի եւ Կորի կողքին ներկայ պիտի ըլլան Գերմանիոյ նախագահ Ռոման Հերցոկ եւ վարչապետ Հելմութ Քոհլ, Եւրոպական Խորհուրդի նախագահ Ժաք Սանթէր, Իտալիոյ նախագահ Սքալֆարօ, Սպանիոյ, Փորթուգալի եւ Պելճիքայի վարչապետները, Բրիտանիոյ վարչապետ Ճոն Մէյճըր եւ Զարլզ իշխանը եւ ուրիշներ:

Յովհաննէս Պօղոս Բ. Պապը եւս բարձրաստիճան պատուիրակ մը կ'ուղարկէ ներկայ ըլլալու համար Միթերանի յիշատակի հանդիսութեան:

(ՌԷՕԹԸՐ)

«ԴՐՕ»Ի ՀԱՐՑ.

ՏԻՍՔԷԹՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ ԿՐՆԱՅԻՆ ՆՈՐ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿԱՏԱՐՈՒԻԼ

ԿԸՍԷ ԹՈԹՈՅԵԱՆ

«Դրօ»ի դատավարութիւնը շարունակուեցաւ երէկ եւ դատարանը կեդրոնացաւ Ա. Արծրունիէն գրաւուած համակարգչային տիսքէթներու քննութեան վրայ: Մանօթ է, որ այս աշխատանքը սկսած էր օր մը առաջ եւ համակարգիչներու ծրագրաւորումի մասնագէտ Ռուբէն Թոթոյեան վկայութեան կանչուած էր, որովհետեւ իշխանութիւնները անոր վստահած էին նախնական քննութիւնները:

Երէկուան նիստին, Ա. Արծրունի հարցապնդած է Թոթոյեանը, միշտ նպատակ ունենալով ցոյց տալ, թէ իրմէ գրաւուած տիսքէթներուն մէջ կրնային փոփոխութիւններ կատարուած ըլլալ, կէտ մը, զոր չէր անտեսած Թոթոյեան՝ օր մը առաջ:

Մասնագիտական հարց ու փորձերէ ի յայտ եկած է, որ ոչ տիսքէթներն ու համակարգիչները գրաւումէն ետք, ոչ ալ Թոթոյեանի վարած քննութեանց 10 օրերուն ընթացքին, խնդրոյ առարկայ կազմածները չէին կրնքուած: Ռ. Թոթոյեան բացատրած է, թէ ինք ինչ ձեւով կատարած է քննութիւնները, որպէսզի մայր թեքսթերէն որեւէ բան չկորսուի, նաեւ՝ այն դժուարութիւնները, զորս դիմագրաւած է ինք, համակարգիչէ համակարգիչ նիւթերու փոխադրման պահուն: Ան այս առիթով անգամ մը եւս հաստատած է, թէ ոչ ոք չէր կրնար ստուգել թէ արդեօք խնդրոյ առարկայ տիսքէթներուն մէջ նոր նիւթեր մտցուա՞ծ են գրաւումէն ետք, որովհետեւ անոնք չէին կնքուած, իսկ ինք աւելցուցած է միայն ծրագրային եւ ոչ թէ թեքսթային նիւթեր:

ՀՐԱՒԻ ՆԵՐԿԱՅ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՅ ՄԻԹԵՐԱՆԻ ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ

Հանրապետութեան Նախագահ Իլիաս Հըրաուի երէկ մեկնեցաւ Փարիզ. մասնակցելու համար Ֆրանսայի նախկին Նախագահ Ֆրանսուա Միթերանի յուղարկաւորութեան, որ տեղի պիտի ունենայ այսօր. Նոթր Տամ եկեղեցւոյ մէջ: Նախագահին կ՚ընկերանան արտաքին գործոց Նախարար Ֆարէս Պուէյզ. Գաղթականներու հարցերու Նախարար Ուալիտ Ժոմպլաթ. ինչպէս նաեւ Նախագահի տեղեկատուական հարցերու խորհրդական Մէյ Քահալէ:

Հըրաուի Փարիզի մէջ ներկայ պիտի ըլլայ յուղարկաւորութեան մասնակից պետութիւններու ղեկավարներուն ի պատիւ Նախագահ Ժաք Շիրաքի հրաւիրած ճաշին:

Կը նախատեսուի. որ Հըրաուի Պէյրութ վերադառնայ այսօր երեկոյեան:

Նախագահի մեկնումին պատճառով. կառավարութեան այսօրուան նիստը յետաձգուեցաւ: Արտաքին գործոց Նախարարութիւնը. իր հերթին. յայտնեց. որ Լիբանանի մէջ օտար դիւանագիտական անձնակազմի ընդունելութիւնը եւս յետաձգուած է. Նախարար Պուէյզի բացակայութեան պատճառով:

ՔԱՊԱԼԱՆ ԵՒ ՖԱՏԼԱԼԼԱ ԿԸ ՔՆՆԱԴԱՏԵՆ ՓԵՐԷՍԻ ԱՌԱՋԱՐԿԸ

Շիիներու փոխ համայնքապետ շէյխ Ապտըլ Ամիր Քապալան երէկ քննադատեց Հարաւէն մասնակիօրէն իր ուժերը հեռացնելու Իսրայէլի վարչապետ Շիմոն Փերէսի առաջարկը եւ գիտել տուաւ, որ անիկա կը նպատակադրէ խզում յառաջացնել Դիմադրութեան եւ Հարաւի ժողովուրդին միջեւ

Փերէս յայտարարած էր, որ իսրայէլեան բանակը կրնայ հեռանալ «սահմանային գօտի»ի կարգ մը շրջաններէն, ստուգելու համար ապահովութեան հսկելու լիբանանեան բանակին կարողութիւնը:

Միւս Քապալան ըսաւ, որ կարիք չկայ փորձարկելու լիբանանեան բանակի կարողութիւնները, որովհետեւ բանակը արդէն իսկ պատրաստ է ստանձնելու իր պարտականութիւնները, պայմանաւ, որ իսրայէլացիք ամբողջականօրէն եւ գրաւեալ բոլոր հողերէն դուրս բերեն իրենց ուժերը:

10

ՀԻՒՍԻՍԻ ՄԷՋ

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՄԻԱՅՆ ԱՐՏՕՆԱԳԻՐՈՎ

ՅԱՅՏԱՐԱՐԵՑ ՀԻՆՏԻ

Հիւսիսի նահանգապետ Խալիլ Հինտի երէկ յայտարարեց, որ շրջանին մէջ գործող կրօնական այն ընկերութիւնները, որոնք չեն ..., ..օնագր...ած համապատասխան պետական հաստ...ութիւններու մէջ, պիտի փակուին:

Ապահովութեան Խորհուրդի Հիւսիսի բաժանմունքի

10

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆԱԳԻՐ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԵՒ ՈՒՔՐԱՆԻՈՅ ՄԻՋԵՒ

Ուքրանիոյ խորհրդարանական - տնտեսական միացեալ պատուիրակութիւնը, երկրի խորհրդարանի փոխ նախագահ Օլէկ Տիւմանի գլխաւորութեամբ, երէկ այցելեց ելեւմտական հարցերու պետական նախարար Ֆուատ Սինիորայի եւ անոր հետ խորհրդակցեցաւ տրնտեսական գործակցութեան վերաբերող 2 համաձայնագիրներու վերջնական տրամադրութիւններուն շուրջ:

Սինիորա յայտարարեց, որ հաւանաբար համաձայնագիրները ստորագրուին, երբ վարչապետ Ռաֆիք Հարիրի յառաջիկայ Մարտին այցելէ Քիեւ:

Միւս կողմէ, Պէյրութի եւ Ուքրանիոյ առեւտուրի գրասենեակներուն միջեւ երէկ կնքուեցաւ գործակցութեան համաձայնագիր մը, առեւտրական փոխանակումներու ծաւալը ընդլայնելու մասին: Ստորագրումի արարողութեան ներկայ էին Պէյրութի գրասենեակի նախագահ Ատնան Քասսար, Ուքրանիոյ գրասենեակի փոխ նախագահ Փանովսքի եւ մեծ թիւով լիբանանցի եւ ուքրանացի գործարարներ:

●ԱՐԱԲԱԿԱՆ երկիրներու ճարտարարուեստի, առեւտուրի եւ երկրագործութեան գրասենեակներու Միութիւնը, Գահիրէի մէջ տեղի ունեցած ժողովի մը ընթացքին, որոշեց Պէյրութի առեւտուրի գրասենեակի նախագահ Ատնան Քասսարը թեկնածու ներկայացնել առեւտուրի միջազգային կազմակերպութեան փոխ նախագահի պաշտօնին: Ընտրութիւնը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ Յունիսին.

ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ՀՐԱՒԷՐ

ՏԷՐ ԵՒ ՏԻԿԻՆ ՊՕՂՈՍ ՀԱՆՏԵԱՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏԻԿԻՆ ԱՒԵՏԻՍ ՔԷԼԷՇԵԱՆ

Սիրով կը հրաւիրեն ազգականներն ու բարեկամները ներկայ գտնուելու իրենց զաւակներուն՝

ՅԱԿՈԲԻ ԵՒ ՄԱՐԻՆԱՅԻ

Ս. ՊՍԱԿԻ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ,

Որ տեղի պիտի ունենայ Կիրակի, 14 Յունուար 1996, երեկոյեան ժամը 5ին, Անթիլիասի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր Տաճարին մէջ:

Խաչեղբայրութեամբ՝

ՏԷՐ ԵՒ ՏԻԿԻՆ ՍԱՐԳԻՍ ՀԱՆՆԻՍԵԱՆԻ

●Շնորհաւորութիւն տեղւոյն վրայ:

●Ընդունելութիւն ժամադրութեամբ:

ՁԱՅՆԱՍՓԻՒՌ - ՊԱՏԿԵՐԱՍՓԻՒՌԻ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐԸ ԲՈՂՈՔ ԿԸ ԲԱՐՁՐԱՑՆԷ

Լսատեսողական հաղորդումները կանոնաւորող մարմինի վերջին տեղեկագիրը պետական - քաղաքական անձնաւորութիւններու կողմէ երէկ ենթարկուեցաւ քննադատութեան, իր թեքնիք եւ այլ թերութիւններուն համար:

Պետական նախարար Քապալան Իսա Խուրի յայտարարեց, որ մարմինին տեղեկագիրին մէջ յստակօրէն կ՚երեւին ագատ խօսքի ազատութեան կաշկանդումներու նախանշանները: Նախարարը ըսաւ, որ լիբանանցի ժողովուրդն ու տեղեկատու միջոցները պիտի չընդունին նման պարտադրանք մը, որովհետեւ ժողովրդավարութիւնը խոր հիմք ունի լիբանանեան ընկերութեան մէջ:

Երեսփոխան Հապիպ Սատէք յայտարարեց, որ տեղեկագիրը կը ըխի վարչակարգի ղեկավար «եռեակ»ի քաղաքական շահերէն եւ կը հետապնդէ տեղեկատուութեան վրայ մենաշնորհ հաստատելու նպատակը:

Սատէք գիտել տուաւ, որ եթէ տեղեկագիրի որոշումները գործադրուին, ապա անոնք պիտի համարուին միջամտութիւն՝ երեսփոխանական յառաջիկայ ընտրութիւններուն, ի նպաստ իշխանամէտ թեկնածուներուն: Սատէք աւելցուց, որ տեղեկատուական միջոցներու փակումը պիտի պատճառէ նաեւ ընկերային - տնտեսական սուր տագնապ մը, որովհետեւ հարիւրաւոր ընտանիքներ պիտի զրկուին իրենց եկամուտի աղբիւրներէն:

Երեսփոխան Զահէր Խաթիպ յայտարարեց, որ պատկերասփիւռի եւ ձայնասփիւռի կայաններու թիւը նուազեցնելու վերաբերեալ ներկայացուած գիտական հիմնաւորումները «կեղծ» են, որովհետեւ Լիբանան, միջազգայնօրէն ընդունուած խրատունքով, ի վիճակի է ունենալ աւելի կայաններ, քան ինչ որ կը յանձնարարուի նշեալ տեղեկագիրով: Խաթիպ ըսաւ, որ մարմինի որոշումները կը հետապնդեն ժողովուրդին բերանը փակելու նպատակը, ի խնդիր քաղաքական - անձնական շահերու:

«Լիբանանցի Ժողովուրդի Ճակատ» երէկ հերքեց այն տեղեկութիւնները, ըստ որոնց, «Ճակատ»ը կը պատրաստուի պատկերասփիւռի եւ ձայնասփիւռի մէկական կայան բանալ:

ՆԱԽԱՐԱՐ ՄԵԹՐ Շ. ՊԱՐՍՈՒՄԵԱՆ ԸՆԴՈՒՆԵՑ ՔՈՒԷՅԹՅԻ ԻՐ ՊԱՇՏՕՆԱԿԻՑԸ

Քուէյթի ճարտարարուեստի եւ քարիւղի նախարար Հիլալ Մաթիրի երէկ այցելեց լիբանանցի իր պաշտօնակից մեթր Շահէ Պարսումեանի եւ անոր հետ խորհրդակցեցաւ այս մարզին մէջ գործակցութիւնը զարգացնելու միտող շարք մը հարցերու շուրջ: Նախարարներու հանդիպման ներկայ եղան երկու երկիրներու նախարարութիւններու բարձրաստիճան պատասխանատուները:

Մաթիրի յայտարարեց, որ Լիբանանի մէջ քաղաքացիական պատերազմը, իսկ Քուէյթի պարագային՝ իրաքեան ներխուժումը ծանր հարուած հասցուցին երկու երկիրներու ճարտարարուեստի մարզերուն եւ աւելցուց, որ այդ պատճառով հասարակաց դժուարութիւններ ունենալով, Լիբանան եւ Քուէյթ հաւանաբար ապագային դիմեն հասարակաց լուծումներ գտնելու միջոցին:

Մաթիրի ըսաւ, որ Քուէյթի եւ Լիբանանի յարաբերութիւնները շատ լաւ վիճակի մէջ են եւ յոյս յայտնեց, որ յառաջիկային նախատեսուող բարձր մակարդակի հանդիպումները յաւելեալ զարկ տան տնտեսական - քաղաքական գործակցութեան:

ԱՐԱՄ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ...

1

մասկոսի մօտ Հայաստանի հ[illegible]

Դաւիթ Յարութիւնեան եւ առանձին խօսակցութիւն մը ունեցաւ Վեհափառ Հայրապետին հետ Հայաստանն ու հայութիւնը յուզող հարցերու շուրջ:

ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ ՁԱՔՔԱ ԵՒ ՀԱԶԻՄ ՊԱՏՐԻԱՐՔՆԵՐՈՒՆ

Ժամը 10ին, Վեհափառ Հայրապետը իր շքախումբով այցելեց Անտիոքի Ասորի եկեղեցւոյ պատրիարքարանը եւ հանդիպում մը ունեցաւ Զաքքա Իւաս պատրիարքին հետ: Ապա Վեհափառ Հայրապետը ուղղուեցաւ Անտիոքի Յոյն Ուղղափառ եկեղեցւոյ պատրիարքարանը եւ տեսակցեցաւ Հազիմ Դ. պատրիարքին հետ:

Երկու պատրիարքներն ալ ջերմօրէն ընդունեցին Վեհափառ Հայրապետը, ու իրեն հետ քննարկեցին միջեկեղեցական յարաբերութեանց կապուած հարցեր:

ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ ՆԱԽԱԳԱՀ ՀԱՖԷԶ ԱՍԱՏԻ

Երեքշաբթի կէսօրին, Վեհափառ Հայրապետը իր շքախումբին ընկերակցութեամբ եւ պետութեան կողմէ տրամադրուած յատուկ ինքնաշարժով ուղղուեցաւ նախագահական ապարանք: Բացառիկ ընդունելութիւններու յատկացուած նախագահական ապարանքի մէջ Սուրիոյ հանրապետութեան նախագահ Հաֆէզ Ասատ ջերմօրէն ընդունեց Վեհափառ Հայրապետը: Նախագահին հետ հանդիպումը տեղի ունեցաւ մտերմիկ ու սիրալիր մթնոլորտին մէջ եւ տեւեց աւելի քան մէկ ժամ:

Վեհափառ Հայրապետը իր խօսքին մէջ անդրադարձաւ Հայ եւ Սուրիացի ժողովուրդներու բարեկամութեան, Սուրիոյ նկատմամբ Հայ ժողովուրդին ունեցած յատուկ երախտագիտութեան, շրջանին մէջ Սուրիոյ վիճակուած կարեւոր դերակատարութեան, Լիբանանի եւ Սուրիոյ փոխ-յարաբերութեան, իր եւ արաբական աշխարհի իրաւունքներու վերատիրացման համար Սուրիոյ գլխաւորած արդարութեան պայքարին, Հաֆէզ Ասատի գլխաւորութեամբ տեղի ունեցած Բարեկարգչական Շարժումի 25ամեակին, Հաֆէզ Ասատի իմաստուն եւ քաջ ղեկավարութեան եւ իր վայելած բացառիկ յարգանքին՝ թէ՛ արաբական աշխարհին մէջ եւ թէ միջազգային շրջանակներէ ներս: Վեհափառ Հայրապետը ապա անդրադարձաւ Եկեղեցիներու Համաշխարհային Խորհուրդի դերակատարութեան՝ Միջին Արեւելքէն ներս ու յատկապէս պաղեստինեան դատին գծով: Վեհափառ Հայրապետը նաեւ յայտնօրէն պարզեց Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան թեմական կառոյցը ու գործունէութիւնը:

Նախագահը, իր կարգին, յատուկ յարգանքով խօսեցաւ Հայ ժողովուրդի դարաւոր պատմութեան ու նահատակութեան մասին: Ընդգծեց սուրիական հայրենիքին բերած Հայ ժողովուրդին կարեւոր նպաստը, թուելով Հայ ժողովուրդի արժանիքներն ու առաքինութիւնները: Անդրադարձաւ Լիբանանի ու Սուրիոյ իւրայատուկ յարաբերութեանց կարեւորութեան: Գնահատեց Վեհափառին կատարած դերը միջազգային շրջանակներէն ներս՝ իբրեւ ատենապետ Եկեղեցիներու Համաշխարհային Խորհուրդին ու չէշտեց Սուրիոյ վճռակամութիւնը՝ վերատիրանալու սուրիական ու լիբանանեան գրաւեալ հողերուն:

ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆ

Ապա Վեհափառ Հայրապետը իր շքախումբով այցելեց Հայաստանի դեսպանատունը, ուր սիրալիր ընդունելութեան արժանացաւ հաւատարմատարին եւ իր օգնականներուն կողմէ: Վեհափառը շրջեցաւ դեսպանատան զանազան բաժանմունքները. տեսակ դարձաւ հոն կատարուող գործին եւ բարձրօրէն գնահատեց Հայաստանի եւ Սուրիոյ փոխ-յարաբերութեանց առաւել ամրացման գծով դեսպանատան կողմէ տարուող աշխատանքը:

ՃԱՇԿԵՐՈՅԹ Ի ՊԱՏԻՒ ՎԵՀԱՓԱՌ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ

Նոյն օրը կէսօրէ ետք, ի պատիւ Վեհափառ Հայրապետին շքեղ ճաշկերոյթ մը տեղի ունեցաւ «Շամ» պանդոկին մէջ: Ներկայ էին Հայաստանի հաւատարմատարը, Դամասկոսի եւ Հալէպի Ազգ. մարմիններու ներկայացուցիչներ եւ մեծ թիւով ազգայիններ: Վեհափառ Հայրապետը իր փակման խօսքին մէջ անդրադարձաւ իր այցելութեան ու յատկապէս Նախագահին հետ իր ունեցած հանդիպման կարեւորութեան: Գնահատանքով արտայայտուեցաւ Սուրիոյ մէջ կատարուած հոկայ իրագործումներուն մասին եւ կոչ ուղղեց Սուրիոյ հայութեան՝ վերանորոգ կամքով բերելու իր ամբողջական մասնակցութիւնը սուրիական հայրենիքի վերելքին եւ Սուրիոյ պայքարին՝ ի խնդիր արաբական աշխարհի արժանապատուութեան ու արդար իրաւունքներուն: Վեհափառ Հայրապետը իր յատուկ երախտագիտութիւնը յայտնեց Սուրիոյ Նախագահին՝ Սուրիոյ հայութեան նկատմամբ անոր ցուցաբերած հոգածու վերաբերումին համար, վստահեցնելով, որ Սուրիոյ հայութիւնը, ինչպէս նաեւ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութիւնը պիտի շարունակեն զօրավիգ կանգնիլ սուրիական հայրենիքին եւ իր իմաստուն նախագահին:

ՎԵՐԱԴԱՐՁ ԱՆԹԻԼԻԱՍ

Ապա, Վեհափառ Հայրապետը ոստիկանական ջոկատներու առաջնորդութեամբ ուղղուեցաւ դէպի լիբանանեան սահման եւ գիշերուան ժամը 8ին հասաւ Անթիլիասի Մայրավանքը:

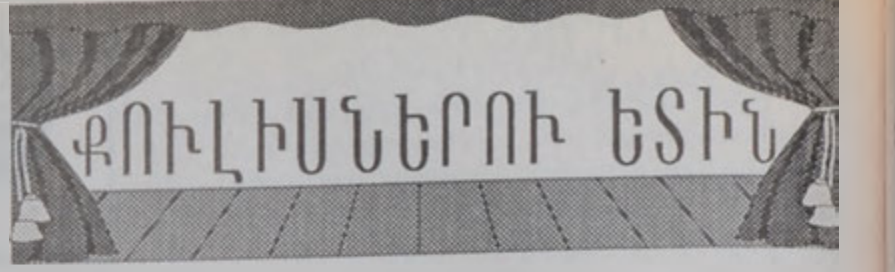

●ՆԱԽԿԻՆ նախարար Էլի Սալէմի զաւակը՝ տոքթ. Փօլ Սալէմ կը մտադրէ երեսփոխանութեան թեկնածու ներկայանալ Քուրայի ուղղափառ աթոռին, ընդդէմ Նախարար Ֆարիտ Մաքարիի: Ան վերջերս յայտարարեց «Ընտրութեանց Հսկիչ Ընկերակցութեան» հիմնումը, ինչ որ նորութիւն է Լիբանանի քաղաքական կեանքին մէջ.

●ՆԱԽԱԳԱՀ Իլիաս Հըրաուի մերժած է արտասահման մեկնիլ դարմանումի համար, նախընտրելով Լիբանանի բժիշկները: Նախագահին անձնական բժիշկը՝ տոքթ. Անթուան Նասրալլա թելադրած էր դադրեցնել ծխելը, որուն վերսկսած էր ան Անկախութեան Օրուան տօնական պայմաններուն բերումով:

«ԱԼ ՖԱՔԱԹ»

●ԼԻԲԱՆԱՆՑԻ ծանօթ քաղաքագէտի մը կարծիքով, երեսփոխանական յառաջիկայ ընտրութիւնները յեղաշրջական արդիւնքներու պիտի չյանգին տիրող քաղաքական, համայնքային ու կուսակցական ուժերու հաւասարակշռութեան մէջ. Այսուհանդերձ, ըստ անոր, այդ ընտրութիւնները կրնան «գեղեցկագիտական վիրարուժում» ըլլալ կարգ մը շրջաններու մէջ:

●ԴԻՒԱՆԱԳԻՏԱԿԱՆ արեւմտեան աղբիւրներ կը նախատեսեն, որ Պէյրութ տնտեսական կարեւոր դեր կատարէ նոր Միջին Արեւելքի մէջ, յառաջիկայ դարաշրջանին: Նոյն աղբիւրներուն համաձայն, Արեւմուտքը 1975էն ի վեր Պէյրութը փոխարինող յարմար վայր մը կը փնտռէ, սակայն իր փորձերը ապարդիւն մնացած են շատ մը պատճառներով:

«ՈՒԱՍԱԹ»

●ՆԱԽԱՐԱՐ Ուալիտ Ժոմպլաթի մօտիկ շրջանակներ կը նկատեն, թէ ան յուսարձակէ հեռու եւ անաղմուկ շրջապտոյտներ կը կատարէ դէպի եւրոպական կարգ մը երկիրներ, որոնցմէ վերջինն էր անոր Ֆրանսա կատարած երկօրեայ այցելութիւնը՝ անցեալ Դեկտեմբերին:

●ՄԱՐՈՆԻՆԵՐՈՒ պատրիարքը՝ կարտինալ Սֆէյր կը մտադրէ հովուապետական այցելութիւն մը տալ Քանատա: Այս ծիրին մէջ, ան դրական պատասխան տուած է Քանատայի մօտ Լիբանանի հիւպատոս Շարպէլ Ուահպէի քանատարնակ լիբանանցիներու անունով փոխանցած՝ Քանատա այցելութեան հրաւէրին:

●ՔՈՒԼԻՍՆԵՐՈՒ ետին շփումներ տեղի կ՚ունենան Պըրրի - Հիւսէյնի հաշտութիւն գոյացնելու համար: Այս ծիրին մէջ կ՚իմացուի, թէ խորհրդարանի նախագահը կը մտադրէ հրաժարիլ ու յետս կոչել Հիւսէյնիի թիկնապահներուն դէմ իր բացած դատը, քանի մը ամիս առաջ պատահած միջադէպի մը հետեւանքով:

«ՌՈՒՍ ՊՈՒՀ ԱՐԱՊԻ»

●ԼԻԲԱՆԱՆԵԱՆ շրջաններուն մէջ քողազերծուած աւազակախումբերու խմբակը կազմուած է բանտերու մէջ եւ անոր անդամները նախկին բանտարկեալներ են: Այս հարցին մօտէն հետեւող պատասխանատուի մը կարծիքով՝ անհրաժեշտ է, որ իշխանութեան պաշտօնական մարմինները անյապաղ վերատեսութեան ենթարկեն լիբանանեան բանտերու վիճակը

«ԱՄԱՆ»

●ԼԱՒԱՏԵՂԵԱԿ աղբիւրի մը համաձայն, եւրոպական ընկերութեան մը Լիբանանի մէջ ձեռնարկած շինարարական հսկայ ծրագիրի մը որդեգրման համար, «միջնորդ»ին «ձեռավարձքը» եղած է 15 միլիոն տոլար.

«ՆԱՀԱՐ»

●ՓԱՂԱՆԳԱՒՈՐ շրջանակներու կարծիքներուն համաձայն, կը նախատեսուի, որ 3 այլ պատասխանատուներ եւս հրաժարական ներկայացնեն Սալահ Մաթարէն ետք:

●ԻՄԱՑՈՒԵՑԱՒ թէ Միջազգային Դրամատան պատուիրակութիւնը մանրամասն տեղեկագիր մը պատրաստած է Լիբանանի ելեւմտական դրութեան մասին, սակայն Պէյրութ ուղարկուած այդ տեղեկագիրին վերջնական օրինակը «անհետացած» է մարմինի մը մէկ գրգրոցին մէջ:

«ՍԱՖԻՐ»

●ՀԱԿԱՌԱԿ վարչապետ Հարիրի կատարած բացման պաշտօնական արարողութեան, տնտեսական ազատ գօտիին մէջ գործունէութեան չձեռնարկուեցաւ տակաւին: Կ՚ըսուի թէ բացման ուշացման պատճառը հողաշերտի իւրաքանչիւր մեթրի սակագինին շուրջ տարակարծութիւնն է:

●ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ պետութեան մը դեսպանին կարծիքով, լիբանանեան կառավարութեան որոշումը՝ «Այն Հըլուէ գաղթակայանին մէջ ուժի գործածութեան գծով, կը նշանակէ պարզապէս Ապու Մոհժէնի ձերբակալումը եւ ոչ՝ գաղթակայան մուտքն ու անոր մէջ դիրքաւորումը»:

«ՏԻԱՐ»

●ՉԿԱՅ միջազգային օժանդակութիւն՝ Լիբանանի. նախքան համատարած խաղաղութեան իրագործումը՝ Միջին Արեւելքի մէջ», յայտարարած է ծանօթ նախարար մը, մտերմիկ նիստի մը ընթացքին:

●ՆԿԱՏՈՒԵՑԱՒ, որ բարձրաստիճան երկու մարմիններ խուսափեցան անդրադառնալ Ապու Մոհժէնի եւ գաղթակայաններ «մուտք գործելու» հարցին...

«ԱՆՈՒԱՐ»

ԱՐՑԱԽԻ ՕԺԱՆԴԱԿՈՒԹԵԱՆ ՖՈՆՏԻՆ

●Տոքթ. Վարդգէս Արզումանեանի ընդ Արին Սիւլիւքճեանի ամուսնութեան առիթով,

Ստեփան Քէշիշեան	25.000 լ. ո.
Տէր եւ տիկին Մարտիրոս Պոլեան	100.000 լ. ո.

«ԱԶԴԱԿ»Ի ՖՈՆՏԻՆ

●Յարութիւն Արապաղեանի մահուան Բ. տարելիցին առիթով,

Տէր եւ տիկին Գրիգոր Արապաղեան	30.000 լ. ո.

Լ.Օ.ԽԱՉԻ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ՖՈՆՏԻՆ

●Սարգիս Հայթայեանի մահուան առիթով,

Տէր եւ տիկին Ժիրայր Պարսումեան	50.000 լ. ո.
Տէր եւ տիկին Արա Պարսումեան	50.000 լ. ո.
Տէր եւ տիկին մեթր Շահէ Պարսումեան	50.000 լ. ո.

ԱՆԹԻԼԻԱՍԻ ԵՂԻՇԷ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԻ ՖՈՆՏԻՆ

●Տոքթ. Վարդգէս Արզումանեանի ընդ Արին Սիւլիւքճեանի ամուսնութեան առիթով,

Տէր եւ տիկին Սարգիս Աճեմեան	100.000 լ. ո.

ՖՐԱՆՍԱ

ԿՈՄԻՏԱՍԻ ԿԻՍԱՆԴՐԻՆ ՎԻԼԺԻՒԻՖԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ ՄԷՋ

Կոմիտասի մահուան 60ամեակին համար Ֆրանսահայ Մշակութային Միութիւնը (ԻՒՔՖԱՖ) եւ Վիլժիւիֆի Ֆրանսա-Հայաստան Ընկերակցութիւնը (Վ.Ֆ.Հ) նշումի նիւթական ձեւ մը յղացած են, որ վերաբերած է Կոմիտաս Վարդապետին կիսանդրին զետեղելու այն բուժարանին մէջ, ուր ան անցուցած էր իր կեանքին վերջին 16 տարիները:

Շուրջ 500 հոգինոց բազմութեան մը ներկայութեան, որուն մէջ՝ Ալֆորվիլի, Վիլժիւիֆի քաղաքապետները, նաեւ Ալֆորվիլի հովիւը՝ Ներսէս Ծ. վրդ. Փափազեան, կաթողիկէ Հայոց առաջնորդ Գրիգորիս եպս. Կիպոյեան, պատուելի Ռընէ Լեւոնեան, Հայաստանի դեսպանատան քարտուղար Համլէթ Գասպարեան ու գաղութային մամուլի, կազմակերպութիւններու բազմաթիւ ներկայացուցիչներ, անձնաւորութիւններ, կէսօրէ ետք ժամը 3ին բացումը կատարուած է Կոմիտասի կիսանդրիին: Ան ձեւակերտն է քանդակագործ Արշաւիր Եղիազարեանի. զետեղուած է պարտէզի եզերող մարգագետնին մէջտեղը: Պատուանդանին վրայ կայ ոսկեզօծ տառերով ֆրանսերէն արձանագրութիւն մը, որ կը յիշէ Կոմիտասի հիւանդութեան դրդապատճառները, սկսելով 1915ի Ապրիլ 24ի ջարդերէն:

Կիսանդրիին բացումին յաջորդած է Վարդապետին երգած «Մոկաց Միրզէ»ն, որ հակառակ աւելի քան կիսադարեայ ձայնագրութեան մը նախնական որակին, մեծապէս տպաւորած է բազմութիւնը:

Առաջին ելոյթը ունեցած է Փոլ Կիրօ հիւանդանոցի տնօրէն Ժաք Գոզ: Ան ըսելէ ետք, թէ իրենց համար պատիւ է բաժնեկից ըլլալ ներկաներու յուզումին, ակնարկած է Կոմիտասի գտնուած շրջանին հիւանդանոցին տուեալները, ինչպէս երկու հազար հիւանդներու եւ ճտուար թուլուցի, Փոլ Կիրոյի նման հոգեբուժներու ներկայութիւնը: Այս վերջինը, որուն անունը կը կրէ հաստատութիւնը այսօր, ինք խնամած էր Կոմիտասը:

Վալ Տը Մառնի Ընդհանուր Խորհուրդին փոխ նախագահին խօսքը փոխանցած է անոր մէկ պաշտօնակիցը, ընծայուած յարգանքին մէջ տեսնելով հաւատարմութեան եւ արդարութեան արտայայտութիւն մը, հանդէպ անոր, որ խորապէս դրոշմուած էր հայ մշակոյթը:

Ներսէս Ծ. վարդապետ Կոմիտասը զետեղած է Մաշտոցի հետ զուգահեռի մը վրայ, շեշտելու համար իր ժողովուրդին մշակոյթին ընծայած անոր մեծ նպաստը:

Նախաձեռնարկը ընկերակցութեան Վ.Ֆ.Հ.ի նախագահը՝ Ժորժ Յակոբեան ոգեկոչած է Կոմիտասի օրինակին ընդմէջէն իր ծնողքին ու ամբողջ ժողովուրդին տառապանքը, որ 80 տարի ետք հատուցում ու արդարութիւն չէր գտած:

Յետմիջօրէի առաջին մասը աւարտած է ԻՒՔՖԱՖի նախագահ Ժորժ Սարեանի խօսքով. ան ծանրացած է Ֆրանսեւհայկական բարեկամութեան աւանդութեան վրայ, դրուագներ յիշած է Կոմիտասի կեանքէն, ըսած է, թէ առանց անոր անյայտացած պիտի ըլլար հայ ժողովրդական երգը:

Բ. մասին համար բազմութիւնը փոխադրուած է հաստատութեան շուրջ 400 հոգինոց սրահը, որ նեղ գալով շատեր ոտքի մնացած են: Բեմին վրայ ֆրանսական եւ հայկական եռագոյններուն միջեւ զետեղուած է նկատառելի Կոմիտասի մէկ դիմանկարը:

Հիւանդանոցի անձնակազմէն բժ. Ժինկսեթ շատ տպաւորիչ ելոյթով մը տուած է Կոմիտասի կենսագրութիւնը: Ան խօսած է իր շրջապատի նեղմտութենէն վիրաւորուած անոր ապրումներուն, երգեր հաւաքելու, նօթագրելու անփոխարինելի վաստակին, 1915ին աւարտին ու Վիլժիւիֆի տարիներուն մասին: Հետաքրքրական եղած է, յսել, թէ 1926ին գինք խնամող բժիշկը, որ երբեք չէր յուսալքուած անոր բուժումի հեռանկարին առջեւ, թելադրած է զայն քննել տալ Լայփցիկի ծանօթ մասնագէտ հոգեբուժի մը, որ մեծագոյն հեղինակութիւնը համարուած է ժամանակին: Այդ յանձնարարութիւնները չէ կատարուած: Հետագայ տարիներուն Կոմիտաս աւելի ու աւելի փակուած էր ինքն իր վրայ. աւելի ներամփոփ դարձած է: Մերժած է մինչեւ իսկ երգել, ըսելով, որ կ'երգէր այլեւս ինքն իրեն համար:

Այս ելոյթէն ետք հանդէսը շարունակուած է Ալֆորվիլի Ս. Մեսրոպ կրթարանի աշակերտներուն խմբային արտասանութեամբ, որոնք մեկնաբանած են Պարոյր Սեւակի «Անլռելի Զանգակատուն»էն հատուած մը: Աստղիկ Տէոտէեան երգած է կոմիտասեան երգեր, Ֆիլիփ Շահպազեան տուտուկով նուագած է հայ ժողովրդական երգեր, իսկ ծանօթ դաշնակահար Արթիւր Ահարոնեան Կոմիտասէն երեք պարեր նուագած է:

Ապա ներկաները դիտած են Կոմիտասի կեանքէն դրուագներու, վայրերու լուսանկարներով պատրաստուած փոքր ցուցահանդէս մը:

ՖՐԱՆՍՈՒԱ ՄԻԹԵՐԱՆԻ ԱՆՀԵՏԱՑՈՒՄՈՎ ՊԵՏԱԿԱՆ ԴԷՄՔ ՄԸ ԿԸ ՀԵՌԱՆԱՅ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ԲԵՄԷՆ

Երկուշաբթի, 8 Յունուար 1996ի առաւօտեան ժամը 8ին «հանդարտ մահով» աշխարհէն անդարձ մեկնեցաւ Ֆրանսայի Հանրապետութեան նախկին նախագահ Ֆրանսուա Միթերան, 79 տարեկան հասակին:

Հազիւ մահուան գոյժը լսուած, ամբողջ ֆրանսական մամուլը անդրադարձաւ կորուստին պետական այս մեծ դէմքին, զայն որակելով դիպուկ բանաձեւումներով, ինչպէս՝ «Հանդարտ ուժի ախոյեանը», «20րդ դարու քաղաքական դէմքերէն մէկը», «Շարլ Տը Կոլէն ետք Ֆրանսայի համար նուիրուած ազգայնական դէմք մը՝ ընկերվարական-ձախ հակումներով»:

Իր մասին խօսողներ, վկայողներ շեշտը դրին Ֆրանսուա Միթերանին ոչ միայն պետական դէմքի մը, քաղաքական կեցուածք ունեցող անձնաւորութեան մը մասին, այլեւ գնահատեցին անոր այն վարքագիծը, թէ շնորհիւ իր նախաձեռնողի ոգիին, հանդուրժողութեան, պայծառ մտածողութեան եւ քաջ խառնուածքին՝ կարողացաւ դիմագրաւել բազում դժուարութիւններ, Ֆրանսայի տնտեսական կեանքին պատկերը պահելով հաստատ բարձունքի մը վրայ, մասնաւորաբար Եւրոպական Միութեան վերելքը ապահովելով Ֆրանսայի յարահունչ ներգրաւով եւ տրամադրած կարելիութիւններով:

Ժողովուրդներու միջեւ խաղաղ գոյակցութեան ջատագովն էր ան, վկայեցին շատեր (իսկ մենք իբրեւ լիբանանցիներ, կրնանք հաստատել, թէ իր պաշտօնավարութեան 1981-1995) տասնչորս տարիներու գոնէ տասը տարիներու ընթացքին եղաւ Լիբանանի կողքին, իբրեւ Լիբանանի ազատ ու անկախ գերիշխան գոյութեան համար պայքարող քաղաքական մարդ:

Ֆրանսայի բարեկամական եւ սրտակից կեցուածքը լիբանանեան պատերազմի ընթացքին եղաւ յստակ ու գործնական, ոչ միայն տնտեսական օժանդակութեան մարզին մէջ, այլեւ Լիբանանի ժողովուրդին միասնականութիւնը, իսլամ-քրիստոնեայ առողջ գոյակցութիւնը պահպանող քաղաքականութեան մը ջատագովը:

Իբրեւ Հայ ժողովուրդ, հարկ է միտք պահել Ֆրանսուա Միթերանի արդարամտութիւնը անիրաւուած ժողովուրդներու նկատմամբ, որոնց շարքերուն մէջ առաջինը Հայ ժողովուրդն էր, ու Միթերան խորապէս գիտակցած ըլլալով այս իրողութեան, չէր դըլանար իր ձայնը լսելի դարձնելու ի նպաստ մեր ժողովուրդին արտայայտուելու, անոր ԴԱՏը պաշտպանելու: Իր նախագահութեան օրերուն զուգադիպած էր Հրայր Քիլիճճեաններու ազատատենչ գաղափարները արդարացնելու կեցուածքը, ինչպէս նաեւ ազատագրական մեր պայքարին նուիրուած այլ յանդգնութիւններ, երբ արձանագրուեցան ֆրանսական հողին վրայ, միթերանական լուռ սրտակցութիւնը, երբեմն դրսեւորուող բանաձեւումները եղան· արդարամտութեան մը համար դիրքաւորուած մարդու արի կեցուածք: Պարզ կարելի է նկատել իր հայասիրութիւնը...

Ան կողմնակից էր պաղեստինեան արդար դատին լուծման, որքան ալ ունենար Իսրայէլի հանդէպ բարի բարեկամութեան զգացումներ... Ան միշտ բարձրաձայն արտայայտուեցաւ պաղեստինցի ժողովուրդին անկորնչելի իրաւունքին համար: Իսկ վերջին տարիներուն տխկին Միթերանի քրտասիրական ելոյթները ծանօթ են բոլորին, ի հեճուկս թուրք պետութեան «ակռայ կրճրտող» անհանդուրժողութեան եւ ներքին տառապանքին:

*
**

Այս համառօտ նկատողութիւնները արձանագրելէ ետք վերադառնանք գինք մօտէն ճանչցողներուն վկայութիւններուն, որոնք կը հաստատեն մըշակութասէր, գրասէր Ֆրանսուա Միթերանի մը մեծութիւնը: Մատենադարաններու եւ թանգարաններու գոյութեան ու ծաղկումին սիրահար մարդը, երբ ժամանակ գտած է, այցելած է մեծ մատենադարանները, թանգարանին բնոյթի հընագիտական վայրերու օրրանները, որոնց վերջին վկան դէպի Ասուան իր համբորդութիւնն եղաւ, ուր դիմաւորեց վերջին Նոր Տարին 1996ը, Եգիպտոսի բուրգերուն շուքին:

Արուեստի հանդէպ իր ցուցաբերած ջերմ սիրոյն մէկ ցուցանիշը եղած է Վենետիկի նկատմամբ իր բուռն սէրը, որ կը բխի իր դրացի երկրին Իտալիոյ հանդէպ իր ունեցած յարգանքէն, յարգանք մը, որուն մասին խօսեցան իտալացիները, իրենք, հազիւ լսած Ֆ. Միթերանի մահուան գոյժը:

Ու դեռ կ'ըսեն, թէ իբրեւ արուեստի կողմնորոշում, ան «որդեգրած էր Վենետիկը» իբրեւ գեղեցկագոյն քաղաք արուեստի, մշակոյթի եւ աւանդութեան:

*
**

Միթերան իր կեանքին 50 տարիները նուիրեց քաղաքականութեան: 14 տարի եղաւ այս մեծ երկրին նախագահը, երկու անգամ յաջորդաբար ընտրուելով Ֆրանսայի Հանրապետութեան նախագահ:

Ու իր այս յաղթանակին համար զայն որակեցին Ֆրանսայի քաղաքական կեանքի պատմութիւնը կերտող քաղաքական միտք ու դէմք: Ազգայնականութիւնը եղաւ շեշտուած գիծը իր քաղաքականութեան, եղաւ ականջ տուող երիտասարդութեան տագնապներուն, ընկերային հարցերու դէպի բարելաւում առաջնորդելու հայրենասէրը՝ ժողովրդավար հայեցակէտով առաջնորդուած:

Ինչ կը վերաբերի այն հարցումին, որ իր մահուան առիթով ուղղեցին ոմանք, թէ ինչո՞ւ ան իրեն յաջորդ մը չպատրաստեց, գինք մօտէն ճանչցողներ վկայեցին անմիջապէս, թէ ան մենատէր մը չէր, եւ ձգած էր որ ազատամտութիւնը, քաղաքական մտածողութիւնը ընթանայ ազատ, եւ ապա դասեր քաղուին իւրաքանչիւր գաղափարաբանութենէ, որպէսզի կարելի ըլլայ առողջ եզրակացութեան մը յանգիլ:

*
**

Բոլոր վկայութիւնները դրական եղան հանդէպ այս մարդուն, որուներ պարտականութեան գիտակցութեան հզօր զգացում, եղաւ հայրենասիրութեան եւ հանդուրժողութեան ախոյեան մը, մինչեւ իսկ իր հակառակորդներուն կարծր ակնարկներուն դիմաց մնալով լուրջ անտարբերութեան եւ մարդկային մեծութեան յատուկ ներողամիտ կեցուածքի մէջ, զարմացնելով իր ժամանակակիցները:

Ու այսօր կը շիջի պետական այս մեծ դէմքը, որուն անունը անցաւ Ֆրանսայի պատմութեան, իր պատկանած Ընկերվարական կուսակցութեան պատիւ բերելով, պատիւ մը, որ համայն ֆրանսացիք նկատեցին իրենցը:

Ա՛յս է անմահութեան տանող ճանապարհը:

Յարգանք իր յիշատակին:

ՇԱՀԱՆԴՈՒԽՏ

Ս. ԾՆՆԴԵԱՆ ՃՐԱԳԱԼՈՅՑԻ ՊԱՏԱՐԱԳ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԾԵՐԱՆՈՑԷՆ ՆԵՐՍ

Ս. Ծննդեան տօնին առթիւ, ԹՄՀԼի հայկական Ծերանոցէն ներս, տօնական սուրբ եւ ուրախ օրերու մթնոլորտի մէջ, Ուրբաթ, 5 Յունուար 1996ին տեղի ունեցաւ Ճրագալոյցի Ս. Պատարագ: Պատարագեց Քառասնից Մանկանց հովիւ արժ. Տ. Յարութիւն Քհնյ. Կոստանեան. արարողութեան մասնակցեցան եկեղեցւոյ դպրաց դասէն սարկաւագներ: Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան Դպրեվանքի Տեսչութիւնը, ընդառաջելով առաջարկին, երկու սարկաւագներ տրամադրեց պատարագի մասնակցելու համար:

Ս. Պատարագին նախագահեց եւ քարոզեց Լիբանանի հայոց թեմի առաջնորդական տեղապահ Գեղամ վրդ. Խաչերեան: Հայր Սուրբը իր խօսքին մէջ գլխաւորաբար անդրադարձաւ Ս. Ծնունդի նոյն մեր կեանքին մէջ յայտնուող աստուածային սիրոյն ու խաղաղութեան, յատուկ ուրախութեամբ շեշտեց Ս. Ծնունդի նախօրեակին գտնուելու ԹՄՀԼի մէջ պատսպարուած մեր մայրիկներուն ու հայրիկներուն հետ, անոնց հետ՝ որոնք իրենց կարգին, երիտասարդութեան տարիներուն կը տօնէին իրենց սեփական տուներուն մէջ՝ հարազատներու հետ: Հայր Սուրբը անոնց ըսաւ. «Անցնող կեանքի պայմաններու բերումով, այսօր այստեղ, այս հաստատութեան ներս կը գտնուիք իրրեւ պատսպարեալներ, անոր համար, որ դուք երկար կեանք ունեցած էք, եւ ատիկա ցուցանիշ է, որ դուք ձեր կեանքին մէջ օրհնութիւններ ստացած էք երկար ապրելու մաղթանքներ ստացած էք»: Ապա Հայր Սուրբը առողջ եւ անխախտ կեանքի բարեմաղթութիւններ կատարեց ծերունազարդ հայրիկներու ու մայրիկներու ԹՄՀԼի հաստատութեան ներս, նաեւ յաջողութիւն ու արդիւնաւէտ տարի մը ԹՄՀԼի անօրէնին ու հաստատութեան պաշտօնէութեան:

Ս. Պատարագի աւարտին, հաստատութեան անօրէնը՝ Գէորգ Գարապոյաճեան կարճ խօսքով ողջունեց տեղապահ Հայր Սուրբին այս նախաձեռնութիւնը՝ տօնական այս օրը ըլլալու ծերանոցի համեստ յարկէն ներս, ըսելով. «Հայր Սուրբը բերաւ մեզի այլ շունչ եկեղեցիներու եւ նոր Բեթղեհէմեան մսուրին պարզութիւնը յիշեցնող մեր այս պարզ մատուռէն ներս մեզի հետ միասին ըլլալու»: Յանուն հաստատութեան շնորհաւորելով Հայր Սուրբին տեղապահի ընտրութիւնը, անոր մաղթեց յաջողութիւն, համբերութիւն եւ արդիւնաւոր գործունէութիւն: Այս առիթով, ան ԹՄՀԼի պաշտօնէութեան եւ պատսպարեալներու կողմէ Հայր Սուրբին նուիրեց հաստատութեան խորհրդանիշը կրող փայտեայ յուշանուէր: Հայր Սուրբը դարձեալ խօսք առաւ, ըսելով. «Ս. Ծննդեան Ճրագալոյցը այստեղ ձեզի հետ անցնելու տօնական երեկոյեան ոչինչ կը նուազեցնէ ինծի համար, եւ եթէ այսօր այս տեղ իմ ներկայութիւնս պատիւ մըն է ձեզի, ես կ'ուզեմ այդ պատիւը ընծայել ձեզի, որ դուք, ձեր կեանքի աշխոյժ օրերուն, ոչ միայն տօնեցիք այս տօնը, այլ պահեցիք ու պահպանեցիք այս տօնին հետ կապուած ազգային ժողովրդական բարքերն ու աւանդութիւնները: Այսօր երիտասարդ սերունդը պէտք ունի ձեզի, առնելու այդ աւանդապահ ոգին ու սովորութիւններու կիրառումը»:

Տեղապահ Հայր Սուրբը եւ հիւրերը, որոնց կարգին՝ ԹՄՀԼի խնամակալութեան ատենապետ պրն. Գոպէր Սարգիսեան, անօրէնութեան հիւրը եղան:

ՊՈԼՍԱՀԱՅ ԳԱՂՈՒԹԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

●ՊՈԼՍՈՅ մէջ շքեղ եւ շատ հետաքրքրական կայլով մը նշուեցաւ Պոլսոյ պետական օփերայի ու պալէի հիմնադրութեան 35ամեակը: Օփերայի վարչութիւնը այս կալայով կը պատուէր նաեւ այն նշանաւոր երգիչներն ու երգչուհիները, որոնց շարքին Այիս Մանուկեան, որոնք իրենց կեանքին 35 տարիները նուիրած էին այս հաստատութեան: Այս հանդիսութիւնը տեղի ունեցած է Պոլսոյ «Աթաթիւրք» մշակոյթի կեդրոնին մէջ ներկայութեամբ հոծ բազմութեան:

●ՍԿԻՒՏԱՐԻ Պուրհան Ֆելէկ լողաւազանին մէջ կատարուած են լողի մրցումներ, ուր տասը տարեկան մանչերու դասակարգին մէջ առաջնութիւն շահած է Հայկ Էքշիօղուլար եւ նանդխացած է առաջինը Պոլսոյ մէջ:

●ՊՈԼՍՈՅ Հայոց պատրիարքարանը այցելած են Միացեալ Նահանգներէն ժամանած 14 ուղղափառ եւ կաթողիկէ եպիսկոպոսներ, որոնք կը մասնակցին միջեկեղեցական ժողովի մը, Յունաց տիեզերական պատրիարք Բարթողիմէոսի հովանաւորութեան ներքեւ: Գարեգին պատրիարք, բարի գալուստի իր խօսքէն ետք, հրաւիրած է Մեսրոպ արքեպիսկոպոսը, որ խօսք առնէ: Ան հակիրճ պատմականը ըրած է պատրիարքական աթոռին եւ ընդգծած՝ Հայ Առաքելական Եկեղեցւոյ տուած կարեւորութիւնը միջեկեղեցական յարաբերութիւններուն:

●ՊՈԼՍՈՅ Եսայեան Սանուց Միութեան կեդրոնին մէջ նշուեցաւ գիրքի օր՝ նուիրուած պոլսահայ գրող Սեդա Տէմիրճեանի «Սփիւռքահայ արդի գրականութիւն» խորագրով երկհատոր ստուար գործին: Նշենք, որ գիրքը բաղկացած է 1100 էջերէ, եւ առաջին հատորը յատկացուած է պոլսահայ գրողներուն, իսկ երկրորդը Սփիւռքի այլ օճախներու գրագէտներուն:

●ՊՈԼՍՈՅ մէջ նշուեցաւ Գալֆայեան Որբանոցի հիմնադրութեան 129րդ ամեակը, նախագահութեամբ պատրիարք հօր:

●ՊՈԼՍՈՅ Գարակէօզեան Սանուց Միութեան սրահին մէջ տեղի ունեցաւ երգահանդէս մը, որուն ընթացքին ելոյթ ունեցաւ Պետական Օփերայի մեներգչուհի Ալիս Մանուկեան, ընկերակցութեամբ դաշնակահար Շահան Արծրունիի:

Նշենք, որ երկու արուեստագէտները մատուցեցին Սիլվարդ Գարամանուկեանի յօրինումով 10 երգեր՝ քաղուած հայ բանաստեղծներու գործերէն:

ԳԱՂՈՒԹՆԵՐՈՒ ՀԵՏ

◆ՍՈՖԻԱՅԻ քաղաքական գրադարանի դահլիճին մէջ տեղի ունեցաւ ասմունքի երեկոյ, կազմակերպութեամբ «Երեւան» կազմակերպութեան եւ մասնակցութեամբ «Սունդուկեան» սիրողական թատերախումբի ասմունքողներուն:

◆ՎԱՌՆԱՅԻ մէջ տեղի ունեցաւ առողջապահութեան նուիրուած դասախօսութիւններու շարք մը, նախաձեռնութեամբ Վառնայի Հ.Օ.Մ.ի վարչութեան:

◆ԱԹԷՆՔԻ մէջ նշուեցաւ Հ.Օ.Մ.ի 80 եւ Յունաստանի Հայ Կապոյտ Խաչի 70ամեակը:

Ձեռնարկին ներկայ գտնուեցան թեմակալ առաջնորդ Սահակ արք. Այվազեան, ազգային մարմիններու ներկայացուցիչներ եւ հոծ բազմութիւն մը:

Հանդիսութեան ընթացքին տեղի ունեցաւ բանախօսութիւն եւ գեղարուեստական յայտագիր:

◆ՄՈՆՐԷԱԼԻ մէջ տեղի ունեցաւ «Հայ Լեզուն XX Դարու Սեմին. Վտանգներ Եւ Միջոցառումներ» հատորի ներկայացումը, կազմակերպութեամբ Մոնրէալի համալսարանի մայրենի լեզուներու կեդրոնին եւ հայ մշակոյթի շրջանակին:

Նշենք, որ գիրքը կ'ընդգրկէ 1994 տարեշրջանին Յունիս ամսուան ընթացքին կատարուած գիտաժողովներու զեկուցումները:

◆ՄՈՆՐԷԱԼԻ Հայ կեդրոնի Հ.Մ.Ը.Մ. «Կամք» մարզասրահին մէջ տեղի ունեցաւ Հ.Յ.Դ. օրուան տօնակատարութիւնը, կազմակերպութեամբ «Միհրան Փափազեան» եւ Լաւալի «Սարգիս Զէյթլեան» կոմիտէներուն:

◆ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆԻ Բեսնեթա հովիտի մասնաճիւղի կազմակերպութեամբ, շրջանի Հայ Կեդրոնի սրահին մէջ բացումը կատարուած է երեք արուեստագէտներու՝ Ռուստամ Ռսկանեանի, Լեւոն Փառեանի եւ Ալիս Սաեփանեանի նկարչական ցուցահանդէսին:

◆ՄՈՆՐԷԱԼԻ Հայ Կեդրոնի Համազգայինի գրադարանին մէջ, գրական յանձնախումբին նախաձեռնութեամբ, տեղի ունեցած է «Պատմութեան Ժամ» յայտագրի երկրորդ հանդիպումը, 5էն 10 տարեկան շուրջ 25 մանուկներու մասնակցութեամբ:

◆ԿԻՊՐՈՍԻ հանրածանօթ բեմադրիչ - դերասան Յորոս Յոտանտիս Կիպրոսի ռատիոկայանին իր շաբաթական յայտագրի ծրագրով յոյն ունկնդիրներուն ներկայացուցած է հայ բանաստեղծութիւնը: Յունարէն թարգմանութեամբ ներկայացուած են նմուշներ հայկական հին բանաստեղծութենէն, մինչեւ՝ ժամանակակից արդի բանաստեղծութիւն, մեծ հետաքրքրութիւն յառաջացնելով ունկնդիրներուն մօտ:

◆ԼՈՍ ԱՆՃԵԼԸՍԻ Ուրֆայի Հայրենակցական միութեան վարչութեան կազմակերպութեամբ, տեղի ունեցած է Ուրֆայի հերոսամարտի 80ամեակին նուիրուած տօնակատարութիւն մը:

ԿՈԹՈՂԱՅԻՆ ԳՈՐԾ ՄԸ

ՓՐՈՖ. ՎԱՀԱԳՆ ՏԱՏՐԵԱՆԻ ՆՈՐ ՀԱՏՈՐԸ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

Երկար ատենէ ի վեր սպասուած այս գործը, զոր անգլիացի հրատարակիչները «կոթողային» կը կոչեն իրենց յայտարարութեան մէջ, վերջապէս լոյս տեսաւ, միանգամայն թէ՛ Անգլիոյ (Օքսֆորտ) եւ թէ Ամերիկայի մէջ։ Կը պարփակէ 23 առանձին գլուխներ, ընդարձակ ներածական մը, եւ յաւելուած մը, ինչպէս եւ համապարփակ մատենագիտութիւն, որ բաժնըւած է մասերու՝ սկզբնաղբիւրներ, գիրքեր եւ ակադեմական յօդուածներ, մեծ մաս մը յատկացուած է թրքական պետական վաւերագիրներու ինչպէս եւ հրատարակուած գործերու՝ թէ՛ գիրք, թէ՛ յօդուած. անգլերէն եւ ֆրանսերէն գործերէ զատ, մատենագիտութեան ստուար մէկ մասը կը պարփակէ գերմանական եւ աւստրիական վաւերագիրներ ինչպէս եւ հրատարակուած գործեր։ Այսպէս կը թուի թէ, նախապաշարեալ եւ կամ կողմնակի երեւոյթէն խուսափելու համար հեղինակը օգտուած է շատ քիչ թիւով հայկական աղբիւրներէ եւ գործերէ։

Գիրքին մակդիրն է՝ The History of the Armenian genocide, Ethnic Conflict from the Balkans to Anatolia to the Caucasus։

Հրատարակիչներուն յայտարարութեան մէջ կը շեշտուի, որ պրոֆ. Տատրեան քսանէ աւելի տարիներ տքնած, պրպտած եւ ի մի հաւաքած է ցարդ անյայտ մնացած մեծ մասով պետական փաստաթուղթեր՝ գերմանական, անգլիական, ֆրանսական, աւստրիական եւ ամերիկեան արխիւներէ, նոյն յայտարարութենէն կը տեղեկանանք, որ Տատրեան օգտուած է նաեւ Վիեննայի Մխիթարեան վանքի, Փարիզի Նուպարեան մատենադարանի եւ Երուսաղէմի Հայոց պատրիարքարանի արխիւներէն։ Գիրքին նախաբանին մէջ կ'րսուի որ պրոֆ. Տատրեան վերջին քսան տարուան մէջ, միայն Պոնի գերմանական արտաքին գործոց նախարարութեան արխիւները 18 անգամ այցելած է պրպտումի համար։ Այս գիրքին մէջ նոյնպէս առաջին անգամ ըլլալով կը հանդիպինք մեծ թիւով թրքական պատերազմական ատեանի արխիւներու վերաբերեալ պաշտօնական վաւերագիրներու, զորս հեղինակը օգտագործած է փաստարկելու համար թրքական ոճրապարտ կանխամտածումն ու Ցեղասպանական նպատակը։ Ուրիշ գլուխի մը մէջ ալ կը հանդիպինք Օսմանեան խորհրդարանի պաշտօնական երկու թերթերէ, այսինքն՝ Ծերակոյտի (Meclisi Ayan) եւ Երեսփոխանական ժողովի (Meclisi Mebusan) պաշտօնաթերթերէն քաղուած կարեւոր վկայութիւններու։

Այս արժանիքներէն դուրս, գիրքը ունի յաւելեալ մասնայատկութիւններ, որոնք այս գործին կու տան բացառիկ հանգամանք մը։ Նախ որ, Հայկական Ցեղասպանութիւնը զետեղուած է պատմական հունի մը մէջ, որով ան ի յայտ կու գայ իբրեւ անխուսափելի հետեւանքը անպատիժ մնացած անցեալի ջարդերու շարայարութեան մը։ Արդարեւ, գիրքին 8րդ գլուխը ընդարձակ պարունակի մը մէջ կը նկարագրէ եւ կը վերլուծէ Համիտեան ջարդերը։ Սասունի ապստամբութիւնը, Վանի Մեծ դէպքը եւ Պանք Օթոմանի դաշնակցական ներխուժումը եւ նուաճումը այնպէս մը վերլուծուած են, որ ատոնց հետ կապուած ջարդերը նոր տեսադաշտ մը կը մատուցանեն ընթերցողին։ Հոս, պրոֆ. Տատրեան, որքան որ գիտենք, առաջին անգամ ըլլալով կը ներկայացնէ ջարդարարութեան հետեւողական վարկած մը, ուր մարդ մորթելու մոլուցքը ընկերային բարքի եւ ընդունելի սովորութեան պատւանդանին վրայ բարձրացուած յատկանիշով մը կը բացատրուի։ Ուշագրաւ են այս կապակցութեամբ իր բերած հետեւեալ օրինակները, քաղուած՝ անգլիական արխիւներէ։ Անգլիացի հիւպատոսի մը հետախուզական բաժինը ձեռք կը ձգէ թուրք գինուորի մը երկու նամակները, Էրզրումէն ուղարկուած Խարբերդ ապրող հօր եւ եղբօր։ Հոն թուրք զինուորը յոխորտանքով կը յիշէ, որ իր գումարտակը Կարինի մէջ «1200 հայեր սպաննեց, բոլորն ալ իբրեւ կեր՝ շուներու»։ Իր երկրորդ նամակին մէջ, որ գրուած է ճիշդ ամիս մը ետք, այսինքն, 1895 Դեկտեմբեր 23ին, զինուորը կ'ըսէ. «Հայերը սպաննեցի՝ շուներու պէս...։ Եթէ ուրիշ լուր կ'ուզես, ըսեմ որ 2500 հայեր սպաննեցինք եւ կողոպտեցինք իրենց ինչքերը» (էջ 159)։ Ուրիշ տեղ մը, թուրք ոստիկան-զինուոր մը գերմանացի պրոֆ. Մորիցի նոյնպէս յոխորտանքով կը նկարագրէ թէ ինչպէս ան հայ մանուկները իր կաշիէ գօտիին վրայ առնելով կը մորթէր զանոնք, եւ անոնց ջղաձգումները կը նմանցնէ մորթուող հաւերու ակնթարթային կծկումներուն եւ ցնցումներուն (էջ 121)։

Երկրորդ, որքան որ գիտենք, պրոֆ. Տատրեան առաջին անգամ ըլլալով հանրութեան եւ յատկապէս Գերմանիոյ կառավարութեան ինչպէս եւ գերման ակադեմականներուն կը ներկայանայ ընդարձակ ուսումնասիրութեամբ մը (16րդ գլուխ), ուր Գերմանիոյ մեղսակցութիւնը հայկական ցեղասպանութեան մէջ, մանրակրկիտ կերպով քննութեան բովէ կ'անցնի։

Զինուած՝ գերմանական եւ թրքական վաւերագիրներով եւ այլ աղբիւրներով, հեղինակը կը մերկացնէ գերման երեք բարձրաստիճան սպաներու անմիջական մեղսակցութիւնը, իբրեւ հեղինակաւոր անձեր, որոնք նախաձեռնարկ եղան հայկական զանգուածային տեղահանութեանց գործընթացին. յատկապէս զօր. Պրոնարթ Ֆոն Շելլէնտորֆ։ Ան թրքական ընդհանուր Սպայակոյտի գլխաւոր պետն էր եւ թրքական ընդհանուր բանակատեղիի գլխաւոր վարիչը։ Տատրեան գտած է թրքական վաւերագիր մը, ուր այս զօրավարը կը խօսի հրամանի մը մասին, որ կ'առնչուի ընդհանուր տեղահանութեան՝ հայ ժողովուրդին դէմ. նոյն այդ ծածկագիր հեռագրին մէջ գերման զօրավարը կը տնօրինէ, որ «խիստ» միջոցներ ձեռք առնուին զսպելու համար հայ զինուորները, որոնք զինաթափ, կէս անօթի եւ հիւծած, իբրեւ թէ սպառնալիք մը կը ներկայացնէին իրենց «բարուորական վաշտեր»ուն մէջ։ Կայ նաեւ պարագան ուրիշ գերման սպայի մը, որ Պաղտատի երկաթուղիին վրայ աշխատող բազմահազար հայ գործաւորները աքսորելու հրամանը անձամբ ստորագրած է։ Իսկ գնդապետ Ֆելտման ուղղակի խոստովանած է 1919ին, որ ինք ալ գերման սպաներէն է, որոնք թուրքերուն թելադրեցին, որ արեւելեան շրջանի հայերը տեղահանուին։

Վերջապէս կան գիրքին 19րդ եւ 20րդ գլուխները, ուր Տատրեան վաւերագիրներով ցոյց կու տայ որ Հայկական Ցեղասպանութիւնը սահմանափակուած չէր թրքահայութեան դէմ կիրարկուած նախճիրով, այլեւ 1918ի գարնան եւ ամրան, ինչպէս նաեւ 1920ի աշնան իր թափը շարունակեց կովկասահայութեան դէմ։ Այս գլուխներուն մէջ յայտնաբերուած ամենէն զգայացունց նոր տեղեկութիւնը այն է, որ յատկապէս Ցատուկ կազմակերպութեան պարագլուխներ մասնակցած են կովկասահայութեան դէմ գործադրուած զանգուածային ջարդերուն։ Զոր օրինակ, մեծ զարմանքով կը կարդանք, որ 1918 Սեպտեմբերին Պաքուի հայութեան դէմ ջարդի իրագործման ժամանակ արիւնարբու դոկտ. Պէհաէտտին Շաքիր, Հալիլ փաշայի բանակին հետ ներխուժած էր Պաքու եւ այդ քաղաքին ոստիկանութեան ընդհանուր տնօրէնի դերը ստանձնած էր ճիշդ ջարդի օրերուն, Սեպտեմբեր 15 - 17 (էջ 351)։ Իսկ զօր. Գարապէքիրի 1920 Սեպտեմբերի ներխուժումին մասնակցած են գլխաւոր ջարդարարները յատուկ կազմակերպութեան, ինչպէս՝ Տէլի Հալիթ, Էպուհէնթիյի Ճաֆէր, Թոփալ Օսման, Քիւչիւք Գեազըմ, Նուրի Փաշա (Էնվերի եղբայրը), որոնք Հայաստանի գրաւեալ շրջաններուն մէջ ահաւոր ջարդեր կազմակերպած եւ երկիրը աւերակի վերածած են (էջեր 363 - 370)։ Այս գլուխին ամենէն զգայացունց փաստաթուղթը Անգարայի 1920, Նոյեմբեր 8ին Գարապէքիրի յղած գերգաղտնի հրամանն է, ուր յստակ եւ վճռական ձեւով հրաման կը տրուի այս թուրք զօրավարին, որ «Հայաստանը քաղաքականօրէն եւ ֆիզիքապէս ոչնչացնէ» (էջ 358)։ Ինչ որ նոյնքան խռովիչ է, նոյն օրը, նոյն արտաքին գործոց նախարարը՝ Ահմէտ Մուհթար, նոյն զօրավարին կը ղրկէ ուրիշ հեռագիր մը, ուր կը շեշտուի, որ թուրք պատուիրակները ինքզինքնին բարեացակամ ցոյց տան հայերուն, խոստանան տնտեսական օգնութիւն եւ յարգանք Հայաստանի վեհապետութեան, եւ շեշտեն բարի դրացնութեան կապերու անհրաժեշտութիւնը։ Հոս, թրքական աղւէսային խորամանկութիւն եւ դաժանային նենգամտութիւն կը գիրկընդխառնուին։ Անգարայի առաջին արարքն էր սա, մէկ օրուան մէջ երկու հակոտնեայ հեռագիրներ, վերապրող հայ մնացորդացը ծուղակը ձգելու եւ զայն ի սպառ անճիտելու համար։ Ինչ որ յատկանշական է, Անգարա իր ծածկագիր հեռագիրին մէջ թրքերէն գործածած է նշանաւոր եւ տխրահռչակ «իթֆայ» բառը, որ կը նշանակէ խարել, մոլորեցնել հայերը, որպէսզի աւելի դիւրութեամբ ծուղակը իյնան։

Դժուար է չհամաձայնիլ հրատարակիչներու բրած արժեւորումին՝ այս գործին։ Անոնք կ'ըսեն որ այս պատկառելի, յայնծաւալ գործը կոչուած է մնալու երկար ժամանակի մը համար տիպար եւ որոշադրիչ ուսումնասիրութիւն մը, հայկական Ցեղասպանութեան նիւթին վերաբերեալ։

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ

«Յառաջ», 1 Նոյեմբեր 1995

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՄԵԾՆ ՈՒ ՄՈԾԱԿԸ

Համազգայինի հրատարակութեամբ վերջերս Հայաստանի մէջ լոյս տեսաւ հայրենի վիպագիր Զորայր Խալափեանի «Վասիլ Մեծ, Հայ Կայսր Բիւզանդիայի, Կամ Կճուճների Թագաւորը» վէպը:

Ստորեւ կը ներկայացնենք Խալափեանի գրիչին պատկանող Ալեքսանդր Մեծն ու Մոծակը գրութիւնը, որ իւրայատուկ է իր բովանդակութեամբ եւ հայեցողութեամբ:

Ալեքսանդրը Մակեդոնացի էր, Փիլիպոս արքայի որդին, Արիստոտէլ մեծ մտածողի սանը, իր թագաւորութեան օրօք նա ստեղծեց անծայրածիր համաշխարհային մի պետութիւն՝ Դանուբից մինչեւ Գանգէսի ափերը:

Դա մեր թուարկութիւնից առաջ չորրորդ դարում էր:

Մակեդոնացին անտիկ աշխարհի մեծագոյն զօրավարն էր ու պետական գործիչը: Չնայած իր կարճ կեանքին, նա ապրել է ընդամէնը երեսուներեք տարի, կարողացել է անել այնքան շատ, տիրացել այնպիսի մի փառքի, որ հետագայ դարերում ամէն մի մեծ ու փոքր զօրավար եւ թագաւոր աշխատում էր գէթ մի չնչին չափով նմանուել նրան:

Նա, իրօք, մի զարմանալի անձնաւորութիւն էր նաեւ: Նա հմուտ բժիշկ էր եւ բուժում էր մերձաւորներին, նա մարզիկ էր, մրցում եւ յաղթում էր նշանաւոր մարզիկներին, նա գիտական մեծ հակում ունէր եւ արշաւների ժամանակ՝ գիտութեան համար արժէք ունեցող հանդիպած ամէն ինչ հաւաքում եւ ուղարկում էր իր մեծ ուսուցչին՝ Արիստոտէլ Ստագիրացուն: Սիրում էր Հոմերոսի «Իլիական», որ իր արշաւանքների ժամանակ մշտապէս պահում էր բարձի տակ, եւ իր սխրագործութիւնները կատարելիս աշխատում էր նմանուել իր ամենասիրած հերոսին՝ Աքիլլէսին:

Ալեքսանդրն անչափ գեղեցիկ մի տղամարդ էր նաեւ, եւ չցանկանալով իր հրաշագեղ դիմագծերը թաքցնել բեղ ու մօրուքի մէջ՝ սափրում էր, որն այն ժամանակ ընդունուած չէր ոչ միայն Արեւելքում, այլեւ Յունաստանում եւ Մակեդոնիայում: Նրա օրինակին սկսեցին հետեւել նաեւ նրա մերձաւորները, եւ այս կենսաձեւը, ինչպէս հաստատում են մատենագիրները, այնուհետ տարածուեց ողջ Յունական, Հռոմէական, Պոնտական աշխարհում, ինչպէս նաեւ մեզ մօտ՝ Հայաստանում: Նրանից, Ալեքսանդր Մակեդոնացուց է սկսւում առաջին, այսպէս կոչուած, ածիլուած դարաշրջանը ողջ մարդկութեան պատմութեան մէջ, միայն փիլիսոփաները՝ նորաձեւութեան այդ հակառակորդները, շարունակում էին բեղ ու մօրուք պահել:

Ինչ որ է, բեղ ու մօրուքի վրայ շատ կանգ չառնենք, որովհետեւ կարեւորը ոչ թէ Մակեդոնացու չեղած բեղ ու մօրուքն է, այլ նրա զարմանալի հանճարը:

Նա իր հսկայական պետութեան մէջ հիմնադրել էր շուրջ եօթանասուն քաղաք՝ բոլորն Ալեքսանդրիա անունով: Իր միապետութեան մէջ նա հաստատել էր հաւասարութիւն՝ բոլոր նուաճուած ժողովուրդների համար: Նրա պետութեան մէջ քաղաքացին իրեն պարտաւոր էր համարել ոչ թէ, ասենք, պարսկացի, կորնթացի կամ եգիպտացի, այլ՝ աշխարհաքաղաքացի: «Բոլոր առաքինի մարդկանց,- հրամայել էր նա,- համարէք ձեր ազգականը, իսկ բոլոր վատահոգի մարդկանց համարէք օտարական կամ բարբարոս, եւ անգամ այդ մարդը ձեր հարազատ եղբայրը լինի»:

Ալեքսանդրի ողջ երթը Մակեդոնիայից մինչեւ Հնդկաստան փառաւոր մի յաղթարշաւ էր, սակայն հէնց այստեղ՝ Հնդկաստանի Փենջաբի շրջանում նա առաջին անգամ հանդիպում է լուրջ դիմադրութեան: Հնդիկները նրա դէմ դուրս էին բերել երկու հարիւր մարտական փիղ, իսկ Ալեքսանդրի զինուորները սովոր չէին նման թշնամու դէմ մարտնչելու: Սակայն նրանք, այնուամենայնիւ, Ալեքսանդրի զինուորներն էին, այս ճակատամարտը եւս շահեցին, չնայած՝ մեծ կորուստների գնով ու դժուարութեամբ:

Վերադառնալով իր վիթխարի տէրութեան մայրաքաղաք Բաբելոն, Ալեքսանդր Մակեդոնացին սկսեց նախապատրաստուել՝ Հնդկաստանը նուաճելու մի նոր արշաւի: Եւ, ի՞նչ խօսք, նա կը նուաճէր ոչ միայն Հնդկաստանը, այլեւ Չինաստանը, եւ յայտնի չէ, թէ բաց ծով հասնելով ի՞նչ պիտի անէր այդ անհուն ու երջանիկ նուաճողը, եթէ մերձ-բաբելոնեան ճահճուտում այդ ժամանակ ձուից դուրս չգար մի մոծակ:

Մակեդոնացու մասին արդէն պատմուեց բաւականաչափ, այժմ մի քանի խօսք այդ նշանաւոր մոծակի մասին:

Դա մի էգ մոծակ էր, որը ձուից դուրս էր եկել մեր թուարկութիւնից առաջ 323 թուականին: Նրան վիճակուած էր պատմութեան մէջ մի վիթխարի դեր. այդ մոծակն էր, որ կանգնեցրեց աշխարհակալ մեծ նուաճող Ալեքսանդր Մակեդոնացուն, որին, թւում էր, աշխարհում այլեւս ոչինչ ի զօրու չէր կանգնեցնելու:

Եթէ Մակեդոնացու զէնքը, որով նա կատարում էր իր վսեմ սխրանքները, իր հզօր ու լաւ վարժեցուած բանակն էր, ապա էգ մոծակի միակ զէնքը, որով նա եկաւ ու յաղթեց անպարտելի զօրավարին, իր կնճիթն էր միայն:

Ալեքսանդր Մակեդոնացին ապրում էր արքայական շքեղ պալատում, իսկ այն մոծակը, բնականաբար, ապրում էր մօտակայ ճահճուտում, որը նրա համար, հասկանալի է, պալատից էլ շքեղ ու լաւն էր:

Ամէն առաւօտ, արթնանալով, Մակեդոնացին անցնում էր իր պետական գործերին, մեծ մասամբ զբաղուած էր լինում մօտակայ արշաւանքի հոգսերով, ստուգում էր զինուորների մարտական կարգը, փղերի դէմ մարտնչելու նոր տեսակի զէնքերի ընտրութեամբ էր զբաղւում, ամէն օր հեռուներից ժամանող նորանոր զօրքերի հրամանատարներին էր ընդունում եւ լսում նրանց զեկոյցները: Նոյն ժամանակ՝ մոծակը գիշեր ու ցերեկ չունէր, թռչում էր դես ու դէն, ամէնուր ուտելիք էր որոնում, այսինքն՝ մարդ կամ անասուն, նրանց արիւնը ծծելու համար:

Պատմական, յիրաւի պատմական այդ օրը, պատմական այդ մոծակը սովորականի պէս թռչում էր եւ օդի մէջ հազիւ որսալի բոյրերով ու տաք մարմիններից ճառագայթող ջերմութեան ալիքներով որոնում, թէ որտեղ կայ մարդ կամ որեւէ անասուն: Քաղաքին մերձակայ զօրանոցներն ու ախոռները առանձնապէս գրաւիչ բոյրեր ունէին, մոծակները ճահիճներից ելնելով՝ մեծ մասամբ այդ կողմն էին թռչում:

Սոյն պատմական մոծակն արդէն դողէրոցքով վարակուած մի մոծակ էր, ճահճուտից հասնելով զօրանոց՝ իջաւ առաջին պատահած զինուորի ականջին: Դա մի յոյն էր Կրետէ կղզուց, այդ պահին լուացւում էր զինուորական լուացարաններում, խայթ զգալով՝ ձեռքով քշեց մոծակին: Թերեւս նրա ձեռքի այդ շարժումը նոյնպէս պատմական նշանակութիւն ունէր, որովհետեւ, ինչպէս արդէն կռահում էք, սոյն մոծակը պիտի խայթէր Մակեդոնացուն:

Զինուորի ձեռքի շարժումից մոծակը կրկին օդ բարձրացաւ, եւ այստեղ փչեց պատմական, յիրաւի պատմական մի քամի, որը մոծակին շեղեց իր ուղուց, եւ նա, ինչպէս կռահում էք, պատահաբար գնաց արքայի կողմը: Բայց մինչեւ նրան հասնելը հանդիպեց մի ձիու, որը զօրավարներից մէկի թիկնապահի ձին էր, կապած պարսպացից: Մոծակը շատ էր քաղցած, իջաւ ձիու գաւակին եւ լաւ տեղաւորուելով՝ հոտառութեամբ ու ջերմութեամբ որոնելով արեան բարակ մազանօթի տեղը՝ կնճիթը խրեց եւ սկսեց ծծել: Թերեւս նա կշտանար ու գնար իր բանին, բայց այստեղ թիկնապահի ձին պոչը շարժեց եւ այդ պոչի շարժումը յիրաւի պատմական պոչ շարժել էր, որովհետեւ, ինչպէս կռահում էք, այս ամէնին նպաստեց, որ սոյն մոծակը խայթի Մակեդոնացուն եւ նրան վարակի մահացու հիւանդութեամբ:

Այսպէս, ուրեմն, թիկնապահի ձիու պոչի պատմական թափահարումից յետոյ՝ մեր ծանօթ մոծակը կրկին օդ ելաւ ու եւս մի պատմական քամու շնորհիւ հասաւ արքայի նստավայրը եւ իջաւ զօրավար Անտիոքոսի քթին: Սրա քթին եւս պէտք է պատմական դեր տալ, որովհետեւ նրա քթից մոծակը չկարողացաւ օգտուել, երբ նրան քշեց անփութօրէն, առանց հասկանալու, որ այդ մի ձեռքի շարժումով ինքը վերափոխում է աշխարհի դէմքը:

Իրօք, ով գիտի ինչե՞ր էր սպասում Մակեդոնացու նոր արշաւանքից, աշխարհն արդեօ՞ք այս տեսքը պիտի ունենար, եթէ մեր ծանօթ մոծակը չիջնէր սենեկապետի ծառայ, յունացած պարսիկ Դոգոտեոսի ծոծրակին: Այո, այս ծոծրակին նոյնպէս պէտք է պատմական նշանակութիւն վերագրել, այս պատմական ծոծրակը եթէ հանգիստ մնար, եւ մոծակն իր քաղցը յագեցնէր ծառայի՝ նրա անարժէք արիւնով, այնուհետեւ չէր խայթի արքային եւ չէր վարակի նրան մահացու հիւանդութեամբ, կ'ապրէր Մակեդոնացին, կը նուաճէր Հնդկաստանն ու Չինաստանը, եւ այս աշխարհն ու պատմութիւնն այսօրուանը չէին լինի:

Սակայն սոյն պատմական ծոծրակին իջաւ յունացած պարսիկ Դոգոտեոսի ձեռքը՝ մոծակին տեղում նզմելու յոյսով, սակայն վրիպեց:

Օդում քիչ թռչելուց յետոյ՝ մոծակը գնաց դէպի սենեկապետ Ներարքոսը, բայց այդ ժամանակ եւրոպացի մի սարուկ փռշտաց եւ մոծակն ուղղութիւնը փոխելով՝ իջաւ Մակեդոնացու պարանոցին, ճիշդ այն պահին, երբ արքան ոգեւորուած պատմում էր Միդիաս զօրավարին իր մօտակայ արշաւանքների մասին:

Ընդամէնը մի րոպէում մոծակը կատարում է պատմական իր սեւ գործը, վարակում է մեծ նուաճողին: Նա լցնում է իր փորիկը արքայական արիւնով ու թռչում կրկին դէպի իր ճահճուտները:

Մնացածը պարզ է: Մինչ հեռաւոր երկրներում թագաւորներն ու զօրավարները ահ ու դողով սպասում էին մեծ նուաճողի արշաւանքին եւ չգիտէին, թէ ինչպէս պիտի կանգնեցնէին նրան, այստեղ, Բաբելոնում, ընդամէնը մի փոքրիկ մոծակ կանգնեցնում է նրա արշաւանքը, հիւանդանալով՝ որոշ ժամանակ անց Մակեդոնացին մահանում է:

Հետագայում, ինչպէս յայտնի է, նրա վիթխարի տէրութիւնը տրոհւում է մի քանի ինքնուրոյն պետութիւնների եւ այլն: Բայց դա չէ կարեւորը:

Մակեդոնացին քիչ մոռացուել ու երբեք չի մոռացուելու: Յայտնի չէ, թէ նա ինչեր էր անելու, եթէ չլինէր անժամանակ մահը, որի պատճառն այն մոծակն էր, որ ներկայացուեց այստեղ:

Ո՞րն է, այնուամենայնիւ, այստեղ ամենակարեւորը, Մակեդոնացու հանճարն արդեօ՞ք, յունացած պարսիկ Դոգոտեոսի ձեռքի շարժումը, թիկնապահի ձիու պոչի թափահարումը, թէ՞ եւրոպացի սարուկի փռշտոցը... դժուար է ասել: Բայց եթէ որեւէ մէկը պնդի, թէ ձիու պոչի թափահարումով կամ եւրոպացի սարուկի փռշտոցի շնորհիւ է, որ աշխարհն այժմ այս դէմքն ունի, կարելի է չվիճել, որովհետեւ մենք տեսանք, որ դա այդպէս է: Ամբողջ համաշխարհային պատմութիւնն է այստեղ:

ԶՈՐԱՅՐ ԽԱԼԱՓԵԱՆ

գրականութիւն եւ մշակոյթ

ՄԵՐ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՍԻԼՎԱ ԿԱՊՈՒՏԻԿԵԱՆԻ ՀԵՏ

Մեր ընթերցողներուն ծանօթ է, որ աւելի քան 2 շաբաթէ ի վեր Պէյրութ կը գտնուի հայրենի բանաստեղծ Սիլվա Կապուտիկեան: Այս էջով, առանց երկար յառաջաբանի եւ բացատրութեան, որոշ ամփոփումով եւ քաղուածաբար մեր ընթերցողներուն կը ներկայացնենք այն զրոյցը, զոր խմբագրութեանս անդամները ունեցան բանաստեղծուհիին հետ, «Ազդակ»ի խմբագրատուն անոր այցելութեան առիթով:

ՀԱՐՑՈՒՄ.– Բանաստեղծուհի Սիլվա Կապուտիկեան ժամանակակից հայ գրականութեան մէջ 60 տարուան ստեղծագործական վաստակ մը ունի, որ իր կարգին բազմաթիւ արդիւնքներու (անհատական, ազգային, քաղաքացիական, համամարդկային) համանուագ մըն է, որուն մէկ գլխաւոր յատկանիշը ուժն է: Ուժ մը, որ կը բխի բանաստեղծին ինքնավստահութենէն, որ Կապուտիկեանի պարագային յայտնուած է շատ կանուխէն: Կրնա՞ք բացատրել այդ ուժին աղբիւրը:

ՊԱՏԱՍԽԱՆ - Երեւի մի քիչ մեծամիտ ստացուի, բայց ասեմ, որ դա առաջին հերթին խառնուածքի հարց է: Ես, օրինակ, ծանր մանկութիւն եմ ունեցել, հօրից զրկուած, մայրս աշխատել է ու տատս է ինձ պահել, մեծացել եմ բակի երեխաներին խառնուած, բայց հիմա, օրինակ, որ քրքրում եմ իմ յիշողութիւնը, չեմ գտնում մի օր, որ ասենք երեխայ մի իր հօր հետ գնացել է թատրոն, կինօ կամ խանութ եւ մի բան է առել, որ ես խորքից ցաւ զգամ: Ես դա բացատրում եմ հոգեկան կառոյցի առողջութեամբ, որը, երեւի, ինձ հետ բերած արժէքներին է վերաբերում, ինչպէս ասում են՝ «Աստծու տուածն է»:

Հ.– Հոգեկան կառոյցի ու ձեւաւորման մէջ ձեր հայրը որքա՞ն դեր ունի:

Պ.- Շա՛տ: Նմանանանող իմ հօր տիպի հայրը: Մայրս էլ ուժեղ կին էր: Օրինակ, նա իր ամբողջ կեանքում մէկ տարի է ամուսնացած եղել իմ հօր հետ, բայց այնքան է սիրել հօրս, որ այլեւս չի ամուսնացել, հօրս յիշատակին հաւատարիմ մնալու համար:

Հ.– Ձեր մա՞յրն ալ վանեցի էր:

Պ.- Այո՛, եւ եղել է իմ հօր աշակերտուհին: Ըստ երեւոյթին մօրս մտքով միրան է անցել հօրս նկատմամբ, որ շատ գեղադէմ երիտասարդ է եղել: Նա չի մասնակցել Վանի ինքնապաշտպանութեան կռիւներին, որովհետեւ գնացել է Եւրոպա՝ սովորելու, եւ երբ Ցեղասպանութիւնը տեղի է ունեցել, վերադարձել է Երեւան, ուր եւ հանդիպել է մօրս եւ հոն էլ ամուսնացել: Ամբողջ վանեցիների մէջ շշուկ է անցել, թէ մայրս՝ Լիան, չքաւոր ընտանիքի զաւակ, եւ յանկարծ՝ Բարունակ Կապուտիկեանը ամուսնացել է այդպիսի աղջկայ հետ...

Հ.– Դաշնակցական մարդու զաւակը ըլլալու իրողութիւնը ձեր կեանքին մէջ խոչընդոտներ յարուցա՞ծ է:

Պ.- 1937ին, երբ 17-18 տարեկան էի եւ համալսարանի առաջին կուրսի ուսանող, պատահեցին որոշ դէպքեր, որոնց մասին ես գրել եմ իմ յուշերի մէջ, օրինակ, ամբիոնից ինձ վար առին, դաշնակցականի զաւակ լինելուս համար ուսանողական մակարդակի պաշտօններ չյանձնեցին, եւայլն, եւայլն:

Հ.– Հիմա որ այդ տարիներուն վրայէն սահեր անցեր են աւելի քան հինգ տասնամեակներ, եւ այդ օրերը արդէն պատմութեան գիրքին են անցած, ի՞նչ կը զգաք դաշնակցական ձեր հօր նկատմամբ...

Պ.- Զղջումի, մեղաւորութեան զգացումներ: Այս մասին հետագայում, երբ ժամանակները փոխուեցին, բաւական շատ գրել եմ ե՛ւ արձակ, ե՛ւ չափածոյ: Օրինակ, իմ բանաստեղծութիւններից մէկը, ուղղուած հօրս, վերջանում է հետեւեալ տողերով.

«Քեզ անվերջ խլել, խլե՛լ
են կեանքից,
Ես անվերջ գիշել, ա՛խ
գիշե՛լ եմ քեզ,
Ուշ արցունքներով բախանձում եմ քեզ՝
Հա՛յր իմ, ների՛ր ինձ...

Հ.– Ինչպէ՞ս եղաւ, որ դուք այդ՝ ստալինականութեան շրջանին գրեցիք հայրենասիրական երգեր, օրինակ՝ «Խօսք Իմ Որդուն»ը:

Պ.- Երկրորդ Համաշխարհային պատերազմի տարիներին, Ստալինը, որպէսզի մարդ կանգ չդնէր, մէջքում բերեց նախնիների յիշատակին եւ ազգային աւանդոյթներին հաւատարիմ մնալու կարգախօսը: Մեզ մօտ էլ նոյն համեմատութեամբ զովերգեցինք մեր անցեալը, հերոսներն ու արժէքները, ինչպէս Վարդան Մամիկոնեան (Դ. Դեմիրճեանի «Վարդանանք»ը), Հայկ Նահապետ, Արա Գեղեցիկ, Անդրանիկ եւայլն, եւայլն: Եւ այս առիթով հայրենասիրութեան երակը բացուեց, որի արդիւնքն էր «Խօսք Իմ Որդուն»ը: Աւելացնեմ նաեւ, որ իմ այդ բանաստեղծութիւնը պահեց Սփիւռքը, որովհետեւ 1946-1947 թուականից յետոյ, երբ նորից «ազգային»ները ուժեղացան, արգիլուեց այդ բանաստեղծութիւնը Հայաստանի մէջ եւ Սփիւռքն էր, որ կենդանի, անթառամ պահեց գայն:

Հ.– «Խօսք Իմ Որդուն»ին զուգահեռ հայրենասիրական այլ երգեր ալ յօրինա՞ծ էք:

Պ.- Այո՛, Արարատին նուիրուած շարք մը բանաստեղծութիւններ, որոնք օրին արժանացել են հրատարակութեան: Կարծում եմ, որ սովետահայ բանաստեղծներից առաջինն եմ, որ ամբողջական բանաստեղծութիւն եմ նուիրել մեր սրբազան լեռանը:

Հ.– Ունի՞ք նաեւ հայրենասիրական եւ ազգային շունչով բանաստեղծութիւններ, որոնք չեն հրատարակուած օրին:

Պ.- Ջտպագրուածներ կան, իհարկէ, բայց, բարեբախտաբար թուով քիչ: Այդ բանաստեղծութիւնները հնարաւոր եղաւ տպագրել միայն նոր, այս ժամանակներում եւ ես դրանք լոյս աշխարհ բերեցի իմ գզրոցներից եւ «Հին Տետրակներից» ընդհանուր խորագրի տակ հրատարակեցի «Ցագնապ» ժողովածուում, որը լոյս տեսաւ Երեւանում, 1994 թուականին:

Հ.– Այդ տարիներուն ինչպէ՞ս կրցած էք համատեղել այդ տիպի բանաստեղծութիւնները՝ պաշտօնական մտածողութիւնը արտայայտող գրուածքներու հետ:

Պ.- Դա շատ բարդ պրոցես է եւ մի քանի խօսքով արտայայտուելը դժուար եւ արժանի է յայն ուսումնասիրութեան, գրականագէտների կողմից: Որքան էլ տարօրինակ թուայ, պէտք է ասեմ, որ մենք էլ ենք հաւատացել, հրապուրուած ենք եղել սովետական գաղափարախօսութեամբ: Կը ներէք մեզ, բայց այդպէս է եղել: Այնուամենայնիւ, ես աշխատել եմ քիչ ինքս ինձ դաւաճանել: Ինքնեկ է ինչ որ գրել եմ: Ուրիշ բան՝ որ լաւ չէ ստացուել, թոյլ է ստացուել եւայլն: Բայց եթէ համեմատէք իմ գովքերը ուրիշների գովքին, մի քիչ տարբերւում է. օրինակ, ես լենինեան ունեմ ռուս բանաստեղծուհի, թարգմանչուհի, բարեկամուհուս՝ Մարիա Պետրովխինին նուիրուած «Ռուս Բարեկամիս» բանաստեղծութիւնը, ինչպէս գիտէք, մեր ամբողջ պոեզիան ողողուած էր ռուս ժողովրդին նուիրուած գովքերով: Բայց եթէ մի քիչ ուշադիր կարդաք իմ գրածը, կը նկատէք, որ սա արդէն ուրիշ որակի գովք է, որովհետեւ ես ռուս բարեկամուհուս դիմում եմ մտաւորականն սա խօսքերով.

Ես քեզ սիրում եմ, որովհետեւ դու ձեւական բարեկամ չես, որովհետեւ դու չես ուզում իշխել ինձ վրայ, որովհետեւ դու հասկանում ես ինչ է Հայաստան, հայոց վիշտը, եւ ինձ թւում է, որ դու երբեք ինձ վերեւից չես նայում, մենք հաւասարազօր բարեկամներ ենք, որ երբ իմ նախնիները ասել են ռուս ժողովուրդ, քե՛զ են նկատի ունեցել եւ ոչ թէ չինովնիկներին եւ իշխանաւորներին:

Ա՛յ այսպէս, եղբայրութեան նուիրուած իմ երգերն անգամ իրենց խորքը, իրենց ընդդիմադիր խորքը ունեն:

Իսկ իրականութեան եւ մեր միջեւ խզումը տեղի ունեցաւ աւելի ուշ, երբ մենք հասունացանք, մտքով բացուեցինք եւ կշռեցինք տարրողութիւնը կատարուածի: Օրինակ, էդ ժամանակ ես գրեցի սեւամորթի հետ իմ խօսակցութիւն - բանաստեղծութիւնը («Հանդիպում Մոսկուայի «Ուկրայնա» Հիւրանոցում»), որտեղ ներկայացուած հարցերը զուտ ազգային են եւ մե՛ր հարցերն են, որոնց արտայայտման համար ես գտել եմ ձեւը: Այսինքն՝ այնքան սուր ու համարձակ էր այդ բանաստեղծութիւնը այդ օրերին համար, որ ես տակէ տակ պահել էի իմ գզրոցներում, ուրիշի աչքից հեռու լինելու համար: Ո՛վ կարող էր մտածել, որ կը գայ մի օր, երբ դրանք հնարաւոր կը լինի հրատարակել...

Հ.– Այդ տարիներուն պատահա՞ծ է, որ ենթարկուիք գրական հալածանքի:

Պ.- Ես չեմ սիրում յետին թւով գարդարուել հալածեալի լուսապսակով: Մի գրադում, որին այսօր հաճոյքով տրւում են որոշ գրողներ: Թէեւ, անշուշտ, ինչ որ այս կամ այն կարգի հարուածներ կրել եմ: Օրինակ, Գրողների Միութեան 2րդ համագումարը, որը գումարուած էր 47 թուին, այսինքն՝ կուսակցական նոր սեղմումների պայմաններում, Գէորգ Էմինը, Մարօ Մարգարեանը եւ ես առնուեցինք քննադատական կրակի տակ, մեղադրուելով անձնական լիրիկայի, անկումայնութեան, «մանր պուրժուական» արտայայտութիւնների մէջ: Ըստ նրանց, մենք փոխանակ մեծ յաղթանակներ երգելու, երգում ենք ճրդճիմ, անհատական զգացումներ եւայլն, եւայլն:

Հ.– Սիլվա Կապուտիկեան բանաստեղծուհին ստեղծագործական կեանքին հանգրուանները ինչպէ՞ս կը բնորոշէ:

Պ.- Սկզբում, 13-14 տարեկանից գրել եմ պիոներական ոտանաւորներ, որոնք միամիտ յանգաւորումներ են ու չեն մտել իմ ոչ մի ժողովածուի մէջ: Հետագայում արդէն դժուար է որոշակիօրէն հանգրուանների բաժանել իմ գրական ճանապարհը: Ինչպէս ասացի, հայրենական պատերազմի տարիներին, երբ կարիք եղաւ ոգեկոչելու հայրենիքն ու հայրենասիրութիւնը, բացուեցին մինչեւ այդ փակ կապանքները եւ գրուեցին հայրենական եւ քնարական, սիրային բանաստեղծութիւններ: Սակայն, 1946 թուականներին, ժտանովեան յայտնի սեղմումների շրջանում նորից ուժեղացան գաղափարական կապանքները, որի հետեւանքով վերստին փակուեց այդ երակը: Ապա մեզ յորդորեցին «վերակառուցուել», գովերգել խորհրդային ժողովրդի սխրանքները, աշխատանքը, եղբայրութիւնը եւայլն: Այդ «վերակառուցման» արդիւնքն է «Իմ Հարազատները» ժողովածուն, որը արժանացաւ միութենական ամենաբարձր մրցանակի: Սակայն պէտք է ասել, որ այսպէս կոչուած «յարմարուողական» ժողովածուում այնուամենայնիւ կան անկեղծ ներշնչումներով գրուած բանաստեղծութիւններ, ինչպէս օրինակ՝ «Ռաֆիսի Տիրամայր Ռիկայում», «Պատասխան», «Քիւյի Ծաղկանկարների Տակ» եւ այլ գործեր: Ինչքան չլինի, դրանք գրուած են ոչ այնքան անշնորհ մարդու ձեռքով:

Այնուհետեւ, Ստալինի մահից յետոյ, սեղմ օղակները նորից թուլացան եւ ես գրեցի «Մտորումներ Ճանապարհի Կէսին», «Ակի Խորքը Լերան» եւ ապա «Ձմեռ է Գալիս», որտեղ արդէն գերիշխում է հայրենասիրական յարը, անկաշկանդ խորհրդածութիւններ մարդու եւ սիրոյ մասին:

Մի խօսքով, մեր կեանքը եղել է շատ բարդ, տեղատուութիւնների եւ մակընթացութիւնների իրեբայաջորդ մի ընթացք, եւ բաժանել այդ որոշակի հանգրուանների, համարեա հնարաւոր չէ:

Հ.– Կին գրող ըլլալու հանգամանքը դժուարութիւններ յարուցա՞ծ է ձեր ստեղծագործական կեանքին մէջ:

Պ.- Կին լինելու հանգամանքը չի ազդել իմ գրականութեանը տրուած գնահատականների վրայ: Ինքս ինձ նկատել եմ համահաւասար իմ գրչեղբայրներին, եթէ ուզում էք, եւ մի քիչ էլ առաջ եմ ընկել...

Երբեք չեմ ունեցել այն բարդոյթը, որ իբրեւ թէ կին լինելուս պատճառով ինձ բանի տեղ չեն դնում, անտեսում են եւայլն:

Հ.– Ո՞վ եղած է ձեր առաջին քաջալերողը. ի՞նչ եղած է ձեր առաջին բանաստեղծութիւնը եւ ո՞ւր տպագրուած է ձեր առաջին ժողովածուն:

Պ.- Առաջին ինձ քաջալերողներից եղել է Վահրամ Ալազանը: Դա պրոցում էր. ինչ որ միջոցառում կար, եւ ես էլ լաւ արտասանող էի: Ինքս ներկայ էր. ես արտասանեցի բեմից. յետոյ եկաւ բեմի ետեւ ու շնորհաւորեց ինձ: Ես արդէն աշխարհի ամենաերջանիկն էի: Այնուհետեւ միշտ կ'ուզէի, որ փողոցում հանդիպեմ, բարեւեմ եւ իմ ընկերուհիները տեսնեն, որ ես Ալազանի հետ ծանօթ եմ: Եւ յետոյ, մի օր փողոցում հանդիպեցի նրան, բայց, հակառակի պէս, իմ մօտ ոչ մի ընկերուհի չկար, որ տեսնէր, թէ ո՛նց եմ բարեւում Ալազանին: Դա, իհարկէ, այդ տարիքի բնորոշ զգացում էր:

Իմ առաջին բանաստեղծութիւնը պատասխանն է եղել Յ. Թումանեանի «Հին Օրհնութիւն» բանաստեղծութեան, պիոներական ոգեւորութեամբ Յ. Թումանեանի ուղղելով իմ խօսքը, թէ՝ «Այրում եմ ինձ հիմա, բայց էլ ոչ ձեզ պէս»...

Իսկ հիմա, երբ մենք էլ երիտասարդներին օրհնելու տարիքին ենք հասել, կրկնում ենք Ամենայն Հայոց Բանաստեղծի խօսքը՝ «Այրէ՛ք երեխէ՛ք, բայց մեզ պէս չայրէ՛ք»...

Իմ առաջին բանաստեղծութիւնը տպագրուել է «Պիոներ Կանչ» թերթում, իմ գրականութեան ուսուցչի՝ Սիմակի նախաձեռնութեամբ: Առաջին գիրքս՝ «Օրերի Հետ» (1945), բանաստեղծութիւնների ժողովածու, խմբագրել է Նայիրի Զարեանը:

Հ.– Ո՞ր բանաստեղծը առաւելապէս ազդեցութիւն գործած է ձեր գրական կազմաւորման վրայ:

Պ.- Եղիշէ Չարենցը, որին միշտ սիրել եմ ու սիրում եմ, թէեւ նաեւ մեծ համակրանք ունեցել եմ Վ. Տէրեանի եւ միւս մեծերի հանդէպ:

Հ.– Սիլվա Կապուտիկեան բանաստեղծին կողքին նոյնքան ուժեղ կանգնած են նաեւ քաղաքացին եւ հրապարակախօսը, որոնք իրենց կշիռն ու ուժական խօսքը ունեցած են անցեալին, մանաւանդ վերջին տարիներուն եւ փորձած են պարզել ազգային դրօշ, արտասանել հայրենասիրական պատգամ եւ առաջնորդել մեր ժողովուրդը դէպի Արարատեան նշմարտութիւնը:

Սիլվա Կապուտիկեան նո՛յնն էր նաեւ Փերեսթրոյքայի տարիներուն, երբ հրապարակախօսութեամբ, մամուլով եւ տարբեր միջոցներով քաղաքացիական իր ազդու խօսքը կ'ուղղէր ժողովուրդին ու կը սատարէր յանձնառու գրողի իր դերը, հայրենիքի կառուցման ու պետականութեան ստեղծման ի խնդիր:

Ո՞ւր է այսօր Սիլվա Կապուտիկեան, անկախութեան հաստատումէն հինգ տարի ետք:

Պ.- Այդ դուք լաւ նկատեցիք: 1953ից սկսած ես ելոյթներ եմ ունեցել համագումարներում, կուսակցական փակ ժողովներում, հասարակական զանազան հարցերի կապակցութեամբ:

Փերեսթրոյկան աւելի ուժեղացրեց իմ մէջ այդ գիծը, որովհետեւ բուռն շարժումներ եղան եւ ես իմ բնաւորութեան համաձայն, չէի կարող հեռու մնալ հրապարակից:

Նախապէս, այդ ծանր տարիներին, ես կարողացել եմ այնպիսի բաներ ասել կամ գրել, որ երեւի այսօր զարմանալի թուայ շատերին: Դրանք ես ասել եմ փակ ժողովներում, կուսակցական համագումարներում (իմ խօսքերից հատուածներ արդէն տպագրուած ունեմ «Գարուն» հանդէսի 1994 թ. 10րդ համարում) եւ այդ թուականներին ես այնպիսի հեղինակութիւն էի, միութենական այնպիսի համբաւ ունէի, որ մտքովս չէր անցնում, թէ ինձ կարող են շատ խստօրէն պատժել:

Բայց որ կարող էին յետ պահել, չպարգեւատրել, չդարձնել «պալատական» նրանց բանաստեղծը, այդ ես գիտէի եւ դրան էլ ձգտում էի, որովհետեւ չէի ուզում յարմարուել եւ դառնալ նրանց կամակատարը: Իմ մէջ միշտ էլ եղել է այդ գիծը: Իսկ հիմա, իհարկէ աւելի անվախ եմ գրում, դա պարզ է: Նախ ինչ որ գրում եմ, տպում են: Ջնայած հիմա նախկինից աւելի խիստ եմ գրում, բայց... բանի տեղ դնող չկայ: Այսինքն՝ իմ եւ իմ նմանների գրածը չի ազդում ղեկավարութեան ընթացքի վրայ: Իսկ նախկին վարչակարգի օրերում, եթէ մամուլում մի տող էր լինելու մի որեւէ Ռայկոմի քարտուղարի դէմ, դա դառնում էր քննարկման առարկայ, հարցը քննում էին եւ կա՛մ պատժում էին գրողին, կամ ալ այդ մարդուն, որի մասին գրուել է:

Այսօր, սակայն, մեզ անտեսում են, ինչ էլ որ գրենք, ոչ ոքի համար նշանակութիւն չունի...

9

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆԻ ԼԻԲԱՆԱՆԻ
ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ
Հովանաւորութեամբ
ԶԲՕՍԱՇՐՋԻԿՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐ
Ն. Վ. ՊՐ. ՆԻՔՈԼԱ ՖԱԹՈՒՇԻ
Կը ներկայացնէ
ԱՐԱ ՄԱԼԻՔԵԱՆԸ
ՋՈՒԹԱԿԻ ՀԱՄԵՐԳՈՎ
Դաշնակի ընկերակցութեամբ
ՍԵՐՈՒԺ ԳՐԱՃԵԱՆԻ
Տեղի կ'ունենայ Շաբաթ, 20 Յունուար 1996, երեկոյեան ժամը 8.30ին, Assembly Hallի մէջ:
Տոմսերը ստանալ Suger feetէն (Zalka), Discotheque Gekaէն եւ ելոյթի օրը կիշէէն:
SPONSERED BY
GARDEN TOWER Résidences Hôtelières
garabed ayanian & sons
BRITISH MEDITERRANEAN AIRWAYS

Կնոջական

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՈՒՐՖԱՑԻՆԵՐՈՒ ԹԱՂՄԱՆ ԵՒ ԿՆՈՒՆՔԻ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ուրֆայի մէջ ննջեցեալները թաղելու արարողութիւնները մասամբ հեթանոսական սովորութիւններ կը յիշեցնէին:

Նախ ննջեցեալը կը լուացնէին տաք ջուրով, ապա ճերմակ կտաւով կը պատանքուէր ու կը դրուէր բազմոցի մը վրայ, անոր վրան կը ծածկէին վերմակ մը ու բոլոր հագուստները կը շարէին չորս կողմը:

Շատ չանցած կը հասնէին ողբասաց կիները եւ կը շարուէին ննջեցեալին շուրջ եւ կը սկսէին իրենց լալին եւ գովասանքներուն: Այս արարողութեան ուրֆացիները *ԷԳԼԱՑ ԹԱՂՈՒՄ* կ'ըսէին:

Շուտով քահանաները կու գային եւ ննջեցեալին տան կարգը կատարելէ ետք, մարմինը պատգարակով մը ուսերու վրայ փոխադրել կու տային եկեղեցի:

*

* *

Այդ պահուն ժամկոչը կը սկսէր եկեղեցւոյ զանգակը կարճ ընդհատումներով հնչեցնել: Թափօրը եկեղեցի մտնելէ առաջ ննջեցեալը կը դրուէր գաւիթին մէջ գտնուող հանգչեցեալ կոչուող քարին վրայ, այնտեղ քահանան գլուխ մը աւետարան կը կարդար եւ հոգւոց մը կ'ըսէր, որմէ ետք դագաղը ներս կը մտցուէր ու կը կատարուէր եկեղեցւոյ կարգը:

Արարողութենէն ետք թաղման թափօրը կ'ուղղուէր գերեզմանատուն, դագաղը միշտ շրջապատուած կ'ըլլար ողբասաց կիներով, որոնք զանազան տխուր եղանակներով հանգուցեալը կը գովէին: Թաղման կարգը աւարտելէ ետք յուղարկաւորները ննջեցեալին տունը կը վերադառնային, հոն «սգոյ հաց»ը կ'ուտէին: Այդ օրուան կերակուրներու պատրաստութիւնը բարեկամները ստանձնած կ'ըլլային:

*

* *

Յաջորդ առաւօտ կանուխ ննջեցեալին պարագաները հաւաքուելով գերեզմանոց կ'երթային խունկ - ծուխի համար, դարձեալ իրենց կ'ընկերանար լացող կիներու խումբը. ասոնք իրենց հետ առած կ'ըլլային ննջեցեալին լաւագոյն հագուստները, որպէսզի զանոնք տարածեն հողակոյտին վրայ ու անոնցմէ ներշնչուելով գովասանքը հիւսեն ննջեցեալին:

Մեռնողին տունը երեք օր ոչ կերակուր կ'եփուէր եւ ոչ ալ կրակ կը վառէր: Անոր պարագաներէն տղամարդիկ շարաթներով չէին ածիլուէր, իսկ կիներն ալ բաղնիք չէին երթար:

Քառասուն օր յետոյ բարեկամներ տղամարդիկը սափրիչի կը տանէին, իսկ բարեկամուհիներն ալ կիները բաղնիք կ'առաջնորդէին:

Թաղումէն քառասուն օր վերջ սովորութիւն էր հոգեհաց բաժնել աղքատներուն: Հոգեհացը առհասարակ միսով եփած ՄԻՇՄԻՇ կ'ըլլար: Ժողովուրդը կը հաւատար, որ այս բարեգործութեամբ ննջեցեալին հոգին կը հանգչի:

ԿՆՈՒՆՔ ԵՒ ՕՐՐԱՆԴՆՈՒՄ

Ուրֆացին իր կենսուրախ բնաւորութեամբ ամէն առիթ կ'օգտագործէր խնճոյքներ կազմակերպելու համար: Երեխաներուն կնունքէն ետք, բարեկամներ եւ ազգականներ կը հաւաքուէին օրրանդնումի արարողութեան: Դարձեալ նուագը, երգն ու պարը կատարեալ հարսնետան մը կը վերածէին կնքուող երեխային տունը:

Իսկ եթէ պատահէր, որ ընտանիք մը աղջիկ զաւկէն ետք մանչ մը ունենար, անոր մազերը եօթը տարի չէին կտրեր, ու երբ որոշուած պայմանաժամը լրանար, մեծ բազմութեամբ Ս. Սարգիս վանքը կ'երթային ու այնտեղ հանդիսաւոր կրօնական արարողութիւններէ ետք կը կտրէին տղուն մազերը: Սակայն այս արարողութեան չափ կարեւոր էր այդ առիթով կազմակերպուած հրաւէրները: Ամբողջ շաբաթ մը կատարեալ հարսնիք էր ենթական եւ անոր ազգականներուն տուներուն մէջ:

ԽՈՀԱԳԻՐ

ԹԱԿԼԻԱԹԵԼԼԻ ՍՈՒՖԼԷ

Ուտելիքին համար անհրաժեշտ են.–

- 600 կրամ թակլիաթելլ դդմաճ
- 100 կրամ «տաշուած» *բարմըզան* պանիր
- 100 կրամ «տաշուած» *էմանթալ*
- 50 կրամ ալիւր
- 150 կրամ կարագ
- 5 հաւկիթ
- Կէս լիդր կաթ
- Աղ

Պատրաստութեան կերպը.–

Կարագին կէսը հալեցնել խորունկ տապակի մը մէջ: Աւելցնել ալիւրը եւ խառնել:

Ապա քիչ - քիչ աւելցնել կաթը՝ տեւաբար խառնելով, մինչեւ որ թացանը թանձրանայ: Ձգել, որ թացանը գաղջ դառնայ, ապա աւելցնել հաւկիթին դեղնուցները եւ տաշուած պանիրներուն կէսը: Պահել հաւկիթին ճերմկուցներն ու պանիրին մնացորդը:

Խաշել թակլիաթելլը, քամոցէ անցընել, աւելցնել կարագը: Հաւկիթին ճերմկուցները ելեկտրական գործիքով զարնել, մինչեւ որ «ձիւնի» վերածուի, ապա աւելցնել թացանին վրայ:

Խաշած թակլիաթելլը խառնել թացանին երկու երրորդին հետ:

Փուռը տաքցնել, սուֆլէի կաղապարը կարագով ծեփել, *քահքէի* (կսկուծ) փոշի ցանել, լեցնել թացանով խառնուած թակլիաթելլը, երեսը ծածկել թացանին մնացորդներով, վրան ցանել տաշուած պանիրին մնացորդը: Եփել 10 վայրկեան, 220 ջերմաստիճանով եւ փուռէն հանել, երբ երեսը ոսկեգոյն դառնայ:

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ

ԵՂՈՒՆԳՆԵՐԸ ՄԵՐ ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ ՀԱՅԵԼԻՆ

Եղունգները մեր առողջութեան հայելին են: Եթէ մեր ներքին գործարաններէն որեւէ մէկը տկարանայ կամ հիւանդանայ, եղունգները կը ցոլացնեն այդ անհանգստութիւնը զանազան ազդանշաններով: Օրինակի համար, եթէ եղունգները կը կապուտնան կամ շեշտուած կերպով կոր կը դառնան, շատ հաւանաբար խնդրոյ առարկայ անձը կը տառապի թոքային հիւանդութենէ մը եւ կամ արեան գէշ շրջագայութենէ: Կոր եղունգը նաեւ [illegible] կրնայ ախտանշանը ըլլալ [illegible]:

Անոմալ վառ վարդագոյն եղունգները կրնան ախտանշանը ըլլալ արեան գերճնշումի. եթէ շատ ալ սպիտակ են, խնդրոյ առարկայ անձը կրնայ լեարդի անհանգստութիւն ունենալ:

Փղոսկրեայ գոյնի եղունգը արեան տկարութեան մասին մտածել կու տայ, իսկ շատ կակուղ եղունգը՝ հանքային աղերու պակասին:

Եղունգներուն վրայի բիծերն ու գծերն ալ իմաստ ունին: Ճերմակ բիծերը երկար ատեն կարծուած են կիրի պակասի նշանը. ներկայիս սակայն անոնք կը համարուին եւ կը կարծուին, թէ անոնք անցողիկ յոգնութեան արդիւնք են: Եղունգին տակը նշմարուող սեւ բիծերը պէտք չէ արհամարհուին, եթէ անոնք արկածի մը հետեւանք չեն. պէտք է անմիջապէս բժիշկի մը ցոյց տալ զանոնք, քանի որ կրնան քաղցկեղի ախտանշան ըլլալ եւ վիրաբուժական գործողութիւն պահանջել:

***

Այս առթիւ նշենք, որ եղունգները շաբաթական մէկ միլիմետր կ'աճին: Անոնք ցերեկը աւելի կ'աճին քան գիշերը, ինչպէս նաեւ՝ ամրան աւելի քան ձմրան:

Հետաքրքրական է իմանալ նաեւ, թէ շարժուն մատներուն եղունգները շատ աւելի արագ կ'աճին: Այսպէս գրամեքենայի վրայ աշխատողներուն եւ դաշնակահարներուն եղունգները շուտ կ'երկարին... Ծանր հիւանդութիւն մը կրնայ դանդաղեցնել եղունգին աճը:

***

Տան մաքրութեան վերաբերող քիմիական դեղերը մեծապէս կը վնասեն մեր եղունգներուն առողջութեան, հետեւաբար պէտք է ձեռնոց կրել զանոնք պաշտպանելու համար:

Կարգ մը ազդակներ եւս կը վնասեն եղունգներուն եւ կը նպաստեն անոնց դիւրաբեկութեան, ինչպէս՝ հոգեկան անկում մը, ջղային ցնցում մը, արեան տկարութիւն եւ Ա. կենսանիւթի պակաս (շատ ծխողներուն մօտ):

ՔԱՐՈԼԱՅՆ ՔՈՔՍ ՄԵԼՊՈՒՌՆԻ ՀԱՅ ՀԱՄԱՅՆՔԻՆ ՀԵՏ

Վերջերս Աւստրալիոյ Հայկական Ազգային Կոմիտէի կազմակերպութեամբ, Մելպուռնի համալսարանին մէջ տեղի ունեցած է հանդիպում մը Հայ համայնքին եւ Քրիստոնէական Համերաշխութեան Կազմակերպութեան (Ք.Հ.Կ.) պատուիրակութեան հետ, զոր գլխաւորած է պարոնուհի Քարոլայն Քոքս:

Ձեռնարկի ընթացքին ցուցադրուած է «Արցախի Անուրջները» վաւերագրական ժապաւէնը: Խօսք առած է պարոնուհին ու անդրադարձած Արցախի ժողովուրդի կացութեան, վեր առնելով ղարաբաղցիի աննկուն կամքն ու ազատ ապրելու վճռակամութիւնը: Ապա Քոքս կոչ ուղղած է Մելպուռնի Հայ համայնքին, որ իր նիւթական մասնակցութիւնը բերէ Ք.Հ.Կ.ի մէկ նոր նախաձեռնութեան՝ Ստեփանակերտի մէջ վիրաբուժարանի մը կառուցման աշխատանքներուն: Մելպուռնի հայութիւնը սիրով ընդառաջած է պարոնուհիին կոչին:

ՄԵՐ ԶԱՒԱԿՆԵՐԸ ԵՒ ՄԵՆՔ

ԵՐԵԽԱՆԵՐՈՒՆ ՎԱՐԺԵՑՆԵԼ ԱՌԱՆՁԻՆ ՀԱԳՆԻԼ

Բազմաթիւ ծնողներ մինչեւ ութ-տասը տարեկան զաւակներուն տակաւին կը շարունակեն իրենց հագցնել տաբատն ու շապիկը, կօշիկն ու գուլպան:

Նման ծնողներ թերեւս բծախնդրութենէ մղուած կ'ուզեն իրենց ձեռքով հագցնել իրենց փոքրիկը, մինչդեռ արդէն չորս-վեց տարեկան մանուկը կրնայ ինքզինք կառավարել եւ առանց մեծերու օգնութեան հագնիլ գլխէն մինչեւ ոտքերը...

Փոքրիկը առանձին հագնելու վարժութեան ձեռք պէտք է ձգէ երեք տարեկանէն սկսեալ. ծնողները առիթ պէտք է տան անոր, որ պզտիկ ճիգերով ան առնուազն հանէ տաբատն ու բաճկոնը, կօշիկն ու գուլպան:

Չորս տարեկան մանուկը պէտք է վարժուի տաբատ մը եւ առանց կոճակի շապիկ մը հագնիլ. իսկ հինգ տարեկանէն սկսեալ ան պէտք է հագնի գուլպան ու կօշիկները:

Անշուշտ առանձին հագնող մանուկին վրայ թերութիւններ կարելի է տեսնել. սակայն, մանուկը ուղղելով եւ անոր սխալները սրբագրելով եւ բացատրելով այդ թերութիւնները շուտով կը չքանան:

Այսուհանդերձ ծնողներն ալ ուշադիր պէտք է ըլլան հագուստներու ընտրութեան մէջ:

Նախ եւ առաջ ընտրել գործնական տաբատներ եւ փէշեր, որոնք զերծ են կոճակէ, փականէ: Ընտրել առանց կապի կօշիկներ:

Խուսափիլ կոճակով շապիկներէ: Այլ խօսքով հագուստներ որոնք դիւրաւ կը հագցուին եւ տաղտուկ չեն պատճառեր փոքրիկին:

Կօշիկներուն պարագային, անոնց տակը կամ մէջը գունաւոր ներկերով նշանակեցէք աջն ու ձախը, որպէսզի փոքրիկը շփոթի չմատնուի:

Մեծերուս համար երկրորդական համարուած այս «մանրամասնութիւնը» շատ կարեւոր է երեխաներուն անհատականութեան կազմաւորման համար: Ինքզինք ինքնաբաւ համարող եւ ինքնավստահ մանուկը շատ աւելի զօրաւոր նկարագիր կ'ունենայ եւ ուրիշէն կախեալ չ'ըլլար, այլ կ'ապաւինի իր ուժերուն:

ՄԱՆՐԱԳԻՏԱԿԱՆ - ԳԵՂԵՑԿԱԳԻՏԱԿԱՆ

ՃԱԿՆԴԵՂ

Ներկայիս շուկայի վրայ առատօրէն ճակնդեղ կը գտնուի. այս շատ օգտակար եւ համեղ բանջարեղէնը հարուստ է Ա., Պ. եւ Ս. կենսանիւթերով:

ՕԳՈՒՏՆԵՐԸ

- Արիւնը կը զօրացնէ եւ [illegible] մանաւանդ արեան տկարութիւն ունեցողներուն:
- Կը պաշտպանէ կարգ մը քաղցկեղներէ:
- Խաշուած տեսակը օգտակար է [illegible] եւ այլ ուռերու:
- Ճակնդեղին եւ ստեպղինին հիւթերը միասին կը զօրացնեն երակները եւ կ'իջեցնեն արեան գերճնշումը:
- Ճակնդեղին, վարունգին եւ [illegible] հիւթերը միասնաբար օգտակար են լեարդին եւ լեղուցին:

ՎՆԱՍՆԵՐԸ

- Ճակնդեղը [illegible] չէ շաքարախտաւորներուն, անոր պարունակած շաքարի բարձր տոկոսին պատճառով:

Գեղագիտական գետնի վրայ, ճակնդեղի շերտերը շարեցէք ձեր դէմքին վրայ եւ քսան վայրկեան պահեցէք, ապա գաղջ ջուրով լուացէք. պիտի ստանաք վարդագոյն թարմ մորթ մը:

Հում ճակնդեղի շերտով մը շփեցէք ձեր շրթունքները շուրջ 5 վայրկեան, անոնք գեղեցիկ գոյն մը եւ հաճելի տեսք մը պիտի ստանան:

ՇԱԲԹՈՒԱՆ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆԸ

ՀԱՅԵՐԷՆ ԵՐԳ

Գիւղամիջից բարձրախօսի ձայն է գալիս.
Ու փռւո՜ւմ է ալիք-ալիք դաշտովը մէկ.
Դու ես նորից մերթ ծիծաղում ու մերթ լալիս.
Դու մեր Ներհո՜ւն, դու մեր փխրուն հայերէն երգ:

Մօր կաթի հետ դու իմ մէջ ես լցուել համակ,
Բայց թւում է նո՛ր եմ միայն ես քեզ զգում
Այսքան խորո՜ւնկ, այսքան մերուած ու
Ներդաշնակ
Քարի՛ն, հողի՛ն, շրջապատի՛ն, մարդու հոգո՜ւն:

Ասես հողի՜ց ես բարձրանում գոլորշու հետ.
Ասես կաթում ես խաղողի լացող որթից,
Ասես հիւսւում շաղից, շողից, առաւօտից,
Ու ծառերին ասես ծաղկո՜ւմ ես քնքշաթերթ:

Մերթ թւում է ընկուզենի ես ծիծաղկոտ,
Մերթ էլ շիկնած դեղձենի ես՝ նազանքով լի,
Մերթ արմատով խոր ու խոնուն խաղողի որթ,
Մերթ՝ ճամբէքի եզրին թեքուած տըխուր ուռի:

Ու լըցւո՜ւմ ես, ու փըռւո՜ւմ ես բուրմունքի պէս,
Ու թւում է ալիքները ոչ թէ բերում,
Ալիքները այստեղի՜ց են հաւաքում քեզ,
Ու տանում են քեզ Երեւա՜ն, տանում հեռո՜ւ...

ՍԻԼՎԱ ԿԱՊՈՒՏԻԿԵԱՆ

Այս էջը պատրաստեց՝ ՇՈՒՇԻԿ ՄԱՒԻՍԱԳԱԼԵԱՆ

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

«ԴՐՕՇԱԿ»

ՊԱՇՏՕՆԱԹԵՐԹ
ՀԱՅ ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
26ՐԴ (59ՐԴ) ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 15–16 (1471), 2–29 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1995

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ
●ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԸ ՃՇՄԱՐՏՈՒԹԵԱՆ ՏՕՆ

ԴԱՇՆԱԿՑԱԿԱՆ ԲԵՄ
●«ՔԵԶ ԿՈՏՐԵԼՈՎ ԿԸ ՋԱՐԴՈՒԵՍ»
(Հարցազրոյց ընկ. Ռուբէն Յովսէփեանի հետ)
●ԽՆԴԻՐԸ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ Է — Գէորգ Խուդինեան
●ԱՐԴԻԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԻ ՍԿԶԲՆԱԿԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԸ — Սամուէլ Էոլեան
●ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՄՆԱՅ ԳՈՐԾԻ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ — Հրանտ Մարգարեան
●ՆԱԽԱԳԱՀԸ ՆՈՐ ԵԶՐ Է ՆԵՐՄՈՒԾՈՒՄ — Կարօ Նահապետեան
●ՀԱԿՈՏՆԵԱՆԵՐ — Ռոբերտ Յակոբեան
●Հ. Յ. Դ. ԾՐԱԳՐԻ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԲԱԺՆԻ ՊԱՏԿԵՐԱՑՈՒՄ
●ԸՆԿԵՐՎԱՐԱԿԱՆ ԻԴԷԱԼ ԵՒ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ — Լեւոն Շիրինեան

«ԴՐՕՇԱԿ»Ի ԳՐԱԴԱՐԱՆ
●ՈՐԱԿԻ ՈՒ ՈԳԻԻ ՀԱՆԴԻՍԱՐԱՆ ՄԸ — Յ. Քիւրքճեան

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹԻՒՆ
●ՎԱՐՉԱՊԵՏԻ ԱՇՈՒՆԸ — Դաւիթ Անտոնեան
●ՀԱՅ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ, ԳԱՂԱՓԱՐԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ, ՀԱՆԳՈՅՑՆԵՐՈՒՄ — Ռ. Սարինեան

ՀԱՅԵԱՑՔ
●ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ
●ՄՇԱԿՈՅԹԸ — Համլէտ Ա. Գէորգեան
●ԼՈՒՍԱՆՑՔ
●ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՇՈՒՐՋ
●ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ՋՐՈՅՑՆԵՐ

Մարզական Մարզական

ԱՓՐԻԿԷԻ ԲԱԺԱԿԻ ՄՐՑԱՇԱՐՔԻՆ՝ 15 ԽՈՒՄԲ

Ափրիկէի ֆութպոլի ֆետերասիոնը շաբաթակիզբին յայտարարեց, որ յառաջիկայ Շաբաթ օր սկսող ափրիկեան երկիրներու բաժակի մրցաշարքին մասնակցող խումբերուն թիւը պիտի ըլլայ 15, որովհետեւ Լիբէ մերժեց փոխարինել Նիճերիան, որ անցեալ շաբաթ յայտնեց, թէ մրցաշարքին պիտի չմասնակցի:

Լիբէ յայտնեց, թէ կը մերժէ Ափրիկէի ֆետերասիոնին առաջարկը, որովհետեւ այս կարճ ժամանակամիջոցին չի կրնար պատրաստութիւն տեսնել:

Ափրիկէի ֆութպոլի ֆետերասիոնին ներկայացուցիչը՝ ԿԻԳԻՆ ՃԻՋՄԻՃԱՆ, յայտնեց, որ շատ արդարացի կը գտնէ Լիբէի պատճառաբանութիւնը եւ չի կրնար ստիպել Լիբէի, որ մասնակցի մրցաշարքին:

Ափրիկէի ֆետերասիոնին ընդհանուր քարտուղարը Մուսթաֆա Ֆահմի իր խօսքը եզրափակեց ըսելով, որ մրցաշարքը տեղի պիտի ունենայ 15 խումբերու մասնակցութեամբ, անշուշտ եթէ մինչեւ շաբաթավերջ Նիճերիա ետդարձ չկատարէ իր որոշումէն:

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

«ԲԱԳԻՆ»Ի

1995ի 10-11-12 ԹԻՒԸ

ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ՝

ՄԵԾ ԵՂԵՌՆԻ ՅՈՒՇԱՄԵԱԿԻՆ

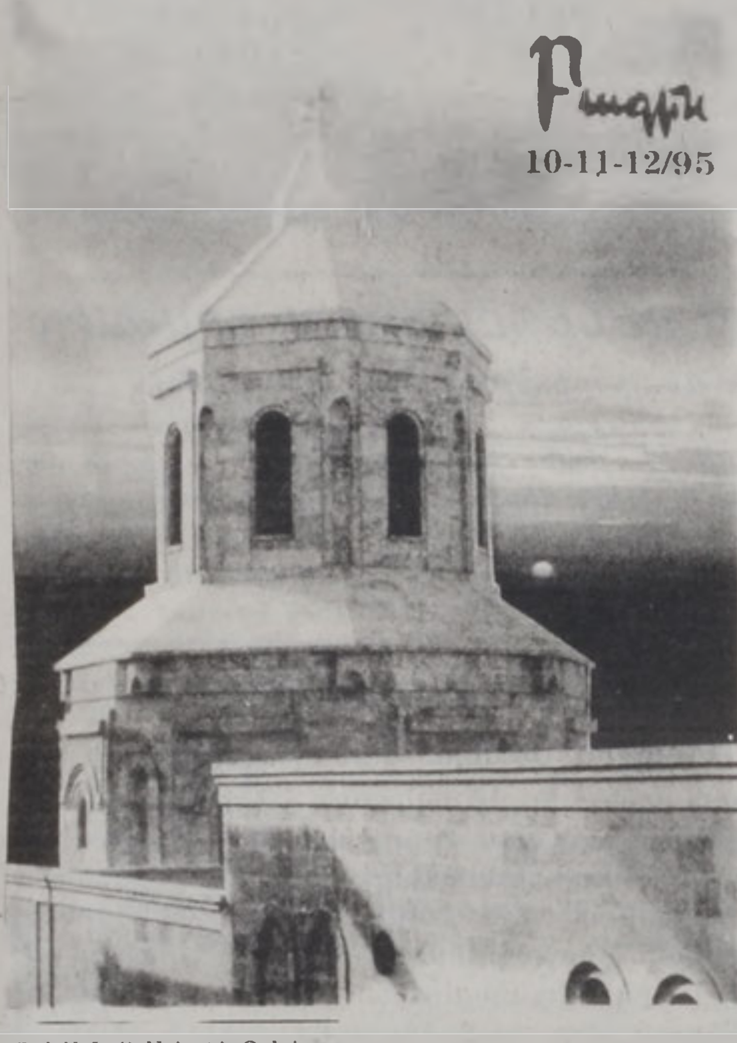

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

- *** Գոյութեան իրաւունքով
- *** Այս քիչ ծանօթ հատորը
- Հ. ՇԹՈՒՐՄԸՐ Գերմանական կառավարութիւնը յանցապարտ կը նկատեմ
- Ս. ԿԻՐԱԿՈՍԵԱՆ Հակաթուրք թուրք մը
- Մուհամմէտ Ուալի Էտտին Եէկէն
- Մ. ՈՒ. ԷՏՏԻՆ ԵԷԿԷՆ Ազատութեան նահատակ մեր հայ եղբայրներուն ջարդերը
- *** Երբ օտար դիւանագէտները կը վկայեն
- Ա. ՀՈՐՍՈՒԻՑ Կառավարական պատասխանատուութիւններ հրեաներու եւ հայերու նկատմամբ
- Մ. ՌԻԺԿՈՎ Ապրիլ
- Լ. ԿԻՒԼՈՅԵԱՆ - ՍՐԱՊԵԱՆ Ճշմարտութեան հայելիացումը
- Տ. Ի. ՄԻԼԼԸՐ - Հայկական Ցեղասպանութեան
- Լ. ԴՈՒՐԵԱՆ -ՄԻԼԼԸՐ Կիներն ու մանուկները
- *** Աստուծոյ սպասաւորներուն խօսքերէն
- «ԴՐՕՇԱԿ»« Հայկական Ցեղասպանութիւնը»
- Ա. ՕՀԱՆՋԱՆԵԱՆ Ներածական
- ՌԻ. ՊԻՀԼ Ներածական
- *** Դիւանագիտական հեռագիրներ
- Ա. ՔԷՇԻՇԵԱՆ Վաւերագրական էջեր «Ալ-Թագատտոմ» օրաթերթէն
- «ԱԼ-ԹԱԳԱՏՏՈՄ» Մէջբերումներ..
- Վ. ԹԷՆՊԷԼԵԱՆ Համաթուրանականութիւնը նիւ Թուրքիոյ հայաջինջ քաղաքականութեան
- Ռ. ՍՄԻԹ Ցեղասպանութիւնը եւ ուրացումը
- *** «Ես կը ստանձնեմ...»
- Օ. ՇԵՍՏԻՆՍԿԻ Արարատ լերան դիմաց
- *** Արդարութեան մեկնակէտը
- Ե. ՎԱՆՏԵՄԷԼՊՐՈՒՔ Հայկական Հարցին քաղաքական լուծում մը
- Վ. Ս. ՓԱՓԱԶԵԱՆ Ինչպէ՞ս ձեռք անցուցինք 1915ի Հայկական Կոտորածին ժապաւէնները
- Մ. ՋԱԿԼԱՅՍ Կենացներ եւ խաչքարեր
- *** Պատմութեան նվերը
- *** Ժողովուրդներու Մնայուն Ատեան
- *** Երկու խօսք եւ մէկ կեցուածք
- Մ. ԱՅՆՖԻԼՏ Հայկական Ցեղասպանութիւնը կարելի չէ ուրանալ
- Ս. ՌԻՖ'ԱԹ Մենք եւ դուք ժառանգորդներն ենք մէկ եւ նոյն դատին...
- Մ. ԲՈԶՈԼԵԱՆ Հայերի Ցեղասպանութիւն. արդեօք ճիշդ ենք որոշել...
- Թ. ԱՔՉԱՄ Թուրքական ազգային ինքնութիւնը եւ Հայկական Հարցը
- Վ. ԹԱՇՃԵԱՆ Երկչոտ, բայց եւ այնպէս կարեւոր ներդրում մը
- Ք. ՄԱՏՀԱՐ ԱՀՄԱՏ Քիւրտերը եւ հայկական արհնահեղութիւնը
- *** Օտար մամուլը օրը օրին

ՈՒԷԱՅԻ ՀԱՄԱՐ ՄՈՆՏԻԱԼԸ ԱՆԻՐԱԳՈՐԾԵԼԻ ԵՐԱԶ

Եւրոպայի եւ Ափրիկէի յաւագոյն ֆութպոլիստը ընտրուելէն ետք, լիպերիացի Ժորժ Ուէա Երկուշաբթի օր նաեւ **ՖԻՖԱ**ի *կողմէ ընտրուեցաւ տարուան յաւագոյն ֆութպոլիստ: Այսպիսի մրցանակ նուաճածները շատ քիչ պատահած է ֆութպոլի պատմութեան մէջ եւ խրախուսական հեթ - թրիք մըն է:*

Ուէա այսպէսով հնձեց տարուան բոլոր կարեւորագոյն տիտղոսները: Հարիւր մարզիչներ ընտրեցին զինք իբրեւ **ՖԻՖԱ**յի *յաւագոյն մարզիկը: 170 կէտ ստանալով, ան գերազանցեց 80 կէտ ապահոված իտալացի Փաոլօ Մալտինին, որ Ա. Սէ. Միլանի մէջ իր խմբակիցն է: Գերմանիոյ խմբապետ Եւրգէն Քլինսման (Պայէրն Միւնիխ) 58 կէտով գրաւեց երրորդ դիրքը:*

Ժորժ Ուէա

Իտալիոյ մէջ ծանօթ «Քինկ Ճորճ» (Ճորճ Թագաւոր) ծածկանունով, Ուէա 29 տարեկանին հասած է իր ասպարէզի գագաթին: Անցեալ տարի Փարիզ Սէն Ժերմէնէն Ա. Սէ. Միլանին միացած Ուէա **ՖԻՖԱ**ի *նախագահ Ժոան Հաւելանժէն ստացաւ իր նոր մրցանակը: Ներկայ էր Մոնաքոյի իր օրերու նախկին մարզիչը՝ Արսէն Ուէնկըր (այժմ Ճափոն):*

Ուէա շատ երախտապարտ եղած է Ուէնկըրի: Անոր Եւրոպա մուտքի առաջին օրերուն, Ուէնկըր թելադրած է Ուէային, որ հետեւողական աշխատանքը առիթ պիտի ստեղծէ որ ֆութպոլիստ փայլի եւ հասնի գագաթին: «Ուէնկըր կը մնայ իմ ուսուցիչս: Անմոռանալի են անոր տուած խրատները», կ'ըսէ Ուէա, որ մաս կազմած էր Քամերունի Թոնէր Եաունտէ խումբին:

Ուէա առաջին ափրիկեցին է որ կը շահի **ՖԻՖԱ**ի *մրցանակը: Կարգ մը ծանօթ մարզիչներ, որոնց կարգին՝ անգլիացի Թերի Վինէպլըզ, իտալացի Արիկօ Զաքի եւ պրազիլիացի Մարիօ Զակալօ, նկատի առած էին այլ մարզիկներ, յաջորդաբար՝ Ռոպերթօ Պաճիօ, Մալտինի եւ Պեպեթօ:*

Ուէա, որ պիտի մասնակցի Ափրիկէի ազգային խումբերու ախոյեանութեան մրցումներուն, յայտնեց, թէ հակառակ այս բոլոր անհատական յաջողութիւններուն, տեղեակ է որ պիտի չկարենայ մասնակցիլ որեւէ Մոնտիալի աւարտականին, նկատի ունենալով որ անոր ազգային խումբը յոյս չունի հոն հասնելու:

Ափրիկէի ազգային խումբերու ախոյեանութեան մրցումներուն, ինչ պիտի կարենայ ընել Լիպերիան: Ուէա մեծ գործ ունի ընելիք: Ան մտահոգուած է Նիճերիոյ դէմ միջազգային պատիժով. Մանօթ է, որ քանի մը ամիս առաջ, Ֆրանսական Ազատութեան վերջին յետադարձ պաշտօնական ընտրութիւնները կը շահեցաւ. ինչ որ մեծ փոթորիկ ստեղծեց Ուէա կ'ըսէ, որ մարզիկները քաղաքական նուակներ են:

ՖԻՖԱն *Ուէայի կողքին իբրեւ տարուան յաւագոյն նորեկ մարզիկը ընտրեց Եուվենթուսի Ալեսանտրօ Փիեռոն, իսկ յատուկ մրցանակ մը տուաւ իտալացի վեթերան Ֆրանքօ Պարեզիի, որ 19 տարի մաս կազմած է Ա. Սէ. Միլանին:*

Աշխարհի ախոյեան Պրազիլիա անգամ մը եւս ընտրուեցաւ տարուան յաւագոյն ազգային խումբը, գերազանցելով Գերմանիան: Իսկ ամէնէն արագ յառաջդիմութիւնը արձանագրող կազմը ընտրուեցաւ Ճամայքայի խումբը, որ ընդհանուր դասաւորման մէջ 96րդ դիրքէն 40րդ դիրքին բարձրացած է:

Տէլ Փիեռօ (Եուվենթուս)

ՓՐՈԹԻ ԱՌԱՆՁՆԱՑԱՒ

Շարաթավերջին, Իտալիոյ ախոյեանութեան 16րդ հանգրուանի մրցումներուն, կոլ-ազորըրներուն *պարագլուխի դիրքը փոքրիկ փոփոխութիւն մը կրեց:*

Իկոր Փրոթի (Պարի) եւ Կապրիէլ Պաթիսթութա (Ֆիորենթինա), որոնք 10ական կոլով կը գրաւէին պարագլուխի դիրքը, դարձեալ կոլ նշանակեցին, բայց Փրոթի 2 կոլ նշանակելով գերազանցեց Պաթիսթութան:

Ստորեւ՝ կոլ-ազորըրներուն *դասաւորումը.*

1.- Իկոր Փրոթի *(Պարի) 12 կոլ:*

2.- Կապրիէլ Պաթիսթութա *(Ֆիորենթինա) 11 կոլ:*

Պաթիսթութա

3.- Օլիվըր Պիերհոֆ *(Ուտինեզէ) 10 կոլ:*

4.- Նիքոլա Քազիրա *(Փիաչենցա) եւ* Ճիուսեփէ Սինիորի *(Լացիօ Ռոմա) 9ական կոլ:*

5.- Էնրիքօ Չիեզա *(Սամտորիա) եւ* Ճիանլուքա Վիալի *(Եուվենթուս) 8ական կոլ:*

6.- Ճիանֆրանքօ Ցոլա *(Փարմա) 7 կոլ:*

7.- Մարքօ Պրանքա *(Ինթէր Միլան),* Նիքոլա Ամորուսօ *(Փատովա),* Փիեռլուիճի Քազիրակի *(Լացիօ Ռոմա),* Մաուրիցիօ Կանց *(Ինթէր Միլան),* Լուիս Օլիվէյրա *(Քալիարի),* Սանտրօ Թովալիերի *(Աթալանթա),* Ժորժ Ուէա *(Ա. Սէ. Միլան),* Ֆրանչեսքօ Պաիանօ *(Ֆիորենթինա),* Աբէլ Պալպօ *(Ա. Էս Ռոմա),* Մարչելօ Օթերօ *(Վիչենցա) եւ* Ֆապրիցիօ Ռաւանելլի *(Եուվենթուս) 6ական կոլ:*

ՍՊԱՆԻԱ

Սպանիոյ ախոյեանութեան 20րդ հանգրուանի մրցումներէն ետք, կոլ-ազորըրներու *դասաւորումը յիշատակելի փոփոխութիւն չկրեց: Պեպեթօ (Տեփորթիւօ Քորունա) կոլ չնշանակեց, բայց մնաց պարագլուխի դիրքին վրայ, իսկ Լիւպոսլաւ Փենեւ (Աթլեթիքօ Մատրիտ) մէկ կոլ նշանակելով մէկ դիրք բարձրացաւ:*

Ստորեւ՝ կոլ-ազորըրներուն *դասաւորումը.-*

1.- Պեպեթօ *(Տեփորթիւօ Քորունա) 16 կոլ:*

2.- Փետրակ Միաթովիչ *(Վալենսիա) 13 կոլ:*

3.- Խուան Փիցի *(Թեներիֆէ) եւ* Լիւպոսլաւ Փենեւ *(Աթլեթիքօ Մատրիտ) 12ական կոլ:*

4.- Խուլիօ Սալինաս *(Սփորթինկ Խիխոն) 10 կոլ:*

5.- Փիեռ Զերուպիսօ *(Ռէալ Պեթիս),* Քրիսթոֆըր Օհէն *(Քոմփոսթելա),* Օլի Ալվարէս *(Ռէալ Օվիետօ),* Վալերի Քարփին *(Ռէալ Սոսիետատ) եւ* Նեմատ Պիելիքա *(Ալպասեթէ) 9ական կոլ:*

ԱՆԳԼԻԱ

Հակառակ անոր, որ Անգլիոյ մէջ շարաթավերջին ախոյեանութեան գծով մրցումներ տեղի չունեցան, բայց ախոյեանութեան եւ բաժակի մրցաշարքներուն կոլ նշանակող մարզիկներուն դասաւորումը տեղի կ'ունենայ միասնաբար:

Ստորեւ կոլ-ազորըրներուն *դասաւորումը.-*

1.- Ալըն Շիրըր *(Պլէքպըրն) 25 կոլ:*

2.- Լէս Ֆերտինանտ *(Նիւքէսըլ) 22 կոլ:*

3.- Ռոպի Ֆաուլըր *(Լիվըրփուլ) 21 կոլ:*

4.- Թետի Շերինկհամ *(Թոթենհամ) 17 կոլ:*

5.- Թոնի Եպոա *(Լիծ) 14 կոլ:*

6.- Նէյթըն Պլէյք *(Պոլթըն),* Տէյվիտ Հիրսթ *(Շեֆիլտ Ուենզտէյ) եւ* Տին Հոլտսուըրթ *(Ուիմպըլտըն) 12ական կոլ:*

7.- Տայըն Տապլին *(Քովենթրի)*

ՄԱՆՉԻՆԻ ԵՒ ՕՎԸՐՄԱՐՍ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ ԿԸ ՄՏՆԵՆ

Մարք Օվըրմարս (Այաքս)

Սամտորիայի յառաջապահը Ռոպերթօ Մանչինի, որ անցեալ Կիրակի օր Ա. Սէ. Միլանի մարզիկներէն Ժորժ Ուէայի հետ բախում ունենալէ ետք հիւանդանոց փոխադրուեցաւ, վիրաբուժութեան պիտի ենթարկուի:

Սամտորիայի պատասխանատուներէն մէկը յայտնեց, որ Մանչինի շուրջ վեց շաբաթ հեռու պիտի մնայ դաշտերէն:

Մանչինի, որ 1992էն ի վեր մաս կը կազմէ այս ակումբին անցեալ Կիրակի օր, Ա. Սէ. Միլան - Սամտորիա մրցումի աւարտէն հինգ վայրկեան առաջ պատգարակով դաշտէն դուրս բերուեցաւ: Բախումին հետեւանքով, անոր ձախ աչքը վիրաւորուած էր եւ արիւնը ողողած էր անոր դէմքը:

31 տարեկան մարզիկին բացակայութիւնը մեծ վնաս պիտի ըլլայ Սամտորիայի համար, նկատի առնելով որ խումբը կը գրաւէ ընդհանուր դասաւորման 12րդ դիրքը՝ 18 խումբերու շարքին:

●ՀՈԼԱՆՏԱՅԻ միջազգային յառաջապահ Մարք Օվըրմարս Յունուարի վերջերուն ծունկի վիրաբուժութեան պիտի ենթարկուի:

Շաբաթավերջին, Օվըրմարս իր ակումբին՝ Այաքս Ամսթերտամին հետ համաձայնելէ ետք, որոշեց որ վիրաբուժութիւնը կատարուի:

22 տարեկան յառաջապահը վեցէն ութ ամսուան պէտք ունի, վերագտնելու համար իր նախկին վիճակը:

Օվըրմարս անցեալ ամիս վիրաւորուեցաւ Տէօթինչէմի դէմ Հոլանտայի ախոյեանութեան գծով մրցումի մը ընթացքին: Բժիշկները յայտնեցին, որ վիրաբուժութիւնը միակ ճարն է:

Ֆութպոլիստի իր ասպարէզին ընթացքին, Օվըրմարս նման վնասուածք չէր ստացած:

Ասիկա շատ ծանր պիտի ազդէ Օվըրմարսի վրայ, որովհետեւ ան պիտի չկարենայ մասնակցիլ Եւրոպայի ախոյեանութեան մրցաշարքի աւարտական մրցումներուն, որոնք տեղի պիտի ունենան կազմակերպիչ երկրին՝ Անգլիոյ մէջ, յառաջիկայ Յունիս 8էն սկսեալ:

ԿԷՍՔՈՅՆ ՋՐԻՕՐԷՆ ԿԸ ԿԱԽԱԿԱՅՈՒԻ

Անգլիոյ ազգային խումբին եւ Կլասքօ Ռէյնճըրզի միջնապահ Փօլ Կէսքոյն 2 մրցում կախակայուեցաւ, որովհետեւ իր վերջին երկու մրցումներուն ընթացքին երկու անգամ ազդարարուեցաւ, յայտնեց Սկովտիոյ ֆետերասիոնին մէկ պատասխանատուն:

Անոր վերջին դեղին քարտը ծանօթ է բոլորին: Ան անցեալ շարաթ, Հիպերնիընի դէմ մրցումին (ախոյեանութեան գծով), գետնէն գտնելով օրուան իրաւարարին՝ Տուկի Սմիթին դեղին քարտը, ինքն իրեն ազդարարութիւն տուաւ կատակելով, որովհետեւ կոլի շատ յաւեւղիւրին առիթ մը չէր կրցած օգտագործել:

Դաշտ գտնուողները հրճուեցան անգլիացիին կատակէն, բայց անտեղեակ իրաւարարը Կէսքոյնի «նուիրեց» անոր փափաքած խսկական դեղին քարտ մը:

Անցեալ Չորեքշաբթի, Կէսքոյն ստացաւ իր երկրորդ դեղին քարտը, երբ Սելթիքի մարզիկներէն Թոշ Մաքինլիի դէմ թեքըլ մը կատարեց:

Այս եղանակին, Փօլ Սկովտիոյ մէջ երկու անգամ կախակայուեցաւ, մէկ անգամ ալ անցեալ Դեկտեմբերին, Պորուսիա Տորթմունտին դէմ (Եւրոպայի ախոյեան խումբերու բաժակ) կարմիր քարտ ստացաւ:

28 տարեկան միջնապահը, որ այս եղանակին փոխան 6.66 միլիոն տոլարի Լացիօ Ռոմայէն միացաւ Սկովտիոյ ախոյեանին, Յունուար 20ին Հարթցի դէմ մրցումէն պիտի բացակայի (ախոյեանութեան գծով), նաեւ մէկ շարաթ ետք Սկովտիոյ բաժակի մրցաշարքի առաջին հանգրուանի մրցումէն:

ՆՈՐՎԵԿԻՈՅ ՄԱՐԶԻՉ ՕԼՍԸՆ՝ ՖԵՄԻՆԻՍՏ ՊԱՇՏՊԱ՞Ն

Նորվեկիոյ ֆութպոլի ազգային խումբին մարզիչը՝ էճիլ Օլսըն տարուան հետաքրքրական անակնկալներէն մէկը ստեղծեց, երբ **ՖԻՖԱ**ի *տարուան յաւագոյն ֆութպոլիստներու շարքին նկատի առաւ... մարզիկուհի մը՝ Հեկր Ռիկր, որ անցեալ տարի Շուէտի մէջ տեղի ունեցած աշխարհի Մոնտիալին շահած էր ոսկի կօշիկը:*

Օլսըն իր երեք մարզիկներու ցանկին մէջ վերջինը նկատի առած էր տիկին Ռիկը: Անոր ընտրած միւս երկու մարզիկներուն անունները ալ՝ ռուս Իլիա Ցիմպալար եւ չիլիցի Իվանօ Սամորանօ անակնկալ էին:

ՖԻՖԱի *պատմութեան մէջ առաջին անգամ ըլլալով կին մը նկատի առնուած էր իբրեւ տարուան յաւագոյն ֆութպոլիստ: Արդեօք Փեքինի վեհաժողովին արդիւնքը, թէ սքանտինաւեան յառաջդիմական գաղափարի պտուղ:*

Իտալական «Կազեթա Տելօ Սփորթ» թերթը մեծ գովասանքով խօսեցաւ Օլսընի ցանկին մասին:

Մարզական — Մարզական

ՊԱՍՔԵԹՊՈԼ

ՀԻՒՍԹԸՆ ՊԱՐՏՈՒԵՑԱՒ ՍՓԸՐԶԷՆ

Սան Անթոնիօ Սփըրզի աստղը՝ Տէյվիտ Ռոպինսըն:

Էն. Պի. Էյ.ի ախոյեանութիւնը կը շարունակուի, եւ երէկուան մրցումներուն, ախոյեան Հիւսթըն Ռոքէթց իր դաշտին վրայ 88-82 արդիւնքով պարտութիւն մը կրեց Սան Անթոնիօ Սփըրզէն:

Շոն Էլիոթ 20 կէտ նշանակեց ի նպաստ Սփըրզին, իսկ խումբին աստղը՝ Տէյվիտ Ռոպինսըն յաջողեցաւ միայն 11 կէտ նշանակել:

Միւս կողմէ, Հաքիմ Օլաճուոն նշանակեց 25 կէտ եւ արձանագրեց 15 ռիպաունտ՝ ի նպաստ Հիւսթընին, որ իր 2րդ պարտութիւնը կրեց վերջին 3 մրցումներուն:

Սփըրզ իր կարգին վերջին 12 մրցումներուն ձեռք ձգեց իր 10րդ յաղթանակը. երէկուան յաղթանակը՝ Հիւսթընին վրայ, իր 7րդն էր 8 մրցումներու ընթացքին (առանց փլէյ-օֆսի արդիւնքներուն):

Անցեալ տարի, փլէյ-օֆսին Հիւսթըն արեւմտեան շրջանի աւարտականին 4-2 արդիւնքով դուրս ձգած էր Սան Անթոնիոն:

Ստորեւ վերջին 2 օրերու մրցումներուն արդիւնքները.

— ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ՕՐ՝

Եութա Ճէզ - Մայէմի Հիթ 94-92

Քլիվլընտ Քէվըլիըրզ - Ուաշինկթըն Պուլըց 109-91

Օրլանտօ Մէճիք - Ֆիլատելֆիա 76ըրզ (յետաձգուեցաւ ձիւնամրրիկին պատճառով):

— ԵՐԷԿ՝

Չարլոթ Հոռնէթց - Թորոնթօ Ռէփթըրզ 92-91

Ադլանթա Հոքս - Սաքրամէնթօ Քինկզ 104-88

Նիւ Եորք Նիքս - Պոսթըն Սելթիքս 98-93

Օրլանտօ Մէճիք - Նիւ Ճըրզի Նէթց 92-84

Սան Անթոնիօ Սփըրզ - Հիւսթըն Ռոքէթց 88-82

Ինտիանա Փէյսըրզ - Տալաս Մէվըրիքս 91-84

Մինըսոթա Թիմպըրուլվզ - Միլուոքի Պաքս 97-92

Լոս Անճելըս Քլիփըրզ - Ֆինիքս Սանզ 105-100

Կոլտըն Սթէյթ Ուորիըրզ - Վէնքուվըր Կրիզլիզ 109-103

Լոս Անճելըս Լէյքըրզ - Մինեսոթա Թիմպըրվուլվզ 106-104

Այսօրուան մրցումները տեղի պիտի ունենան հետեւեալ յայտագիրով.

Սաքրամէնթօ Քինկզ - Պոսթըն Սելթիքս

Նիւ Ճըրզի Նէթց - Նիւ Եորք Նիքս

Ֆիլատելֆիա 76ըրզ - Ուաշինկթըն Պուլէթց

Շիքակօ Պուլզ - Սիէթըլ Սիւփըրսոնիքս

Սան Անթոնիօ Սփըրզ - Քլիվլէնտ Քէվէլիըրզ

Փորթլէնտ Թրէյլ Պլէյզըրզ - Մայէմի Հիթ

Վէնքուվըր Կրիզլիզ - Տէնվըր Նակէթց

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՕԴԱԿԱՅԱՆԻՆ ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ԹՌԻՉՔՆԵՐԸ

ԺԱՄԱՆՈՒՄ	ՎԱՅՐ	ԺԱՄ
Չեխական	Փրակա	2:25
Միտըլ Իսթ	Ապիճան- Քանօ	7:05
Յորդանանեան	Ամման	8:00
Ա. Էմիրութիւններ	Տուպայ	8:45
Միտըլ Իսթ	Ամման	10:25
Միտըլ Իսթ	Տուպայ-Պահրէյն	11:15
Միտըլ Իսթ	Ճետտա	11:35
Միտըլ Իսթ	Ապու Տապի	11:50
Կալֆ Էր	Տոհա-Պահրէյն	14:00
Ֆրանսական	Փարիզ	14:45
Միտըլ Իսթ	Գահիրէ	16:15
Քուէյթեան	Քուէյթ	16:40
Միտըլ Իսթ	Արէնք	17:45
Միտըլ Իսթ	Պրիւսէլ	18:40
Միտըլ Իսթ	Քուէյթ	18:45
Ֆրանսական	Փարիզ	19:30
Միտըլ Իսթ	Փարիզ	19:40
Աւստրիական	Վիեննա	20:00
Կիպրական	Լառնակա	21:15
Բրիտանական	Լոնտոն	22:45
Հոլանտական	Ամսթերտամ	23:15
Իտալական	Հռոմ	4:00
ՄԵԿՆՈՒՄ	ՎԱՅՐ	ԺԱՄ
Բրիտանական	Լոնտոն	2:20
Չեխական	Փրակա	4:00
Յունական	Աթէնք	5:55
Ֆրանսական	Փարիզ	8:00
Միտըլ Իսթ	Փարիզ	9:00
Յորդանանեան	Ամման	9:15
Ա. Էմիրութիւններ	Տուպայ	9:45
Միտըլ Իսթ	Քուէյթ	12:00
Միտըլ Իսթ	Գահիրէ	12:15
Միտըլ Իսթ	Լոնտոն	12:30
Միտըլ Իսթ	Աթէնք	13:00
Աւստրիական	Վիեննա	14:15
Կալֆ Էր	Պահրէյն-Տոհա	15:00
Ֆրանսական	Փարիզ	16:45
Քուէյթեան	Քուէյթ	18:10
Միտըլ Իսթ	Ապու Տապի	18:30
Միտըլ Իսթ	Տուպայ	18:45
Միտըլ Իսթ	Ճետտա- Խարթում	19:00
Միտըլ Իսթ	Ամման	20:00
Միտըլ Իսթ	Ռիատ	20:45
Կիպրական	Լառնակա	22:00
Հոլանտական	Ամսթերտամ	00:15

ՍԱԿԱՐԱՆ

Պէյրութի ելեւմտական շուկային մէջ, դրամանիշերու փոխանցման սակացոյցը հետեւեալն էր երէկ.

Սուրիական թղթոսկի	35,25 - 39,35 լ.ո.
Քուէյթեան տինար	5330,10 - 5334,15 լ.ո.
Յորդանանեան տինար	2249,15 - 2253,25 լ.ո.
Սէուտական ռիալ	423 - 427 լ.ո.
Օմանեան ռիալ	4162 - 4166 լ.ո.
Քաթարեան ռիալ	436 - 440 լ.ո.
Եգիպտական կինէ	466 - 470 լ.ո.
Անգլիական սթերլին	2462.75 - 2466,20 լ.ո.
Գերմանական մարք	1104.10 - 1108.54 լ.ո.
Ֆրանսական ֆրանք	321 15 - 325.61 լ.ո.
Զուիցերիական ֆրանք	1365,10 - 1368,20 լ.ո.
Թրքական թղթոսկի	0.04581 - 0.04590 լ.ո.
Կիպրական փաունտ	3518,20- 3522.40 լ.ո.
Իտալական լիր	0,994,50 - 0,998,45 լ.ո.
Ամերիկեան տոլար	1593,50- 1595,50 լ.ո.
Քանատական տոլար	1168,10 - 1172,63 լ.ո.
Աւստրալիական տոլար	1183,70 - 1187,90 լ.ո.
● ՈՍԿԻ	
Անգլիական մէկ ոսկի	143,500 - 148,500 լ.ո.
Իրանեան մէկ ոսկի	127,510 - 137,225 լ.ո.
Օսմանեան մէկ ոսկի	127,510 - 129,510 լ.ո.
Մէկ քիլոկրամ ձոյլ ոսկի	19,550.000 - 19,570.000 լ.ո.
Մէկ քիլոկրամ ձոյլ արծաթ	260.510 - 261.510 լ.ո.

ՀԱՅԱՇԷՆԻ ՍՈՒՐԲ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ – ԿԱՐԱՊԵՏ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ԱՆՈՒԱՆԱԿՈՉՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՄԱՏԱՂՕՐՀՆԷՔ

Կիրակի, 14 Յունուար 1996, Սուրբ Յովհաննու Կարապետ եկեղեցւոյ Անուանակոչութեան տօնն է: Ըստ մեր նախահայրերէն մեզի փոխանցուած բարի աւանդութեան, մատաղցու ոչխարներ կը զենուին, եւ մատաղ պատրաստելով կը բաժնուի բոլոր ուխտաւորներուն եւ հաւատացեալներուն:

Ուստի, բոլոր անոնք, որոնք կը փափաքին մատաղի համար ոչխար նուիրել, կամ սրտաբուխ նուիրատուութիւն ընել Ս. Եկեղեցւոյ, թող բարեհաճին ներկայանալ քահանայ հօր, թաղականութեան գրասենեակը, ամէն օր, ժամը 9էն 13, կամ կապ պահել Տիկնանց Միութեան գանձապահին՝ տիկին Ֆլօր Ինճէեանի հետ: Հեռաձայնի թիւ 328474 գրասենեակ, թաղականութեան պատասխանատու հեռ. 328487:

ԹԱՂԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ
Ս. ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԿԱՐԱՊԵՏ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ

Ս. ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ – ԿԱՐԱՊԵՏ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ ԱՆՈՒԱՆԱԿՈՉՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՄԱՏԱՂՕՐՀՆԷՔ

Ս. Յովհաննու - Կարապետ եկեղեցւոյ Անուանակոչութեան Տօնին առիթով. Կիրակի. 14 Յունուար 1996ին, հանդիսաւոր Ս. Պատարագ պիտի մատուցուի եւ ապա Մատաղօրհնէք տեղի պիտի ունենայ:

Պիտի պատարագէ եւ պիտի քարոզէ՝

ՀՈԳԵՇ. Տ. ԳԵՂԱՄ ՎՐԴ. ԽԱՉԵՐԵԱՆ

(Առաջնորդական Տեղապահ Լիբանանի Հայոց Թեմին)

Սկիզբ ժամերգութեան	ժամը 8ին
Պատարագ	ժամը 9.30ին
Քարոզ	ժամը 10.30ին
Մատաղօրհնէք	ժամը 11.15ին

Կոչ կ'ընենք շրջանիս բոլոր հաւատացեալներուն՝ ներկայ գտնուելու եկեղեցական արբական արարողութեանց եւ հաղորդուելու օրուան խորհուրդով:

Ս. ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ - ԿԱՐԱՊԵՏ
ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ
ԹԱՂԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ժողովրդական Թատրոն

«ՄԵՂՈՒՆԵՐՈՒ» ԽՈՒՄԲԸ

Կը ներկայացնէ՝

Ալդաշէշ հայր
Աղաշէշ կին

(Երգիծական սրէշներ)

Բեմադրութեամբ՝

ԶՕՀՐԱՊ ԵԱԳՈՒՊԵԱՆԻ

6 Յունուար 1996էն սկսեալ, Յակոբ Տէր Մելքոնեան թատերասրահին մէջ, երեկոյեան ժամը ճիշդ 9ին:

Ցերեկոյթներ Կիրակի օրերը կէսօրէ ետք ժամը 4ին:

●Տոմսերը ապահովել եւ թուագրել տիգրօրէ Ճէքայէն, գրատուն Շիրազէն (MASTER MALL), եւ սրահի կիչէէն, հեռ. 268563:

ՄՈՒՏՔԻ ՍԱԿԵՐ, ԵՐԵԿՈՅԹ՝ 10.000 եւ 7000 լ. ոսկի
ՑԵՐԵԿՈՅԹ՝ 5000 լ. ոսկի

ԹԵՆԻՍ

ԱՒՍՏՐԱԼԻՈՅ ՄԷՋ ՍԿՍԱՆ 2 ՄՐՑԱՇԱՐՔԵՐ

Ագասի որ վիրաւորուած էր, յաղթանակով վերադարձաւ:

Աւստրալիոյ թենիսի բաց մրցաշարքի նախապատրաստական 2 մրցաշարքեր սկսան շաբաթավերջին՝ Սիտնիի եւ Մելպուռնի մրցաշարքերը:

Արդարեւ, երէկ սկսաւ Մելպուռնի ցուցադրական մրցաշարքը, որմէ կը բացակայի անհանգիստ թիւ 1 թենիսմէն Փիթ Սամփրաս:

Ստորեւ առաջին օրուան մրցումներուն արդիւնքները.

Անտրէ Ագասի (Մ.Ն.) - Փաթրիք Ռաֆթըր (Աւստրալիա) 7-6, 6-7 եւ 7-6:

Մայքըլ Չանկ (Մ.Ն.) - Շթեֆան Էտպէրկ (Շուէտ) 6-2, 6-7 եւ 6-4:

Եւգենի Քաֆելնիքով (Ռուսիա) - Ռիչըրտ Քրայճէք (Հոլանտա) 6-3 եւ 6-4:

Ճիմ Քուրիր (Մ.Ն.) - Ուէյն Ֆերէյրա (Հար. Ափրիկէ) 6-1, 3-6 եւ 6-2:

●ՍԻՏՆԻԻ մէջ տեղի ունեցած թենիսի «Փիրրզ» միջազգային մրցաշարքի երէկուան մրցումներուն արձանագրուեցան հետեւեալ արդիւնքները.

Կրէկ Ռուսետսքի (Բրիտանիա) - Քարսթըն Արիընզ (Գերմանիա) 6-0 եւ 6-0:

Մարք Վուտֆորթ (Աւստրալիա) - Թիմ Հենմըն (Բրիտանիա) 3-6, 6-3 եւ 6-3:

Ճէյսըն Սթոլթընպըրկ (Աւստրալիա) - Քարոլ Քուչերա (Սլովաքիա) 2-6, 6-2 եւ 7-6:

Թոտ Վուտպրիճ (Աւստրալիա) - Սեպաստիան Լարօ (Քանատա) 6-3 եւ 6-4:

Թոտ Մարթին (Մ.Ն.) - Քարլոս Քոսթա (Սպանիա) 6-3, 3-6 եւ 6-3:

Կորան Իվանիսեւիչ (Խրուաթիա) - Մանուս Նորմըն (Շուէտ) 6-4, 6-7 եւ 6-3:

Ռիչըրտ Ֆրոմպըրկ (Աւստրալիա) - Փաթրիք Մաքընրօ (Մ.Ն.) 6-4 եւ 6-1:

Սքոթ Տրէյփըր (Աւստրալիա) - Ռենցօ Ֆուրլան (Իտալիա) 6-1 եւ 7-5:

●ԱՂՋԻԿՆԵՐ

Մարի Ճօ Ֆերնանտէս (Մ.Ն.) - Ամանտա Քէօցըր (Հար. Ափրիկէ) 6-4 եւ 6-2:

Մոնիքա Սելէշ (Մ.Ն.) - Տոմինիք Մոնամի (Պելճիքա) 6-1 եւ 6-2:

Մարիան Տը Շվարտթ (Հար. Ափրիկէ) - Էյմի Ֆրէյզըր (Մ.Ն.) 6-3 եւ 6-2:

ԹԵՐԻ ՎԵՆԵՊԸԼՔ ՊԻՏԻ ՀՐԱԺԱՐԻ

Երէկ, Անգլիոյ ֆութպոլի ազգային խումբին մարզիչը՝ Թերի Վենեպըլզ, յայտնեց թէ պիտի լքէ իր պաշտօնը, Եւրոպայի ախոյեանութեան մրցաշարքի աւարտէն անմիջապէս ետք, երբ վերջ գտնէ իր պայմանագրութիւնը:

Անգլիոյ ֆութպոլի ֆետերասիոնը այժմէն իսկ սկսած է փնտռել անոր փոխարինողը, որ պիտի ստանձնէ 1998ի գաւաթի մրցումներուն ղեկը:

ԳՐԱՒՈՒԱԾ ՕՐ

16 ՄԱՐՏ 1996

Լ.Օ.ԽԱՉԻ «ԱՐՑԱԽ» ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

●Տէր եւ տիկին Փօլ Թաթեան շնորհակալութիւն կը յայտնեն բոլոր անոնց, որոնք անձամբ, ծաղկեպսակով եւ նուիրատուութեամբ մասնակից եղան իրենց մօր՝ ԹԱԳՈՒՀԻ ԹԱԹԵԱՆԻ մահուան սուգին:

ՎԱՐՁՈՒ Է

●4 սենեակներէ բաղկացած յարկաբաժին մը, ամէն գործի յարմար: Արմենիա պողոտայ, Ա. յարկ: Դիմել՝ հեռ. 267909:

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

●Հաստատութիւն մը կարիքը ունի քարտուղարուհիի մը եւ վաճառող օրիորդի մը: Արաբերէն գիտնալը՝ պայման: Հեռ. 264461 եւ 885729:

ԾԱԽՈՒ ԵՒ ՎԱՐՁՈՒ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆՆԵՐ

●Անթիլիաս, Երեւանեան շէնք: Հեռ. 261783 եւ 266024, առաւօտեան ժամը 8էն մինչեւ ժամը 5:

ԾԱԽՈՒ ՏՈՒՆ ԵՒ ՀՈՂԱՇԵՐՏ ԱՅՆՃԱՐԻ ՄԷՋ

●Կեդրոնական հրապարակին վրայ, 2 յարակից տուներ, մէկը կառուցուած: Երկուքը միասին 55.000 տոլար:

●Հողաշերտ մը Այնճարի մուտքին, բնակարան կառուցելու յարմարութեամբ: Գին՝ 55.000 տոլար:

Դիմել՝ պր. Յակոբ Ադամեանի, Այնճար:

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Այս տարի Ս. Սարգիսի տօնը կը զուգադիպի 3 Փետրուարին: Ինչպէս նախորդ տարիներուն, այս տարի եւս պիտի կատարուի մատաղօրհնութիւն: Բոլոր այն հայրենակիցները, որոնք Ս. Սարգիսի տօնին առիթով ուխտ ունին եւ կը փափաքին մատաղցու ոչխար նուիրել, թող հաճին կապ պահել Ս. Սարգիս եկեղեցւոյ թաղականութեան անդամներուն հետ, հեռաձայնելով 261115 թիւին կամ անձամբ ներկայանալ գրասենեակ, ամէն օր, բացի Շաբաթ օրերէն, ժամը 9էն 12:

ԹԱՂԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ
Ս. ՍԱՐԳԻՍ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ

ՅՈԲԵԼԵՆԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆ

Բանաստեղծուհի, Պետական Մրցանակներու Դափնեկիր, Հայաստանի Ազգային Ակադեմիայի Ակադեմիկոս

ՍԻԼՎԱ ԿԱՊՈՒՏԻԿԵԱՆԻ

ԳՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԷՈՒԹԵԱՆ 60ԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԻԹԻ

Կազմակերպութեամբ՝

«ՆՈՐ ԿԵԱՆՔ» ՀԱՄԱՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՄՍԱԳԻՐԻ

● ՈՂՋՈՅՆԻ ԵԼՈՅԹՆԵՐ ԵՒ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱԳԻՐ

Տեղի կ'ունենայ Շաբաթ, 13 Յունուար 1996, երեկոյեան ժամը 8.30ին, Յովհաննէս Պօղոսեան հանդիսասրահին մէջ, Պուրճ Համուտ:

Սիրով կը հրաւիրուի Հայ ժողովուրդը:

ՄԱՀԱԶԴ

Օրդ. Իզապէլ Գազանճեան
Տէր եւ տիկին Պարոյր եւ Քարոլին Գազանճեան եւ զաւակունք
Տէր եւ տիկին Սիմոն եւ Շողիկ Խայաթ
Տէր եւ տիկին Յակոբ եւ Մարալ Մոմճեան եւ զաւակունք
Տէր եւ տիկին Մօրիս եւ Յասմիկ Սապարօ
Տէր եւ տիկին Ներսէս եւ Լենա Գազանճեան եւ զաւակունք
Փոլատեան եւ Սիմպիլեան ընտանիքներ
եւ համայն ազգականներ կը գուժեն իրենց մօր, զոքանչին, մեծ մօր, քրոջ եւ հարազատին՝

ՍԻՐՈՒՆ ԳԱԶԱՆՃԵԱՆԻ
(Ծնեալ՝ ՓՈԼԱՏԵԱՆ)

մահը, որ պատահեցաւ Երկուշաբթի, 8 Յունուար 1996, Մոնրէալի մէջ:

Յուղարկաւորութեան արարողութիւնը տեղի ունեցաւ Չորեքշաբթի, 10 Յունուարին, Մոնրէալի Ս. Յակոբ եկեղեցւոյ մէջ:

●Ներկայս ընդունիլ իբրեւ մահազդ:

●Ցաւակցութիւնները կ'ընդունուին հանգուցեալին աղջկան՝ Իզապէլ Գազանճեանի բնակարանը, Ժիհրասի Կարօղիկոսարանի շէնք:

ՍԻԼՎԱ ԿԱՊՈՒՏԻԿԵԱՆԻ ՀԵՏ

(5)

Հ.– Արդեօ՞ք պէտք է եզրակացնել, որ այսօր Հայաստանի իշխանութիւնները մտաւորականութեան ձայնը լսելու տրամադրութեան մէջ չեն...

Պ.– Ամենեւին չեն լսում: Ինչ ուզում էք խօսէք, միեւնոյն է, լսող չկայ: Այ օրինակ, այնպիսի յոյժ կարեւոր հարց, ինչպիսին է արտագաղթը, չնայած մտաւորականութեան տագնապալից ահազանգներին, յօդուածներին, ելոյթներին, մինչեւ այժմ լրջօրէն չի քննարկուել ոչ կառավարութեան կողմից եւ ոչ էլ ազգային ժողովում...

Հ.– Եւ ինչո՞ւ արդեօք մտաւորականութեան ձայնը այսօր այնքան տկար կը հնչէ:

Պ.– Իմ կարծիքով տկար է հնչում: Բայց որովհետեւ այսօր թերթերը շատ են, այդ խօսքը ցրուած է, նախկինին պէս միջինները տեղի չեն ունենում, հետեւաբար մեր ձայնը լսելի չի դառնում: Իսկ հեռուստացոյցը, որ ամենամեծ միջոցն է ժողովրդի, բնտանիքների մէջ մտնելու եւ նրանց մտքերի վրայ ազդելու, մեր առաջ գրեթէ փակ է եւ գնալով ամրանում է այդ փակումը:

Հ.– Որեւէ հայրենի մտաւորական այսօր իր խօսքը ժողովուրդին հասցնելու հնարաւորութիւնը չունի՞:

Պ.– Այո՛, ճիշդ այդպէս: Հայաստանում շատ թուլացած է նաեւ ստեղծագործական միութիւնների աշխատանքը, այդ թւում եւ Գրողների Միութիւնը, որը իր նախկին մարտական տեսքն ու կեցուածքը կորցրել է: Ամէն բանից երեւում է, որ Գրողների Միութեան այս վիճակը ձեռ է տալիս իշխանութիւններին: Էլ չենք խօսում գրողների տնտեսական եւ կենցաղային անմխիթար պայմանների մասին:

Հ.– Սիլվա Կապուտիկեան անուն մը է ընդդիմադիր: Սիլվա Կապուտիկեանի անուն հեղինակութիւն է, եւ այսօր բազմաթիւ մտաւորականներ եւ հեղինակութիւն ունեցող գրողներ կան, որոնցմէ մաս մը կը գտնուի ընդդիմադիր ճակատի վրայ, իսկ ուրիշներ՝ իշխանութիւններուն հետ կցուածքի մէջ:

Բայց, նկատի առած, որ այդ մտաւորական բարձր հեղինակութիւն մը ունեցող [illegible] մտաւորական անդամներու [illegible] որոշ ընդհանուր [illegible]:

Պ.– Դուք առաջարկում էք, որ մենք բոլոր հանուր լեռ գտնենք իրար հետ... Ու ինչպէ՞ս կարելի է այդ, երբ մտաւորականութեան միջեւ խզում կայ եւ կայ կեցուածքների յստակ տարբերութիւն: Ես չեմ ընդունում իշխանութիւններին հաճոյանալու կարգ մը հեղինակութիւնների կեցուածքը, որոնք երէկ ուրիշ էին յայտարարում, այսօր ուրիշ:

Հ.– Այսինքն՝ այս անելէն յոյս գալու ճամբայ կա՞յ...

Պ.– Վերջին ընտրութիւններից յետոյ ես, ցաւօք սրտի, եկայ այն եզրակացութեան, որ դեմոկրատական միջոցներով չենք կարողանայ որեւէ բան փոխել, իսկ մեր ժողովրդին ընդհարումների, մենք կեց թոյլ չենք տալիս: Բի՛չ սովորեցինք թափել, որ հիմի իրար գլուխ ջարդենք... Բրեւի պէտք է մտածել խաղաղ/պարական նոր ձեւեր գտնելու մասին...

Հ.– Ղարաբաղ յեղափոխութեան [illegible] հաւատար, այնպէս ինչպէս [illegible] ժողովրդային ընդհանուր արծում յառաջացնել, որ [illegible] միջոցներով [illegible] վրայ...

Պ.– Կը հաւատամ, ի հարկէ, բայց Կանտի իշխա-

նութիւններն այնքան անզգայ չէին, ինչպէս մերոնք: Հայաստանի այսօրուան ղեկավարութիւնն անհասկանալի ցինիզմի հասնող անտարբերութեամբ է նայում ժողովրդին եւ նրա ամէնօրեայ տառապանքին...

Հ.– Դուք երբեմն հանրային գործիչ մըն ալ շրջանի մէջ եղած էք հայրենի ժողովուրդին հետ: Արդեօք ամէն ինչ պահպանուա՞ծ ժողովուրդին հետ ձեր կապը:

Պ.– Ճիշդ է ձեր նկատածը: Գրողների Միութեան դրուածքը այնպէս էր, որ մենք յաճախ մեկնում էինք գործարաններ, գիւղեր, բանակ: Այդ հանդիպումները, անշուշտ, ամրապնդում էին կապը գրողի եւ ժողովրդի միջեւ եւ ստեղծում էր փոխադարձ հաղորդակցութիւն, որը հարստացնում էր՛ մեզ, եւ՛ նրանց:

Ցաւօք սրտի, այսպիսի հանդիպումներ հազուագիւտ են դարձել այժմ, թէկուզ այն պատճառաւ, որ Գրողների Միութիւնը միջոցներ չունի տրամադրելու այդ նպատակին:

Հ.– Իսկ միւս հանրապետութիւններուն հետ ձեր կապերուն մասի՞ն...

Պ.– Եղել եմ Մոսկուայում, Ուքրայնայում, Սիբիրում եւ համարեա նախկին Խորհրդային Միութեան ամբողջ տարածքում եւ ամէն տեղ էլ հանդիպել եմ իմ ստեղծագործութիւնները թարգմանարար կարդացող եւ անգիր իմացող մարդկանց ու մեծ բաւարարութիւն եմ ստացել:

Հ.– Ձեր ճամբորդութիւններու այս բազմազան շարքին մէջ արդեօք ի՞նչ տեղ կը գրաւէ Սփիւռքը:

Պ.– Ես չէի ուզենայ, որ Սփիւռքը այս շարքի մէջ մտնի, թէկուզ հարցի ձեւով: Սփիւռքը ինձ համար հերթական ճամբորդութիւն չէ, այլ գիտակցական կեանքիս համարեա կէսը կազմող մի տարածք, մի ամբողջ աշխարհ, որը աւա 33 տարի է առել է ինձ իր մէջ, դարձրել իր ուրախութիւնների եւ տխրութիւնների ամէնօրեայ մասնակիցը: Եթէ կարելի է ասել, շնորհելով ինձ իր քաղաքացին լինելու իրաւունքը: Ահա այդ իրաւունքով է, որ ես միշտ այցելել եմ Սփիւռքի երկրները, լինի դա Լիբանան, Սիրիա, Եգիպտոս, լինի Եւրոպա, լինի գոյգ Ամերիկաներ: Նոյն զգացումով է, որ հիմա ժամանել եմ Պէյրութ եւ աւելի քան երբեք բաժանում եմ երկար տարիներ պատերազմից տառապած իմ հայրենակիցների հոգսերն ու տագնապները, ուրախութիւններն ու յոյսերը:

Հ.– Երբեմն կուսակցական, Գրողների Միութեան անդամ, հանրային գործիչ եւ Հայաստանի քաղաքացի Սիլվա Կապուտիկեան, ձեր կենսագրութեան մաս կը կազմեն նաեւ զանազան համագումարներու, ժողովներու եւ պաշտօնական ժողովներու արտասանած ձեր ճառերն ու խօսքերը, որոնք ցարդ անմատչելի մնացած են Հայ ժողովուրդի լայն շրջանակին եւ այժմ եկած է ժամանակը, որ առանձին հրատարակութեամբ քաղաքացի Սիլվա Կապուտիկեանը մատչելի դառնայ մեր ժողովուրդին: Այս մասին կը խորհի՞ք ձեռնարկել մը [illegible]:

Պ.– «Էջեր փակ գզրոցներից» հրատարակութեան պատրաստ իմ գիրքը մօտաւորապէս հազար էջ, բովանդակում է իմ ելոյթները, նամակները, կուսակցական փակ ժողովներում, համագումարներում արտասանած իմ պաշտօնական խօսքերը, որոնք հասկանալի պատճառներով հնարաւոր չէր հրատարակել եւ մնացել էին իմ գզրոցներում:

Իմ փափաքն է, որ կենդանութեանս դրանք հրատարակութեամբ մը մատուցուեն ժողովրդին, քանի որ այդ գիրքը արտացոլում է իմ քաղաքացիական մասնակցութիւնը հայրենիքի կերտմանը, տարբեր փուլերում:

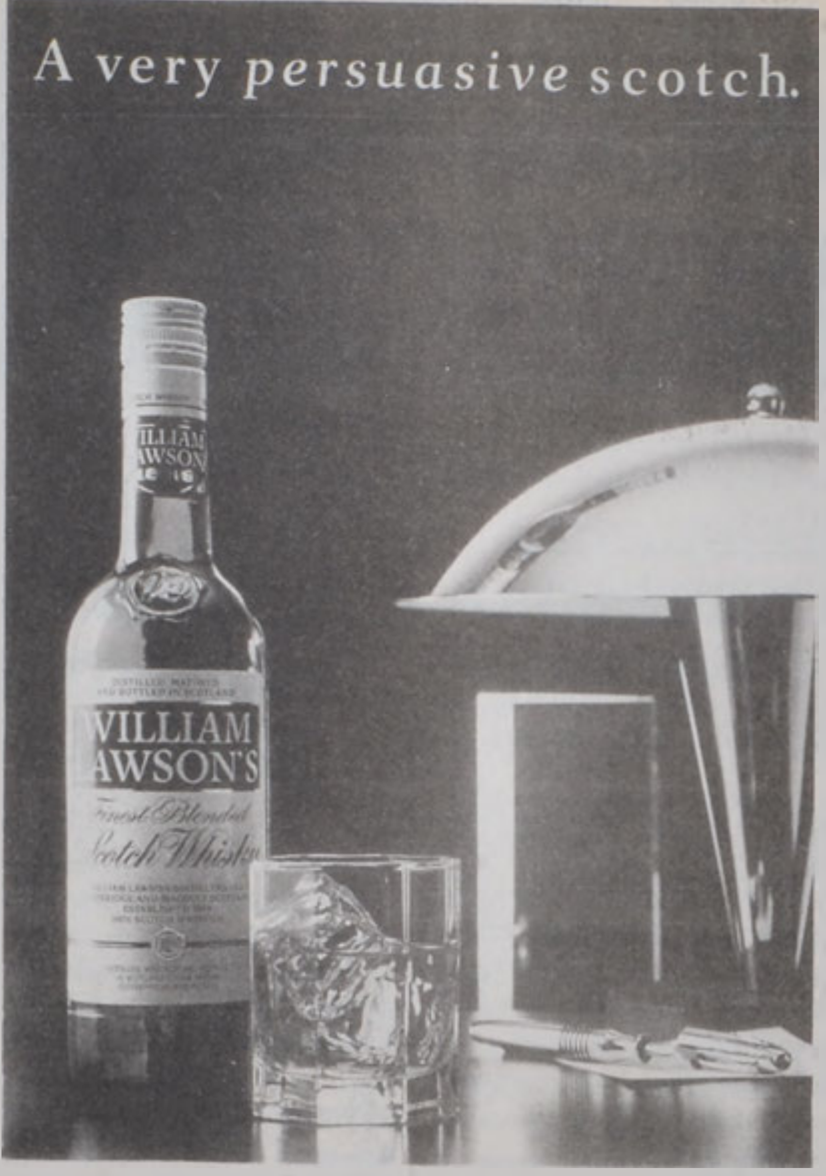

WILLIAM LAWSON'S (Ուիլիըմ Լօսըն) անունը ծանօթ է 1849էն ի վեր: Մեր անունը կրող ուիսքիները կ'արտադրուին հին աւանդութեանց համաձայն եւ կը վայելեն մասնագէտներու յարգանքը:

Առաջին կարգի ուիսքիի համար, մենք կ'ընտրենք լաւագոյն որակի կասկ եւ ցորեն, որոնք կը միախառնուին լաւագոյն որակի կասկով՝ Կլէն Տեւըրոնով, որ կ'արտադրուի մեր զտարանին՝ Մաքտաֆի մէջ:

WILLIAM LAWSON'S (Ուիլիըմ Լօսըն) վերջին զտարաններէն է, որ կը շարունակէ ուիսքիի «հասունացում»ին համար օգտագործել կաղնիի փայտէ շինուած տակառներ: Այսպէսով, մեր ուիսքին կ'ունենայ այն զատորոշող համը, որ բարձր կը գնահատուի սկովտիական ուիսքիի սիրահարներուն կողմէ:

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՍՈՒՐԷՆ ԽԱՆԱՄԻՐԵԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՔՈԼԷՃ

ՆԱԽԱՃԱՇԻ ՀԱՒԱՔՈՅԹ

29 Փետրուար 1996

Ծաշարան «Ուանես»

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

«Ազդակ»ի մէջ ազգային կամ առեւտրական ծանուցումներ հրատարակել փափաքողներէն կը խնդրուի ծանուցումին բնագիրը *ընթեռնլի գիրով* (նաստատութեանց պարագային նախընտրաբար պաշտօնական թուղթի վրայ. եւ հաստատուած) ներկայացնել «Ազդակ»ի ծանուցումներու գրասենեակը:

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԱՊԵԱՆի մահուան քառասունքին առիթով, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Կիրակի, 14 Յունուար 1996, Անթիլիասի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր Տաճարին մէջ, յաւարտ Ս. Պատարագի:

ԱՆԺԷԼ ԹԻՒԹԻՒՆՃԵԱՆի մահուան Ա. տարելիցին առիթով, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Կիրակի, 14 Յունուար 1996, Անթիլիասի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր Տաճարին մէջ, յաւարտ Ս. Պատարագի:

ՍՏԵՓԱՆ ՊԱՊԻԿԵԱՆի մահուան Դ. տարելիցին առիթով, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Կիրակի, 14 Յունուար 1996, Անթիլիասի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր Տաճարին մէջ, յաւարտ Ս. Պատարագի:

ՔԼԱՏԻՍ ԹՈՐՈՍԵԱՆի (ԾՆ. ՊԱԼԱՊԱՆԵԱՆ) մահուան Ա. տարելիցին առիթով, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Կիրակի, 14 Յունուար 1996, Նոր Մարաշի Ս. Քառասնից Մանկանց եկեղեցւոյ մէջ, յաւարտ Ս. Պատարագի:

ՀԱԼԷՊ — ՀԱԼԷՊ

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՍԵՐԱՅՏԱՐԵԱՆի մահուան Ա. տարելիցին առիթով, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Կիրակի, 14 Յունուար 1996, Հալէպի Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ մէջ, յաւարտ Ս. Պատարագի:

ԳԷՈՐԳ ՔԷՇԻՇԵԱՆի մահուան քառասունքին առիթով, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Կիրակի, 14 Յունուար 1996, Անթիլիասի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր Տաճարին մէջ, յաւարտ Ս. Պատարագի:

ԵՐՈՒԱՆԴ ԳԱՐԱՃԵԱՆի մահուան Ա. տարելիցին առիթով, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Կիրակի, 14 Յունուար 1996, Անթիլիասի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր Տաճարին մէջ, յաւարտ Ս. Պատարագի:

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԱՊԱՂԵԱՆի մահուան Բ. տարելիցին եւ **ԱՐԱՊԱՂԵԱՆ** գերդաստանի ննջեցեալներու յիշատակին, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Կիրակի, 14 Յունուար 1996, Նոր Սիսի Ս. Սարգիս եկեղեցւոյ մէջ, յաւարտ Ս. Պատարագի:

ՍԻՐԱՐՓԻ ՊԷՔՃԵԱՆի մահուան Դ. տարելիցին եւ **ՄԱՐԻ ՈՍԿԵԱՆ**ի մահուան քառասունքին առիթով, յիշատակի պաշտամունք պիտի կատարուի Կիրակի, 14 Յունուար 1996, Նոր Մարաշի Հայ Աւետ. եկեղեցւոյ մէջ, յաւարտ Ս. Պատարագի:

ՅԱԿՈԲ ԳԱԼԱՅՃԵԱՆի մահուան Ա. տարելիցի առիթով, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Կիրակի, 14 Յունուար 1996, Պուրճ Համուտի Հայ Կաթողիկէ Ս. Փրկիչ եկեղեցւոյ մէջ, առաւօտեան ժամը 10ին:

ԳՐԱՒՈՒԱԾ ՕՐ
10 ՓԵՏՐՈՒԱՐ
Հ.Յ.Դ. ԴՐՕ ԱԿՈՒՄԲ

ԳՐԱՒՈՒԱԾ ՕՐ
ՇԱԲԱԹ 17
ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1996
Լ.Օ.Խ.Ա.Զ.Ի
ԺՐՏԻՑՏԻ «ԱՆԻ»
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

●Ժամանով խանութ մը՝ Արաքս թաղի մէջ: Դիմել՝ հեռ. 03-326033:

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

●DIET CENTER հաստատութիւնը կարիքը ունի վաճառող նեկայանալի եւ փորձառու օրիորդի մը. անգլերէն եւ արաբերէն գիտնալը պայման:

Դիմել՝ հեռ. 01-897416 եւ 03-660171, առաւօտեան ժամը 9էն 5, տիկին Քրիսթինային:

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ

●Փլաստիքի վարպետ կաղապարագործներ, առնուազն 10 տարուան փորձառութեամբ:

Հեռ. 497018:

ԾԱԽՈՒ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆ

●Պուրճ Համուտ, Հարպոյեան շէնք, BLOC B.: Հեռ. 261652 եւ 584671:

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ

●BOGHOS OPTIC (օթոսթրատ Ժըտէյտէ) կարիքը ունի օրիորդներու: Արաբերէն եւ ֆրանսերէն գիտնալը պայման: Դիմել անձամբ, ամէն օր, կէսօրէ ետք ժամը 4էն 7, հեռաձայնելով 870016 թիւին:

ՎԱՐՁՈՒ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆ

●Պուրճ Համուտ, Արմենիա պողոտայի վրայ: Հեռ. 328694:

STUDIO HAROUT
ՄԻՇՏ ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ

●1 ժամէն գունաւոր ֆիլմերու բարձրորակ տպագրութիւն եւ իւրաքանչիւր ֆիլմի տպագրութեան հետ կը ստանաք ՁՐԻ ալպոմ մը կամ նկարի շրջանակ մը:

●Պուրճ Համուտ, Թրատ թաղ, Սրբուհի Ագնէս վարժարանէն 200 մեթր անդին:

Հեռ. 266179

ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ ՄՈՒՏՔԻ ՆԻՒԹԱԿԱՆ ՄՏԱՀՈԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷՆ ԶԵՐԾԱՑԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԵՑԷՔ՝
ԱՖՏԻԼի մօտ
●ՆՈՒԱԶԱԳՈՅՆ սակերով
●ԱՌԱՒԵԼԱԳՈՅՆ խնամք
●Վճարման դիւրութիւններ
Հասցէ.– Ազգային Խորհուրդի շէնք, ԱՖԷՏի կից, Հեռ. 263324

Ի՞նչ կ'ըսեն ԱՍՏՂԵՐԸ

***ԽՈՅ** (21 Մարտէն 20 Ապրիլ)*
Գործի անցէք առանց մտածելու, ապա կը յաղթահարէք ձեր ուժերուն վրայ, որպէսզի կարենաք հասնիլ ձեր նպատակին:

***ՑՈՒԼ** (21 Ապրիլէն 21 Մայիս)*
Լարուած մթնոլորտ պիտի տիրէ ձեր ու ձեր կողակիցին կամ սիրելիին միջեւ կամ աշխատանքի պաշտօնակիցներուն հետ: Մնացէք հանդարտ. առանց ջղայնանալու պիտի կարենաք ձեր տեսակէտը փոխանցել անոնց:

***ԵՐԿՈՒՈՐԵԱԿ** (22 Մայիսէն 21 Յունիս)*
Սեւ մտքերը վանեցէք ձեզմէ ու նայեցէք ձեր շուրջը. պիտի տեսնէք, թէ ձեր պարտականութիւնը լաւ կատարած էք: Յուսահատական՝ ոչինչ:

***ԽԵՑԳԵՏԻՆ** (22 Յունիսէն 23 Յուլիս)*
Անհանգիստ կացութիւն մը կրնայ վերածուիլ օգտակար երկխօսութեան մը՝ ի նպաստ ձեզի: Փորձեցէք ըմբռնել ձեր զգացմունքները:

***ԱՌԻՒԾ** (24 Յուլիսէն 23 Օգոստոս)*
Առիթը պիտի ունենաք գործ մը լաւ կազմակերպելու եւ յառաջդիմելու: Ձգտեցէք եւ պիտի տեսնէք, թէ յաջողութիւնը միացած է ձեզի:

***ԿՈՅՍ** (24 Օգոստոսէն 23 Սեպտեմբեր)*
Սիրոյ մարզին մէջ պայքարութիւն մը կրնայ ստեղծուիլ: Առիթ մը գտէք հասկցնելու, որպէսզի մութ մտքերը վանէք: Նման հարցերու պարագային հարկ է ցոյց տալ հանդուրժողութիւն: Մի՛ փախիք:

***ԿՇԻՌՔ** (24 Սեպտեմբերէն 23 Հոկտեմբեր)*
Ծրագիր մը ունիք իրագործելիք. անհրաժեշտ ժամանակը եկած է զայն ներկայացնելու ազդեցիկ անձի մը: Օրը բարեբեր է, եղէք յանդուգն:

***ԿԱՐԻՃ** (24 Հոկտեմբերէն 23 Նոյեմբեր)*
Օրը նպաստաւոր է կարեւոր աշխատանքներ իրագործելու, եւ՝ փայլելու աստղի մը նման: Ձեր կոչումին ու եռանդին ազդեցութիւնը պիտի ցոլայ ձեր շրջապատին վրայ:

***ԱՂԵՂՆԱՒՈՐ** (24 Նոյեմբերէն 21 Դեկտեմբեր)*
Յոգնութիւն, ջերմութեան բարձրացում. կարիք ունիք հանգիստի եւ անձին դարմանումի՝ բուսաջուրերով եւ հանդարտեցնող եղանակներով: Մի՛ ծանրաբեռնէք ձեր առօրեան:

***ԱՅԾԵՂՋԻՒՐ** (22 Դեկտեմբերէն 20 Յունուար)*
Դրամական հարց մը պիտի մտահոգէ ձեզ. փոխ առնուած գումարի հարց մը կրնայ ըլլալ եւ կամ՝ նոր համաձայնութիւն մը, որ կապ ունի գումարի մը հետ: Երկու պարագային ալ եղէք ուշադիր եւ խոհեմ:

***ՋՐՀՈՍ** (21 Յունուարէն 19 Փետրուար)*
Ստանձնած էք բազմաթիւ պատասխանատուութիւններ, որոնք ծանր կը կշռեն ձեր ուսերուն: Առանձին կը զգաք, տրամադրութեան անկում ունիք: Մտահոգիչ ոչինչ:

***ՁՈՒԿ** (20 Փետրուարէն 20 Մարտ)*
Մտային կեդրոնացում պահանջող աշխատանքի լծուած էք: Կատարեցէք ձեր օրուան աշխատանքը. օրը արդիւնաւոր է:

ԽԱՉԲԱՌ ԹԻՒ 3283

Պատրաստեց՝ Տ. Մ. ԱՂԱՋԱՐԵԱՆ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										

ՀՈՐԻԶՈՆԱԿԱՆ

1. Յովսէփ Էմին հո՛ն մահացաւ - Նոյն տառերը:
2. Առաւօտեան ցօղ - Մէկ հատիկ:
3. Գարշելի, պժգալի - Այրուբենէն:
4. Ափսո՛ս քնանան (երկու բառ):
5. Ողբ, ջայլ - Իգական օտար անուն (հակ.):
6. Պոչատ ընձառիւծ-խուզր - Պատերազմական օդանաւերու տիպ:
7. Թախիծ, կոտտանք:
8. Հարիւրամեակ - Մովարի քաղաքներէն - Տառի մը դրացիները:
9. Թեւերը կտրուած:
10. Յետոյ - Մաղրածու, խեղկատակ:

ՈՒՂՂԱՀԱՅԵԱՑ

1. Ամուսին, կեանքի ընկեր - Ժամանում (հակ.):
2. Մեր հին դրացիներէն - Վիճելի խնդիր:
3. Կապոյտ ներկանիւթ - Եւրոպական դրամանիշ:
4. Լերկամարմին, թուլատարը:
5. Ծաչասեղանի սպասներ - Տարի:
6. Լեզուն - Անարեւ կողմի:
7. Պոլսահայ մեծահարուստ - Պառակտումի սերմ:
8. Ապացոյց, շարժառիթ - Ածականակերտ մասնիկ (հակ.):
9. Իգական անուն - Գուրշ:
10. Ամբողջ կտորներ:

ԹԻՒ 3282 ԽԱՉԲԱՌԻՆ ԼՈՒԾՈՒՄԸ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Ժ	Ա	Ն	Ս	Է	Մ	■	Բ	Ի	Լ
2	Ա	Ի	Ա	Տ	Ա	Կ	Ա	Ն	■	Մ
3	Մ	Ա	Տ	Ա	Կ	Ա	Ր	Ա	Ր	Է
4	Հ	Ր	Ա	Ց	Ա	Ն	Ա	Կ	Ի	Ր
5	Ո	■	Ս	Ա	Ն	■	Կ	Ի	Ր	■
6	Ի	Ո	■	Կ	■	Թ	Ա	Լ	Ա	Ն
7	Ր	Ե	Ն	Ա	Կ	Ա	Ն	■	Յ	Ի
8	■	Ի	Ա	Ն	Ո	Խ	■	Մ	■	Կ
9	Տ	Է	Ր	■	Յ	Ի	Ր	Ա	Ի	Ի
10	Ի	■	Ն	Ե	Ր	Ծ	Ո	Ր	■	Ա

ԵԼՑԻՆ ԿԸ ՓՈՐՁԷ ՀԱՆԴԱՐՏԵՑՆԵԼ.

ՓՐԻՄԱՔՈՎԻ ՆՇԱՆԱԿՈՒՄԸ ԱՐՏԱՔԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ ՉԻ ՆՇԱՆԱԿԵՐ

ՄՈՍԿՈՒԱ, 10 (ՌԷՕԹԸՐ).- Ռուսիոյ նախագահ Պորիս Ելցին, արտաքին գործոց նոր նախարարը՝ Եւգենի Փրիմաքովը նախարարութեան պաշտօնատարներուն ներկայացնելով, Չորեքշաբթի օր յայտնեց, թէ երկրին արտաքին քաղաքականութիւնը փոփոխութեան պիտի չենթարկուի, հակառակ այս նշանակումին առիթով արտասահմանի մէջի յայտ եկած անհանգստութեան կարգ մը նշաններու:

Ելցին Երեքշաբթի օր նշանակած էր Փրիմաքովը, փոխարինելու համար Անտրէ Քոզիրեւը, որ անցեալ շաբաթ հրաժարած էր խորհրդարանին մէջ երեսփոխանի իր աթոռը ստանձնելու համար:

Քոզիրեւ խիստ քննադատութիւններու ենթարկուած էր, որովհետեւ ռուսական քաղաքականութիւնը չափազանցուած կերպով դէպի Արեւմուտք կողմնորոշուած էր:

Ելցին յայտնած է, որ Ռուսիոյ արտաքին քաղաքականութեան հիմնական սկզբունքները նախարարներու անձերով չեն սահմանուիր, այլ՝ պետութեան շահերով: Ան աւելցուցած է, որ Ռուսիոյ ապագան եւ բարեկարգումներու ընթացքը եւ ազդեցութիւնը կախեալ են Ռուսիոյ եւ աշխարհին միջեւ յարաբերութեանց վիճակէն:

Կարգ մը մեկնարաններ ըսած են, թէ արտաքին գաղտնի սպասարկութեանց տնօրէն Փրիմաքովի նշանակումը կրնայ Ռուսիոյ քաղաքականութիւնը հեռացնել Արեւմուտքէն եւ պատճառ դառնալ, որ Ուաշինկթընի եւ Մոսկուայի միջեւ յաւելեալ տարակարծութեանց դուռ բացուի, յատկապէս Միջին Արեւելքի հարցով (Փրիմաքով Միջին Արեւելքի մասնագէտ է):

ՔՐԻՍԹԱՖԸՐ. ԼԱՒ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Միացեալ Նահանգներու արտաքին գործոց նախարար Ուորրըն Քրիսթաֆըր Չորեքշաբթի օր յայտնեց, թէ կ'ակնկալէ լաւ յարաբերութիւններ ունենալ Փրիմաքովի հետ:

Պատասխանելով թղթակիցներու հարցումներուն, ան ըսաւ, թէ իր կարծիքով որեւէ պատճառ չկայ նախօրօք դատելու կացութիւնը՝ ինչ կը վերաբերի Փրիմաքովի:

Սակայն Ուաշինկթընի մէջ կարգ մը պաշտօնատարներ Երեքշաբթի օր յուսախաբ զարմանք եւ ցնցում արտայայտեցին նշանակումին մասին, տրուած ըլլալով, որ ամերիկեան կառավարութեան կարգ մը մասնագէտները Փրիմաքովը ծայրայեղական պահպանողական մը կը նկատեն:

ԿԱՌԱՎԱՐԱԿԱՆ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Ելցին Չորեքշաբթի օր խոստացաւ կառավարական փոփոխութիւններու դիմել, առանց յայտնելու, թէ անոնք ի՛նչ համեմատութեամբ տեղի պիտի ունենան:

Վարչապետ Վիքթոր Չեռնոմիրտին նախապէս յայտնած էր, թէ կառավարական փոփոխութիւն մը անհրաժեշտ է կառավարութեան աշխատանքը բարելաւելու համար:

Ան ըսած էր, թէ փոփոխութիւնները Դեկտեմբեր 17ի ընտրութեանց կապուած պիտի չըլլան:

Արդէն 3 նախարարներ կառավարութենէն հրաժարած են խորհրդարանին մէջ երեսփոխան դառնալու համար:

ՊԻՍՏՃԷՆ ՀԱՐՑԵՐՈՒՆ ՇՈՒՐՋ

ՍՊԻՏԱԿ ՏՈՒՆ - ԾԵՐԱԿՈՅՏ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԱՌԿԱԽՈՒԱԾ

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ, 10 (ՌԷՕԹԸՐ).- Նախագահ Պիլ Քլինթըն եւ խորհրդարանին հանրապետական ղեկավարները պիւտճէին շուրջ իրենց բանակցութիւնները մէկ շաբթուան համար առկախեցին Երեքշաբթի գիշեր, որպէսզի իրենց խոր տարակարծութիւնները կամրջելու փորձ կատարեն:

Քլինթըն յայտնեց, թէ 2 կողմերը յաջողած են իրարու մօտենալ բանակցութեանց ընթացքին, որոնց նպատակն է մինչեւ 2002 թուական երկրին տարեկան պիւտճէական բացը ջնջել: Ան յոյս յայտնեց, որ կարելի պիտի ըլլայ համաձայնութիւն մը գոյացնել:

Մերակուտական ղեկավար Պապ Տոլ զգուշացուց, որ համաձայնութիւն գոյացնելու համար անհրաժեշտ է տարակարծութիւնները կամրջել:

ՈՐՊԷՍԶԻ ՀԱՒԱՔԱԿԱՆ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՎԵՐՋ ԳՏՆԵՆ

ՓԱՐԻԶ, 10 (ՌԷՕԹԸՐ).- Ֆրանսական խորհրդարանական յանձնախումբ մը Չորեքշաբթի օր զգուշացուց, թէ Դեկտեմբերին պատահած հաւաքական անձնասպանութեան դէպքը կրնայ կրկնուիլ Ֆրանսայի մէջ: Անիկա կոչ ուղղեց կառավարութեան, որ աւելի մօտէն հետեւի աղանդներուն գործունէութեան:

Յանձնախումբը ուսումնասիրած է աղանդներէ ներշնչուած վայրագ արարքներ, ներառեալ Զուիցերիոյ, Ֆրանսայի եւ Քանատայի մէջ հաւաքական անձնասպանութեան պարագաներ եւ եզրակացուցած է, թէ նման խմբակներ կարողութիւնը ունին մեծ աճ արձանագրելու Ֆրանսայի մէջ:

Դեկտեմբերի դէպքին, Արեգակնային Տաճարին անդամներէն 16ը անձնասպանութեան դիմած էին:

Առանձին ուսումնասիրութեան մը մէջ, Ֆրանսայի ոստիկանութեան գաղտնի սպասարկութեանց բաժանմունքը եզրակացուցած է, թէ Ֆրանսայի եւ Զուիցերիոյ մէջ 4 աղանդներ ամէնէն մեծ վտանգը կը ներկայացնեն մօտիկ ապագային «աշխարհի վախճանի» արարքի մը դիմելու իմաստով, օրինակ՝ հաւաքական անձնասպանութեան արարքներու ձեռնարկելով:

ՄԷԿ ԹԻՒԻ ՍԽԱԼՈՎ

ՍԱՆ ՖՐԱՆՍԻՍՔՕ, 9 (ՌԷՕԹԸՐ).- 27 տարեկան թոնկացի Մալիու Մաֆուա, որ անցեալ Ուրբաթ օր Քալիֆորնիոյ մէկ բանտէն փախուստ տուած էր, օր մը ետք ձերբակալուած է ոստիկանութեան կողմէ, երբ սխալմամբ 911 թիւին հեռաձայնած է:

Այդ թիւին հեռաձայնելով, ոստիկանութիւնը տեղեակ կը պահուի, թէ ստիպողական պարագայ մը գոյութիւն ունի: Մաֆու պիտի հեռաձայնէր 411 թիւին, սակայն սխալին հետեւանքով, անոր հեռաձայնի խուցը խուժած են ոստիկաններ, կարծելով որ մէկը իրենց պէտք ունի ու անոնք տեսած են որ հեռաձայնողը կը կրէ բանտին պիտակը կրող զգեստ...

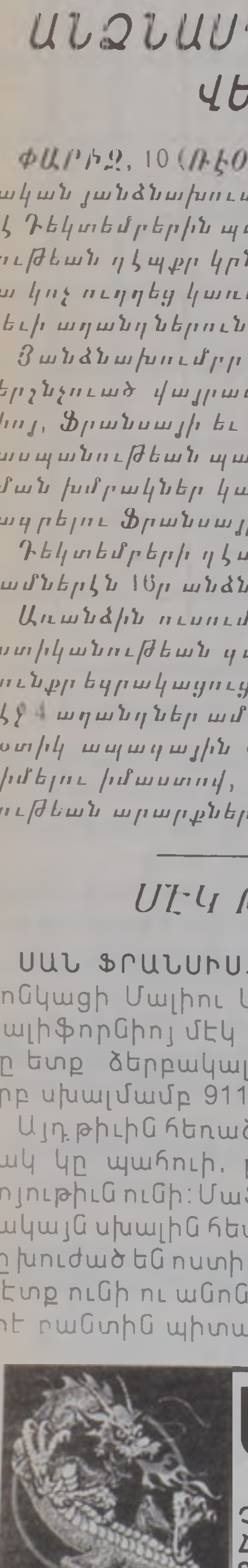

UPSTAIRS

Չինական լաւագոյն ճաշարանը,
Հարսանեկան խրախճանքներու,
Տարեդարձներու եւ գործի
հանդիպումներու միակ վայրը:

Plat du jour à 10.000 LL
Take away

Համրա, Բիքատէլլի պողոտայ, Հեռ: 01-351112
Պրումմանա, Մայր պողոտայ, Հեռ: 04-961313

«ՇԻՆ ՊԷԹ»Ի ՆՈՐ ՊԵՏԻՆ ԱՆՈՒՆԸ ԳԱՂՏՆԻՔ ՉԷ

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ, 10 (ՌԷՕԹԸՐ).- Իսրայէլեան լրատուական ցանցերը Չորեքշաբթի օր անտեսեցին զինուորական գրաքննութիւնը՝ հրապարակելով անունը «Շին Պէթ»ի նոր պետին:

Ապահովութեան աղբիւրները հաստատեցին, որ ծովակալ Ամի Այալոն (50 տարեկան) նշանակուած է վարչապետ Շիմոն Փերէսի կողմէ, փոխարինելու համար նախորդ պետը, որ հրաժարեցաւ Երկուշաբթի օր: Կը նախատեսուի, որ կառավարութիւնը Կիրակի օրուան իր նիստին վաւերացնէ Այալոնի նշանակումը: «Շին Պէթ»ի նախկին ղեկավարին անունը պետական գաղտնիք կը նկատուէր եւ կը ճանչցուէր «Քաֆ» սկզբնատառով:

«Հաարէց»ի մէկ խմբագիրը կ'ըսէր, որ հանրային կարծիքը հետաքրքրուած է եւ մինչեւ իսկ եթէ կազմակերպութիւնն ու անոր գործունէութիւնը գաղտնի մնան, ղեկավարին անունը պէտք է հրապարակուի:

ՀՈՆԿ ՔՈՆԿԻ ՅԱՆՁՆՈՒՄԷՆ ԵՏՔ

ՓԵՔԻՆ, 10 (ՌԷՕԹԸՐ).- Չինաստանի վարչապետ Լի Փենկ Չորեքշաբթի օր յայտնեց, թէ 1997էն ետք, երբ Հոնկ Քոնկ Չինաստանի գերիշխանութեան պիտի յանձնուի, չին պաշտօնատարներ պաշտօն պիտի չստանձնեն Հոնկ Քոնկի կառավարութեան մէջ, ինչպէս նաեւ Փեքին որեւէ գումար պիտի չվերցնէ կառավարութեան գանձատունէն:

Երեքշաբթի օր, Բրիտանիոյ արտաքին գործոց նախարար Մալքըմ Ռիֆքինտ յայտարարած էր, թէ Փեքինի հետ համաձայնութիւններ գոյացուցած է բազմաթիւ հարցերու շուրջ:

Ռիֆքինտի Փեքին այցելութիւնը գոհունակութեամբ դիտուեցաւ Բրիտանիոյ կողմէ, որ հանդիպումները որակեց «արդիւնաւոր»: Բրիտանական կողմը մինչեւ անգամ յաջողած է արծարծել մարդկային իրաւունքներու հարցը, առանց գայրոյթ պատճառելու չինական կողմին:

ԿԱՐՃ ԼՈՒՐԵՐ

ՊՈՒԷՆՈՍ ԱՅՐԷՍ.- Արժանթին Երեքշաբթի օր Պուէնոս Այրէսի մէջ ՊԱԿի գրասենեակին դիւանագիտական լիիրաւ հանգամանք տուած է:

ԱՃԱՔՍԻՕ.- Քորսիքա երէկ առաւօտուն դարձեալ ցնցուեցաւ ռմբահարումի մը հետեւանքով: Օր մը առաջ անջատողական զինեալներ յայտարարած էին, թէ իրենք կը կանգնին կղզիին տարածքին 27 փոքր ականներու պայթումին ետին:

ՓՐԱԿԱ.- Իսրայէլի նախագահ Էզէր Ուայզման երէկ Փրակա հասաւ, պաշտօնական եռօրեայ այցելութեան մը համար:

ՊՈՆ.- Ֆրանսայի արտաքին գաղտնի սպասարկութեանց գործակալութեան նախկին տնօրէնը Քլօտ Սիլպերան խոստովանած է, թէ իր խմբակը ամբողջ տասնամեակներ անտեսական լրտեսութեան դիմած է ի շահ ֆրանսական ընկերութիւններու:

(ՌԷՕԹԸՐ)

ՊՈՍՆԻՈՅ ՄԷՋ «ՄԱՆՐ» ԴԷՊՔԵՐ

ԽՐՈՒԱԹԻԱ - ՍԵՐՊԻԱ ՀԱՄԱԽՈՀՈՒԹԵԱՆ ՓՆՏՌՏՈՒՔ

Խրուաթիոյ արտաքին գործոց նախարարը՝ Մաթէ Կրանիչ, երէկ, Սերպիոյ մայրաքաղաքը՝ Պելկրատ հասաւ, անկիւնադարձային համարուող միօրեայ այցելութեան մը համար, որ կը նպատակադրէ ճամբայ հարթել նախկին թշնամիներուն միջեւ բնականոն յարաբերութեանց:

Նախկին Եուկոսլաւիոյ մէջ 4 տարի առաջ պատերազմին բռնկումէն ի վեր, առաջին անգամ ըլլալով էր, որ խրուաթ արտաքին գործոց նախարար մը Սերպիա կ'այցելէր:

Տէյթընի Պայքանեան խաղաղութեան համաձայնագիրին կնքումէն ի վեր, Խրուաթիա եւ Սերպիա ճնշումի տակ են Արեւմուտքի կողմէ, դիւանագիտականօրէն զիրար ճանչնալու համար:

Կրանիչ եւ սերպ պաշտօնատարներու տեսակցութեանց օրակարգի գլխաւոր նիւթերէն մէկը Արեւելեան Սլաւոնիոյ հարցն էր:

Ըստ Տէյթընի համաձայնագիրին, շրջանին վրայ Խրուաթիա իր իշխանութիւնը պիտի հաստատէ 1-2 տարիէն:

Երեքշաբթի օր, Նիւ Եորքի ՄԱԿի կեդրոնատեղիին մէջ դիւանագէտներ յայտնած էին, թէ Ապահովութեան Խորհուրդը կ'ուսումնասիրէ Արեւելեան Սլաւոնիոյ համար շուրջ 5 հազար զինուորներէ բաղկացած ՄԱԿի նոր ուժ մը կազմելու կարելիութիւնը, անոր զօրավիգ պիտի կանգնի ՕԹԱՆեան օդային ուժ մը:

ԲԱԽՈՒՄՆԵՐ, ՊԱՅԹՈՒՄ

Պոսնիոյ Մոսթար քաղաքին մէջ դարձեալ բախումներ արձանագրուած են Երեքշաբթի երեկոյեան, խրուաթներու եւ իսլամներու միջեւ, սակայն երէկուան համար ծրագրուած բողոքի ցոյցը, որ կրնար պայթուցիկ ըլլալ, ջնջուած էր:

Միացեալ Նահանգներ մտահոգութիւն արտայայտած են Նոր Տարիէն ի վեր Մոսթարի մէջ ծայր տուած վայրագ արարքներուն մասին, որոնք խախտած են իսլամ - խրուաթ դաշնակցութիւնը, որ Պոսնիոյ խաղաղութեան ամբողջ գործընթացին բանալին է:

Միւս կողմէ, Երեքշաբթի օր Սարաեւոյի մէջ, հանրակառքի մը մէջ տեղի ունեցած ձեռնառումբի մը պայթումը կին մը սպաննած է եւ 6 ուրիշներ վիրաւորած:

Տեղացի ժողովուրդը զայրացած ձեւով արտայայտուած է, թէ ՕԹԱՆեան իրենց պաշտպանները ՄԱԿի ուժերէն լաւ չեն:

Պոսնիոյ կառավարութիւնը անջատողական սերպ ղեկավարները ամբաստանեց, ըսելով, թէ անոնք կը գաւեն խաղաղութեան համաձայնագիրը ձախողութեան մատնելու համար:

Սերպերը հերքեցին ամբաստանութիւնը:

(ՌԷՕԹԸՐ)

ՊԷՐԼԻՆԻ ՄԷՋ ՀԱԿԱԹՈՒՐՔ ՌՄԲԱՀԱՐՈՒՄ

ՊՈՆ, 10 (ՌԷՕԹԸՐ).- Անծանօթ զինեալներ հրձիգ ռումբեր արձակեցին թրքական օդանաւային ընկերութեան մը վրայ, Պէրլինի մէջ, յայտնեց ոստիկանութիւնը, Չորեքշաբթի օր: Հրդեհը մեծ վնասներ պատճառած է, սակայն զոհեր չէ խլած:

Ոստիկանութիւնը կ'ենթադրէ, որ այս յարձակումն ալ առնչուած է շարաթէ մը ի վեր ծայր տուած գործողութիւններուն՝ թրքական թիրախներու դէմ, ինչպէս բողոք Թուրքիոյ բանտերուն մէջ տիրող անհանդուրժելի պայմաններուն դէմ:

ԻՍՐԱՅԷԼ Կ'ԱՐՁԱԿԷ ՊԱՂԵՍՏԻՆՑԻ ԲԱՆՏԱՐԿԵԱԼՆԵՐ

ՍԱԼԷՄ, 10 (ՌԷՕԹԸՐ).- Իսրայէլ Չորեքշաբթի օր ազատ արձակեց պաղեստինցի հարիւրաւոր բանտարկեալներ՝ պաղեստինեան ընտրութիւններէն քանի մը օրեր առաջ, յայտնեցին ականատեսներ:

Ազատ արձակուած առաջին խմբակին 35 բանտարկեալները համբուրեցին հողը, երբ օրուալիսը գիրենք Այսրյորդանան հասցուց: Սահմանին վրայ իրենց կը սպասէին իրենց ընտանիքները:

Իսրայէլ յայտնեց, որ ազատ պիտի արձակէ 800 բանտարկեալներ, որոնց կարգին են իսլամական եւ ձախակողմեան շարժումներու անդամներ, որոնք ընդհանրապէս դէմ են ՊԱԿ - Իսրայէլ խաղաղութեան համաձայնագիրին, որուն հիման վրայ, Իսրայէլ ազատ պիտի արձակէ 1200 բանտարկեալներ՝ Յունուար 20ի ընտրութիւններէն առաջ:

«ԲԱՐԵԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ» ՀԱՄԱՐ ՄԱՀԱՊԱՏԻԺ

ՓԵՔԻՆ, 10 (ՌԷՕԹԸՐ).- Մայր մը եւ անոր որդին Երեքշաբթի օր մահապատիժի ենթարկուեցան 18 հոգի սպաննած ըլլալու յանցանքով, մօտաւորապէս 200 չին գիւղացիներու հաւաքական թունաւորումին ընթացքին, յայտնեց «Չայնա Նիւզ», Չորեքշաբթի օր: Անոնք նաեւ հարիւրաւոր անասուններ սպաննած են:

Տու Ռունքինկ եւ անոր տղան խոստովանած են, որ անցեալ Մայիսէն Նոյեմբեր, հարաւային Չինաստանի Ժառքինկ շրջանի բազմաթիւ գիւղերու մէջ միջատասպան եւ առնէտասպան նիւթեր տարածած են ճաշարաններու, խոհանոցներու, ձուկի աւազաններու, բանջարեղէնի դաշտերու մէջ:

Տու յայտնած է, թէ ոգիներ զայն մղած են աշխարհը վատ մարդոցմէ ձերբազատելու...

ՔԱՊԱԼԱՆ ԵՒ ՖԱՏԼԱԼԼԱ...

2

Քապալանի քննադատութիւններուն միացաւ նաեւ չէյխ Մոհամէտ Հիւսէյն Ֆատլալլա, որ Փերէսի առաջարկին մէջ տեսաւ «լիբանանեան ծանօթ կողմ մը սիրաշահելու նենգ հաշիւր»: Ֆատլալլա ըսաւ, որ այդ առաջարկով, Իսրայէլ կը փորձէ չփոթ ստեղծել լիբանանեան քաղաքական ներքին բեմին վրայ եւ քաջալերել լիբանանեւսուրիական միացեալ կեցուածքին, ինչպէս նաեւ Դիմադրութեան գործունէութեան դէմ՝ լիբանանցիները:

Երեսփոխան Ահմէտ Աժամի իր կարգին յայտարարեց, որ Փերէս կ'ուզէ քանդել լիբանանեւսուրիական միասնականութիւնը եւ առանձնաբար բանակցելով Լիբանանի հետ, անոր պարտադրել իր ծրագիրները:

Speedway
BLANCO CENTER
Հեռ. 585545-268962
ՕՐՈՒԱՆ ՃԱՇԸ
● ՇԱՈՒՐՄԱ
● ՏԱՊԿՈՒԱԾ ԳԵՏՆԱԽՆՁՈՐ
● ՍԻՍԵՌԱԾԱԳ
(ՀԸՄՄՈՍ)

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ՝...

2

երէկուան ժողովէն ետք, Հինտի ըսաւ, որ խօսքի եւ հաւատքի իրաւունքը պէտք է մնայ օրէնքի շրջագիծին մէջ եւ առիթ պէտք չէ հանդիսանայ ապահովութիւնը վտանգող ծայրայեղական քարոզչութեան:

Միւս կողմէ, «Իսլամ Էլ-Ահպաշ»ի հարցին արծարծումէն ետք Հիւսիսի մէջ փակուած իսլամական կրօնական ուսումնարանի մը աշակերտները երէկ կոչ ուղղեցին վարչապետ Հարիրիի եւ միւֆթիի փոխանորդ շէյխ Ռաշիտ Քապպանիի, որպէսզի այս հարցին գծով կառավարութեան որոշումները վերատեսութեան ենթարկեն: Աշակերտներ դիտել տուին, որ կրօնական հաստատութեան փակումով, բազմաթիւ որբեր եւ օգնութեան կարիք ունեցող այրիներ ու անկարներ մատնուած են անյոյս վիճակի, իսկ բարոյախօսական ծրագիրներ սփռող ու հաստատութեան պատկանող ռատիոյակայանը մատնուած է լռութեան:

●Շէյխ Նիզար Հալապիի սպանութեան գործը քննող դատաւոր Ապտալլա Պիթար երէկ ազատ արձակեց այս հարցով ձերբակալուած երկու լիբանանցիներ, որոնց մասին կասկածները փարատեցան: Փոխարէնը, Պիթար ի բացակայութեան ձերբակալութեան հրամանագիր ստորագրեց 3 այլ լիբանանցիներու դէմ, որոնք կը գտնուին փախստական վիճակի մէջ:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

Լիբանանի սակարանին մէջ, դրամանիշներու փոխանակման սակը հետեւեալն էր երէկ կէսօրին.

● Մէկ սթերլինին	1.5462/72$
Ամերիկեան տոլարի փոխանակման սակերը.	
Մարք	1.4372/82
Զուիցերիական ֆրանք	1.1614/24
Պելճիքական ֆրանք	29.53/57
Ֆրանսական ֆրանք	4.9242/92
Իտալական լիր	1570.4/1.9
Եէն	104.65/75
Շուէտական քրոն	6.5700/00
●Մէկ ունկի ոսկին	397.30/397.80$